

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Izhaja ob 4. zjutraj.
Stane mesečno Din 25.—; za ino-
zemstvo Din 40.— neobvezno.

Oglas po tarifu.

Uredništvo:

Dnevna redakcija: Miklošičeva cesta
št. 16/I. — Telefon št. 78.
Nočna redakcija: od 19. ure naprej v
Knafovi ul. št. 5/I. — Telefon št. 34.

Upravišstvo: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 35.

Ispraviteljski oddelki: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 4. — Telefon št. 498

Podružnici: Maribor, Barvarska ulica
št. 1. — Celje, Aleksandrova cesta.

Račun pri poštnem čeku, z avdu: Ljub-
ljana št. 11.848. — Praha čisto 78.180.
Wien, Nr. 105.41.

Ljubljana, 22. septembra.
Vedno isti nepopolniji! Tako smo
čezliki. SLS so čitali izjave vodi-
teljev SLS na njihovem nedeljskem se-
stanku v Mariboru.

Težje klerikalne taktike ni več v
Ljubljani. G. Korošec je v glavnem ob-
poral izvajanja naših dnevnih listov, ob-
dolžil SDS, da je kriva vsega in šun-
tal radičevce in radikale proti njim.
Razmere v SLS morajo biti jako težave,
da je moral njen vodja tako dvomno
govoriti in plavati med frazami o
»izdajstvu« Slovenstva. O slovenskem
bogoslavlju se ti patentirani Slovenci niti
izraziti ne upajo, ker vedo, da sta Rim
in vsa cerkvena organizacija proti. Gos-
podu Korošču bi svetovali, naj stori
svojo dolžnost za čast našega jezika in
cerkvi. Hic Rhodus!

G. Hohnjec je imel težko nalogo do-
kazati, da preči v Jugoslaviji nevarnost
katoliški veri in cerkvi. Ta dokaz je
potreben za dobre naivne žence, na tu-
di za oni del duhovščine, ki ga silijo za
pripravo političnemu vozu SLS pod
prevezo, da je sicer vera v nevarnost.
Moramo reči, četudi je g. Hohnjec
prelistal eno ali drugo jezuitsko brošu-
rico, njegovo dokazovanje v Mariboru
je bilo zelo medlo. Ločitev cerkve in
države, izvedena v Braziliji, mu oči-
vidno dopade, a samo v Braziliji. Če bi
pri nas kdo kaj takega poskusil samo
predlagati, bi bil ogenj v stehi.

G. Hohnjec je svoj dokaz oprl na za-
konski načrt o medverskih odnosih.
ki ga je predložil Narodni skupščini mi-
nister ver g. Miša Trifunović. Ako po-
vemo, da je ta zakon z državnega stali-
šča popustljivši nego je bil avstrijski
zakon o istem predmetu, mislimo, da je
za poštene ljudi dovolj povedano. Nad
40 let so avstrijski katoliki in slovenski
še prav posebej brez strahu za svojo
vero živeli pod tem strožjim zakonom
in niti g. Jeglič ni prišlo več na misel,
da se nad njim pritožuje, ko je že go-
rel za Avstrijo. Ta »dokaz« bi bil torej
g. Hohnjec lahko prihranil javnosti.

Drug dokaz, da je vera v nevarnost,
vidi g. Hohnjec v dejstvu, ki smo ga
izvedeli iz klerikalnih govorov, da je
namreč naš minister ver obsodil ljub-
ljanskega škofa Jegliča rekoč, da je
črna točka na beli karti naše države.
O tem je poročal »Slovenec«, ki mu
moramo prepustiti odgovornost za to
trditve. G. Hohnjec in spoštovana SLS
pozabljata, da je ljubljanski škof držav-
ljan naše kraljevine, in sicer državljan
na važnem položaju. Čim važnejši je ta
položaj in čim bolj ga verno ljudstvo
uvažuje, tem večje so škofove držav-
ljanske dolžnosti. Morda se g. Hohnjec
v tem oziru spominja, da delovanje SLS
ni bilo prav prijazno naši državni ideji,
ki stoji in pada z idejo narodnega edin-
stva Srbov, Hrvatov in Slovencev in
z načelom verske strpnosti. Morda se
spominja, da je SLS žalilob bila nosi-
teljica protisrbske gornje med našim
ljudstvom. Morda se spominja, da je ta
stranka bila zadovoljna s Stjepanom
Radičem, ko je sklenil zvezo z Moskvo
in blaznel proti monarhizmu in držav-
nemu edinstvu. Tedaj je bila z njim za-
dovoljna, kakor je nezadovoljna z njim
danes in ga zove izdajalca. Morda se
spominja g. Hohnjec, da je letos prili-
kom romanja v Rim peljal škof sloven-
ske katolike k papežu odvojen od osta-
lih naših državljanov, kar je dalo po-
voda, da je Sv. stolica ukazala škofu,
da mora priti tudi k občemu sprejemu.

Ni vseeno, kdo je škof in sploh cer-
kveni dignitar, zlasti če se od države
zahtevajo bremena. Kar je bilo glede
imenovanja duhovščine prav v Avstriji,
to bo menda dopustno tudi v lastni na-
rodni državi. Kar je prav za pravoslav-
ne, tudi katoliki ne bo uničilo.

Če govori gosp. Hohnjec o zapostav-
ljanju katoliške duhovščine v gmotnem
oziru, moramo reči, da nam o tem ni
nič znano. priznavamo pa, da duhov-
niške plače zahtevajo nove ureditve. A
kdo je kriv, če tega še ni, ako ne SLS,
ki je s svojo nesrečno politiko tako očr-
nila katoliško duhovščino, da res vsak
Srb, ko vidi divjanje SLS v skupščini,
misli, da so vsi slovenski duhovni be-
sni na cirlico, Srbe, slovansko bogoslu-
žje in vse, kar more utrditi naše nardo-
no ujedinjenje in državno idejo.

Najbolj revna so bila izvajanja gosp.
Hohnjeca, ko je proti načrtu šolskega
zakona postavil tezo: Ne maramo držav-
ne šole, temveč država naj nam pla-
ča katoliško privatno šolo. Ali se more
kdo najti, ki v naših razmerah resno
vzame to zahtevo? Rezultati šentivške
vzroke so prilično podobna tega, kar si
želi naivna SLS od države. Lepa bo Ju-
goslavija, če bo dopuščala, da šole za
njene državljane prevzamejo katoliška,
pravoslavna, muslimanska, židovska in
protestantska cerkev. Delovanje kon-
fesionalnih strank nam priča, kako bo
taka šola vršila ustavni predpis, da
vzajajno deo v duhu narodnega edinstva
in verske strpnosti. Kadar bo na grobu
zadnje cerkveno - politične stranke v
Jugoslaviji zarasel že prav krepek
mah, takrat bo država v vprašanju za-
sebnih škol lahko popustljivejša. Sicer
pa pametni duhovniki vsi priznavajo,

Seja ministrskega sveta

Po daljšem odmoru včeraj prvi sestanek ministrskega sveta.
Sam referati brez sklepov.

Beograd, 22. septembra. p. Danes ni
bilo nikakih posebnih političnih dogo-
dov v prestolici, ker je še vedno naj-
več ministrov odsotnih in manjkajo tu-
di poslanci. Edini pomembnejši dogo-
dek je bila seja ministrskega sveta, ki
se je danes sestala po daljšem odmoru.
Seje vlade so se udeležili ministri:
Slavko Miletić, Krsta Miletić, Uzuno-
vić, Radojević, dr. Srškić in dr. Krajač.
Na seji ministrskega sveta ni prišlo do
nikakega načelnega sklepa, ker je treba
počakati na povratek ostalih članov vla-
de iz Črne gore in Dalmacije. Prečita-
na so bila poročila iz Črne gore, po ka-
terih odpotuje kraljevska dvojica sedaj
v Bar, dne 27. t. m. pa pride v Dubrov-
nik in se pelje potem po Dalmaciji pro-

ti Sušaku. Kralja in kraljico bo po Dal-
maciji spremljalo več ministrov.
Trgovinski minister dr. Krajač je po-
ročal o predlogu odposlanca Zedinje-
nih držav, Bakerja, da bi se Jugoslavi-
ja udeležila mednarodne razstave v
Philadelphia leta 1926. Definitivne od-
ločitve ni bilo. Dr. Krajač je nato podal
poročilo o znižanju železniških tarif.
Prevoznine za blago se bodo znižale
približno za 50 odst. in bodo veljale
ugodnosti večinoma za domače proiz-
vo. Znižanje bo poskusno in velja za
dobo enega meseca. Polem se ima se-
stati tarifi odbor, ki naj na temelju
praktičnega izkustva določi definitivne
tarife.

Glasovi o bodočem razvoju političnih dogodkov

Radikali pričakujejo, da bodo radičevci odnehali in da bo je-
sensko zasedanje Narodne skupščine vendarle plodonosno.

Beograd, 22. septembra. r. Današnja
»Politika« se bavi podrobneje z odnošaji
med radikali in Radičev stranko in piše
med drugim: »V razgovorih političnih kro-
gov o bližnjih dogodkih po povratku mi-
nistrov in politikov v Beograd se nahajajo
na prvem mestu vprašanja odnošajev med ra-
dikali in Radičev stranko. Neposredni po-
vod za to so zopet dali vojvodinski radi-
kali in njihov sestanek v Osijeku. Opozicijski
krogi trdovratno zagovarjajo svojo staro
tezo, da je bil sporazum sklenjen na nena-
ravni in napačni podlagi in da zaradi tega
ne more prinesiti pozitivnih uspehov. Neza-
dovoljnost radikalov tolmachi opozicija kot
najboljši znak, da je pričakovati ob sestanku
Narodne skupščine v oktobru izprememb
Opozicijski krogi pričakujejo vsaj temeljito
preosnovko vlade, ki jo v ostalem žele tudi
prečanski radikali. Odločno stališče osije-
ških radikalov so odobrili tudi beograjski
radikali. Značilno je, da se odobrava zla-
staj zahteva osješke skupščine, na se objavi
besedilo sporazuma. Kar se tiče vpraša-
nja uračunskih imenovanj, se mora reči, da

zlasti neoficijski radikalski krogi nikakor
niso naklonjeni ugoditvi zahtev Radičeve
stranke, četudi prihajajo pri tem v poštev
večinoma pristaši samostojne demokratske
stranke. Naglašati pa je treba, da so radi-
kalski krogi mnenja, da se bodo vse težko-
če premostile in da bodo radičevci odnehali
od svojih neupravičenih zahtev, radi ohran-
itve koalicije. Radikali priznavajo, da spo-
razum razmere v državi hitreje ojačuje, in
pričakujejo, da se radičevci ne bodo strahili
potrebne truda in žrtve za izvedbo spora-
zuma. Znano je, da odnošaji v vladi hito
več tako pristrani kakor v prvih dneh koali-
cije. Zato smo se sredi obratili na vplivnega
člana radikalnega kluba za poslanstva in do-
bili naslednji odgovor: »Da, je nekaj, vendar
pa so vesti o sporih pretirane. Vsaka koali-
cija in tako tudi med radikali in radičevci
mora pokati, ker pomenja razdelitev moči.«
Tudi ta vplivni radikal je izrazil svoje mne-
nje, da se bodo nesoglasja odstranila in da
bo jesensko zasedanje parlamenta plodonos-
no, ker ga ne bodo ovirale krize in spori.

Z zasedanja Zveze narodov

Resolucija v manjšinskem vprašanju. — Priprave za sklicanje
razorožitvene konference.

Zeneva, 22. septembra. s. Na dnevnem
redu današnje plenarne seje Zveze narodov
je bila cela vrsta vprašanj, med njimi tudi
o varstvu manjšin. Sprejeta je bila nasto-
pna resolucija: Zborovanje odobrava oni del
poročila, ki se nanaša na delovanje Sveta,
na delovanje tajništva in na odredbe, ki so
se sklenile, da se izvršijo silei zborovanja,
nanašajoči se na postopanje v vprašanju
varstva manjšin. Ker je zastopnik Litvan-
ske umaknil svoj predlog, ki ga je stavil
dne 14. septembra, je zborovanje naprosilo
generalnega tajnika, naj sporoči Svetu de-
bato, ki se je o tem vprašanju vršila v pe-
ti komisiji.
Madžarski delegat grof Apponyi je iz-
javil, da mu ta resolucija v splošnem ne
zadostja, vsled česar se mora vzdržati gla-
sovanja. Poročilo in resolucija sta bili po-

izjavil Hymansa in De Juvenela sprejeti.
Prihodnja seja bo v četrtek.

V podkomisiji tretje komisije Zveze
narodov se je dosegel sporazum glede raz-
orožitvene konference. Konferenco skliče
Svet Zveze narodov, in sicer takrat, ko bo
smatral to za potrebno, to je, ako bo do-
volj jamstva, da se bo moglo misliti na raz-
orožitev. Že sedaj se je pričelo s pripravo
za to konferenco, z določitvijo zelo kom-
pleksiranega programa in s proučevanjem
raznih tehničnih problemov.

Razorožitvena komisija je danes soglasno
odobrila resolucijo, ki jo je v pododboru
predlagal češkoslovaški zunanji minister dr.
Beneš. V tej resoluciji se pozivlje Zveza
narodov, naj prične s pripravami za orga-
nizacijo mednarodne konference za znižanje
in omejitev oboroževanja.

Obnovitev prijateljskih odnošajev z Grčijo

Atene, 22. septembra. p. Atenska br-
zojavna agencija je izdala nocoj tole
vest: Zunanji minister Rendis se je vrnil
iz Zeneve in bo danes poročal ministr-
skemu svetu o svojem delovanju na za-
sedanju Zveze narodov v Zenevi. Zu-
nanji minister je podal novinarjem iz-
jave, v katerih je naglašal odnošaje do
Jugoslavije, ki so zopet pristrani in polni
zaupanja. Razgovori med obema vlad-
ama se bodo nadaljevali diplomatskim
potom. Novi grški poslanik v Beogradu
Polikroziades odide zato čimprej na
svoje novo mesto v prestolico Ju-
oslavije.

Intervencija radi italijanskih delavcev

Beograd, 22. septembra. r. Italijansko po-
slaništvo je danes ponovno interveniralo v
zunanjem ministrstvu, češ da organi ministr-
stva socialne politike preganjajo in zapo-
stavljajo italijanske delavce

da je dosedanja uredba ljudske šole tudi
za cerkev povoljna in tako bo tudi osta-
lo po novem zakonu.

Gosp. Hohnjec je govoril javno, v
resnici pa na adresu onih, ki jih je zval
gosp. Korošec »dezerterji«. Kakor je
namreč v napredni inteligenci že pro-
drlo prepričanje, da nam je vsak kulturni
boj nepotreben in da se treba izogniti
vsakemu nespoštovanju vere ter od-
straniti vsako oviro za poglavitno ver-
skega življenja, tako je med duhovšči-
no v resnici velik procent onih, ki se
naglas smejijo, ko čitajo, da je zopet
enkrat vera v nevarnost, ko Jugoslavi-
ja v zakonodaji zahteva zase mau,
nego je zahtevala pokojna Avstrija.

Službeni komunike o vrnitvi »Gorskega Vijenca«

Beograd, 22. septembra. n. Dejstvo, da je
vrnila bivša dvorna knjižnica na Dunaju iz-
virni rokopis »Gorskega Vijenca« naš kral-
jevini je vzbudilo v Beogradu, pa tudi po
vseh državah veliko veselje, ker je to slavo
zgodovinsko delo. O vrnitvi tega važ-
nega dokumenta, je bilo izdano nocoj na-
stopno oficijelno obvestilo:

»Podoba je, da je pri tisku prve izdaje
»Gorskega Vijenca« na Dunaju l. 1847. ostal
izvirni rokopis tega največjega dela jugoslo-
venskega pesništva na Dunaju in da je po-
tem prišel v avstrijsko dvorno knjižnico.
Ker že dolgo obstoja želja, da se ta dra-
go cenjen rokopis vrne pesnikovi domovini, je
storila naša vlada na pobudo kralja Alek-
sandra potrebne korake pri avstrijski vlad-
i, ki ji je šla popolnoma na roke. Čeprav
je avstrijska vlada po st. germainski mirovni
pogodbi dolžna hraniti za dobo 20 let
predmete dragocene zgodovinske važnosti
nasledstvenih držav, ako ne pride do nepo-
srednega sporazuma z dotično državo, je
avstrijska vlada izročila pred par dnevi
dragoceni rokopis »Gorskega Vijenca« ju-
goslovenskemu poslaništvu na Dunaju, ki ga
je takoj poslalo s posebnim kurirjem v Beo-
grad.

Razmejitev med Jugoslavijo in Albanijo

Beograd, 22. septembra. p. Včeraj popo-
dne so dospeli na Cetinje mednarodne ko-
misije za razmejitev med Jugoslavijo in Al-
banijo po srečni rešitvi vprašanja Sv. Nau-
ma. Naš delegat je general Milić. V dele-
gaciji se nahajata po dva zastopnika Italije
je, Francije in Anglije in en predstavnik
Albanije. Komisija je končala vsa tehnična
dela. Na Cetinjah sestavi svoje poročilo.

Vsebina renskega varnostnega pakta

Načrt varnostne pogodbe ne omenja versailleske mirovne po-
godbe — Popolna enakopravnost vseh signatarnih držav. —
Zmaga angleškega stališča.

Pariz, 22. septembra. l. »Chicago
Tribune« priobčuje izvleček načrta o
varnostnem paktu, kakor so ga izdelali
izvedenci na londonskem sestanku in
katerega so odobrile angleška, fran-
coska in nemška vlada. Ta načrt bo
predmet razprave na konferenci zu-
nanjih ministrov in ostane najbrže ne-
spremenjen.

Dokument je zelo kratek in vsebuje
jedva 500 besed. Njegova vsebina je
omejena samo na splošna načela. Zna-
čilno za dokument je dejstvo, da niti
ne omenja versailleske mirovne pogod-
be, ki označuje Nemčijo kot premazan

narod, dočim naj bi varnostni pakt te-
meljil na popolni enakopravnosti vseh
prizadetih držav. To je zlasti razvidno
iz načina, kajti načrt o sankcijah je pi-
san v duhu angleških naziranj. Pakt
priznava samo eno narode, ki ga pod-
pišejo in določuje disciplinarne kazni
za vse države, ki bi ga kršile.

Druge važna točka je ta, da spreje-
mao podpisniki dolžnost staviti pakt
pod nadzorstvo Zveze narodov ne iz-
vzemši niti slučaj nenadnega napada
in da pridržujejo napademu narodu le
pravico samoodrambe.

Seja nemške vlade o varnostni konferenci

Nemškonacionalni ministri hočejo ovirati delo konference. —
Možnost združitve vzhodnega in zahodnega pakta.

Berlin, 22. septembra. d. O včeraj-
šnji seji ministrskega sveta je bil iz-
dan nastopni komunike: Državna vlada
je imela popoldne večurno sejo, katere
so se udeležili vsi ministri izvemši
uradno zadržanega ministra za narod-
no brambo. Ministerijalni ravnatelj dr.
Gauss je podal obširno poročilo o lon-
donskih razgovorih, nakar se je po re-
feratu zunanjega ministra vršil razgo-
vor o vprašanjih, ki so v zvezi z var-
nostnim paktom. Posvetovanja se jutri
nadaljujejo. Končno veljavno se bo skle-
palo na seji vlade pod predsedstvom
državnega predsednika.

Na včerajšnji seji ministrskega sveta
se je pojavila ostra načelna nasproti-
stva med zunanjim ministrom in nem-
sko - nacionalnimi člani kabineta. Nem-
sko - nacionalni ministri sicer niso na-
čeloma odklonili pobavila k varnostni
konferenci, hočejo pa zelo omejiti poob-
lastila nemških delegatov, tako da
konferenca ne bo mogla priti do določe
nih dogovorov, temveč bi imela le zna-
čaj nekatere predkonference. Posvetova-
nja kabineta se bodo za nekaj časa pre-
kinila, da bo mogel državni kancelar

stopiti v stik z nemškimi nacionalci.
Ako le-ti ne bodo popustili, ni izključe-
na kabinetska kriza. Za sredo je določena
odločilna seja vlade pod predse-
dstvom predsednika Hindenburga.

Tekom današnjega dneva so se vrši-
la razna posvetovanja z ozirom na ju-
trišnji ministrski svet. Za petek so vse-
bavljeni ministrski predsedniki vseh
nemških držav v Berlin. Zunanji odbor
se sestane v soboto.

»Berliner Tageblatt« doznava iz di-
plomatiskih krogov: Nota, s katero je
češkoslovaški poslanik izrazil priprav-
ljenost svoje vlade skleniti v Nemčijo
pakt glede razsodišča, se smatra kot
dokaz, da se hoče češkoslovaška vlada
na en ali na drug način udeležiti kon-
ference glede zapadnega pakta. Ni po-
polnoma izključeno, da bi se pakt gle-
de vzhodnega razsodišča priključil za-
padnemu paktu. To stališče je posebno
važno za Veliko Britanijo.

Berlin, 22. septembra. s. Potrjujejo
se vesti o doseženem sporazumu za iz-
praznitev kolinske cone, ki se izvrši
najkasneje do srede oktobra.

Češkoslovaško-nemški garancijski pakt

Ugoden utis dr. Benešev akcije v Berlinu. — Tudi Poljska se
pridruži češkoslovaški akciji? — Angleški glas o praškem
predlogu.

Berlin, 22. septembra. d. Na včerajšnji
seji ministrskega sveta, ki se je vršila pod
predsedstvom državnega kancelarja dr. Lu-
thra, se je razpravljalo tudi o ponudbi če-
škoslovaške vlade glede sklepa razsodiščne
pogodbe med obema državama.

Stališče nemške vlade v tem vprašanju
je razvidno iz pisave oficijelnega glasila
zunanjega ministrstva Tägliche Rundschau,
ki ugotavlja, da pomeni Beneševa akcija
bistven napredek v varnostnem vprašanju.
Še pred kratkim, pravi list, je stavila Če-
škoslovaška vsa svoja upanja samo na Fran-
cijo, toda Češkoslovaška kljub temu ne bo
dostigla združitve vzhodnih in zahodnih
vprašanj ter soodločevanja pri renskem var-
nostnem paktu.

Drugi list »Berliner Zeitung am Mittag«,
ki je tudi v zvezi z zunanjim ministrstvom,
piše, da bo nemška vlada predvsem pot-
rdila sprejem češkoslovaške ponudbe. Pogaj-
janja med Berlinom in Prago so možna šele
po medsebojnih juridičnih razgovorih in si-
cer šele po konferenci zunanjih ministrov,
kjer se bo razpravljalo o splošnih razsodiš-
nih predlogih in o češkoslovaškem pred-
logu.

»Vossische Zeitung« pravi, da je dr. Be-
nešev korak prva večja politična akcija
med Berlinom in Prago. Nemčija želi skle-
niti tako s Češkoslovaško kakor s Poljsko
pogodbe, ki bodo jamčile za trajen mir,
vendar pa se zdi, da ne bo mogoče rešiti te-
ga važnega vprašanja istočasno z obema
slovanskima državama.

Tudi ostalo časopisje piše v prijaznem
tonu in naglašava velik političen pomcn če-
škoslovaške ponudbe.

Praga, 22. septembra. r. Z ozirom na noto
ki jo je izročil češkoslovaški poslanik v
Berlinu nemški vladi v zadevi varnostnega
pakta, piše »Česke Slovo«, da odgovarja
predlog praške vlade njenemu naziranju, ki
ga je vedno zastopala v resnih in usodnih
trenutkih. Mirovnim stremljenjem češko-
slovaške vlade odgovarja njena pripraviv-
nost, odstraniti nesoglasja s sosednimi drž-
javami in zaključiti potrebne pogodbe z vsa
ko državo, ki zasleduje miroljubno cilje. S
češkoslovaškim predlogom je Nemčija pri-
siljena, pokazati svoje karte, ker ga ne mo-
re odkloniti, ne da bi se razkrinkala. Med
Nemčijo in Češkoslovaško ne obstoje no-
bena sporna vprašanja, ki bi nasprotovale
dobremu razmerju. Češkoslovaška postopa
tudi lojalno napram zaveznikom, ako zahte-
va od Nemčije, naj bi se pogodba o vzhod-
nih mejah ojačila s pogodbo o razsodišču.
Umevno je tudi, da želi Češkoslovaška rav-
notako kakor proti zahodu urediti svoje od-
nošaje tudi napram vzhodu.

London, 22. septembra. r. Kakor poroča-
jo »Times« bo češkoslovaški predlog tudi v
Nemčiji ugodno sprejet. Predno se je iz-

vršila ta korak češkoslovaške vlade, se niso
vršila nobena pogajanja s Poljsko. Četudi
doslej Poljska ni podvzela sličnega koraka,
vendar pa se smatra, da je zelo verjetno,
da bo Poljska sledila zgledu Češkoslovaške.
Vsekakor pa je napačno, ako se spravlja
obe državi v skupno zvezo, ker imata kljub
sosedstvu Nemčije le malo skupnih intere-
sov. Med Nemčijo in Češkoslovaško ne ob-
stojte nobeni obsejni problemi, ker bi se
mogli pojaviti šele pri morebitnem zdru-
ženju Avstrije z Nemčijo.

Provizorično znižanje jadranskih tarif

Budimpešta, 22. septembra. a. Tarif-
na komisija, ki jo tvorijo zastopniki ju-
goslovenskih, italijanskih in madžar-
skih železnic in ki zaseda že od dne 16.
septembra, je pričela razpravo o tari-
fah, ki naj se uvedejo na jadranskih
proгах. Sklenilo se je, da se te tarife
provizorično znižajo do končnoveljave-
ne ureditve. To znižanje, ki stopi v ve-
ljavo dne 1. oktobra, znaša na italijan-
skih železnicah za jadranski promet 25
do 30 odstotkov, na jugoslovenskih za
tranzit in jadranski promet 15 — 35 in
na madžarskih železnicah pa za pro-
met z Jugoslavijo 20 do 40 odstotkov.

Čuden samomor

Zagreb, 22. septembra. n. Na llici št. 60
je stanovala pri ženi krojača Ostruškina kot
podnajemnica Marija Hassova, rojena leta
1903. v Djakovem. Nocoj okrog pol 7. je
posetil gospodično neki gospod, ki je ostal
dalje časa pri njej. Ko je okrog 9. hotela
gospodična pogledati, ali se nahaja gospod
še vedno pri dami, je našla vrata od zno-
traj zaprta. Gospodična je takoj odšla po
stražnika, češ da ne more ostati sama v
stanovanju, v katerem se nahaja tuja mo-
ška oseba. Ko se je Ostruškina povrnila
z redarjem v stanovanje, se je Hassova
pognala skozi okno na dvorišče, kjer je ob-
ležala z zlomljenimi rokami in nogami in
je zadobila tudi hude notranje poškodbe.
Prepeljali so jo v bolnišnico. Zdravniški
dvojci, ali ostane pri življenju.

Boji v Maroku

Madrid, 22. septembra. s. Danes se je pri-
čel napad španskih čet pod vodstvom ge-
nerala Perez iz Marroo Nueva proti Al-
dirju.

Tanger, 22. septembra. s. Kaid Taziju sta
sporočila njegova dva sinova, da se želita
vrniti v Tanger, da pa zahteva Abd el Krim
odkupnino v znesku dveh milijonov.

Si tacuisses

Raje bi bili molčali, kakor molčite glede slovenskega bogoslužja, ta misel nam je prišla pri čitanju zmedenih odgovorov SLS, da ni verska, ampak — politična stranka, in sicer kar stranka slovenskega naroda. Potem pa še dodaja: »Slovenec«, da prav taka stranka kakor je naša SLS, je srbska radikalna stranka. Na las taka in enaka, na verskih načelih! Te modrosti čitamo črno na belem v glasilu SLS.

Klerikalcem je neprijetno, če jih pokličeš s pravim imenom. A to ime je staro kakor je stara praksa papeške politike, ustanovljena v poedinah državah politične stranke pod vodstvom duhovščine in opre na cerkvena moralna sredstva. Vse te stranke imajo namen v teh državah izvajati politični vpliv politikujoče cerkve, Papež ima diplomate in zunanjega ministra kakor posvetojen vladar in želi si nazaj lepih časov, ko je imel še posvetno državo. Še nedavno so vsi katoliški shodi zahtevali, naj se papežu vrne država, dokler ni bilo tega celo rajni Avstriji preveč z ozirom na njeno zvezo z Italijo. Papeževa diplomacija ustanovila preko šlofov in duhovnov, kjer se ji zdi to potrebno, politične stranke pod imenom »krščanskih« in »katoliških« strank, kjer pa ta firma ne vleče, dovoli za lim tudi drugo ime.

Oficijelni govornik na lanskem »Katoliškem shodu« v Ljubljani je izjavil, da mora cerkev v Jugoslaviji imeti svojo stranko, da vpliva na javno upravo. In ta cerkvena stranka je naša SLS, pa naj njeni listi to še tako negirajo, ako se jim zdi v momentani politični situaciji neoprotu priznati pravo barvo.

Najbolj bedasta pa je trditve »Slovenca«, da ima tudi pravoslavni srbski narod v radikalni stranki enako organizacijo kot slovenski v SLS. Po »Slovencu« je torej radikalna stranka srbska klerikalna stranka. Gospodje pri »Slovencu« naj kar prečitajo, kaj piše glavno glasilo radikalne stranke »Samouprava« o slovenskem klerikalizmu. V radikalni stranki nima pravoslavna duhovščina nobenega prevladujočega vpliva, kakor ga ima katoliška duhovščina v slovenski klerikalni stranki. Res je, da ščiti radikalna stranka interese pravoslavja kot srbske narodne (i) cerkve, svojih političnih ciljev pa si ne pusti dikirati niti od patrijarha, niti od metropolitov, arhimandritov ali drugih popov, a kaj šele od cerkvenega aparata kot takega.

„Le tribun de Zagreb“

Netočno so radičevski listi z velikim aplombom objavili članek, katerega da je Stefanu Radiću uspelo plasirati v ugledno francosko revijo »L'Europe Nouvelle«. Netočno je predvsem to, da bi bil članek izšel v ponedeljek 13. t. m., ker ga prinaša šele običajna sobotna številka (od 19. t. m.), ki je večeraj dospela v Ljubljano. Številka nikakor ni posvečena Zenevi — to je bila že ena prejšnjih števil — še manj torej naši delegaciji, pač pa je po svoji navadi zelo množgostanska in v političnem delu med 7 članki objavlja na šestem članku gosp. Radića (Etienne Raditch) z naslovom: »Od Zagreba do Zeneve, ali napredek beograjske vlade.«

Vsebina tega članka je bila v zagrebškem in beograjskem novinstvu docela netočno reproducirana, smisel marsikd docela preobrtnjen. Toda to ne meče sveta iz tečajev. Mnogo zanimivejša je informacija, ki jo revija pod zgorajšnjim naslovom (»Le tribun de Zagreb«) objavlja v posebni rubriki svojega pesterja in šaljivega drobiža. Zanimivejša je tem bolj, ker se opira na Radičeve lastne izjave, dišeče po močni farbariji. Informacija pravi:

»Radić se je spravil s Srbi in sprejel mesto v vladi, prej pa je osvojil Slovenijo za Hrvatsko seljaško stranko in storil vse, kar se je zahtevalo od njega. »Pri nas« — tako pravi Radić — »ne poznamo srednje poti; ali se ljubimo, ali pa sovražimo na smrt!« ... Njegovi rojaki se povprašujejo, ali je mož že na kraju svoje kariere in če ta vražji človek nekega dne ne pojde in ne vtakne še Srbije v svoj žep, kakor je to že storil s Slovenijo ... »

Zanimivo zares, to pripovedovanje, kateremu Francozi očito verjamejo. »L'Europe Nouvelle« piše o inozemstvu to, kar smatra za resnično. Ko se bo prepričala, da je Radić tudi njo »po-tegnil«, bo seveda kočljivo vprašanje, komu gre čast: ali francoski lahkovernosti ali Radičevi farbariji.

Zabavna je končno anekdota, ki jo o Radiću prinaša revija pod naslovom »Incompatibilité«. Komtesa de Noailles, ki tudi biva zdaj v Zenevi, obožuje takšne politike, ki imajo svoj »relief«, to se pravi: tribune, diktatore, krotlice množic ali zborovanj. Seznanili so jo torej tudi z Radićem, zagrebškim tribu-nom, balkanskim Napoleonom ... Ali za čudo: srečanje je bilo kratko in ni prineslo koristi ne komtesi ne Radiću. Komtesa ni našla na Radiću nikakega »relief«, a gostobesednemu Radiću je beseda zastala v grlu. Stopala sta torej vstrčin in nista imela kaj povedati. Incompatibilité! ... »

Bestija iz St. Silosa
roman trgovca z dekleti
pride v kino »Dvor«Nastop radikalov proti
radičevcem

Resolucija, ki je bila v nedeljo sprejeta na radikalni konferenci v Osijeku, vsebuje 10 točk, med katerimi so posebno značilne nastopne:

»Najenergičnejše protestiramo proti dose-danji progonom vestnega in korektnega uradništva, ne glede na strankarsko in nacionalno pripadnost, ter zahtevamo, da se na vseh mestih upostavijo vsi oni uradniki, glede katerih ni nikakih posebnih razlogov za premeštev. Zahtevamo, da se takoj usta-vi nadaljnjo preganjanje uradništva v teh krajih.«

Naprosamo vodstvo stranke, da objavi protokol sporazuma ali pa poda službeno izjavo, iz katere bo jasno razvidno, da srbski živeli in radikalna stranka v teh krajih nista prepuščena na milost in nemilost Hr-vatski seljaški stranki.

Zahtevamo, da vodstvo NRS podvzame najenergičnejše korake, da predstavnik HSS ustavi borbo proti radikalni stranki med ljudstvom in v teh krajih in da se ako ni sreče za skupno nastopanje, vsaj ne prega-njamo in ne zaostroujemo borbe med narodom, marveč da drug drugega podpiramo v borbi s političnimi nasprotniki.

Ako tekom dveh mesecev ne dospejo po-voljni odgovori od vodstva stranke, se skli-če ponovna oblastna konferenca, na kateri se bo sklepalo, kaj naj se ukrene s stranko v teh krajih.«

Resolucija je torej dovolj ostra v obe sme-ri: Napram radičevcem kakor tudi napram samemu vodstvu radikalne stranke, za kate-rega znači resen memento. Dokazuje, da so radikalni volilci tostran Save vrlo nezado-voljni z načinom, s katerim radičevci poj-mujejo sporazum. Dr. Irković, ki je vodil konferenco, in še ostali govorniki so na-vedli konkretno primere preganjanja državi-zvestega uradništva od stran radičevcev, zato je prav umestna posebno prva točka resolucije.

Beograjske novine pridučujejo resolucijo v celoti, kar znači, da ji ne gre omalova-ževati pomena, a radičevske organe v Za-grebu je spravila v strah in neljubo zagato. Zato hitro zatirjati, da koalicijski nikakor ni omajana. Med ostalimi zagrebškimi novi-nami pa se z resolucijo posebno obsežno ukvarja zajedničarski »Hrvat«. V poročilu iz Beograda ugotavlja, da je osiješka konfe-rencia imela za cilj zaščiti radikalne in »Pribečevce« uradnike, kar se bo z ra-dikalne strani izražalo kot argument, da se na Hrvatskem ne more ničesar izpreme-niti, ker bi sicer prišlo do konflikta v stran-ki. V tem je zatorej pomen resolucije osi-jeških radikalov, da se bo radikalna stranka lahko venomer opirala nanjo in odbijala ra-dičevske zahteve po persekiranju uradni-štva. V posebnem članku razpravlja nato »Hrvat« o »ogorčenju prečanskih radikalov«, ki samo dovoljujejo, da se preganja hrva-tsko uradništvo, ne dopustijo pa, da bi se kdorkoli dotaknil prečanskega Srba, četudi počenja nezakonitosti in če tudi njegovo premeštev zahteva službena potreba. »Hrvat« se čudi radičevcem, da se ne zavaru-jajo proti takim izpadom, kakršne predsta-vljajo osiješke resolucije. S sporazumom so radikalni dobili vse v državnoopravnem po-gledu, a še bi hoteli, da jim sporazum zasigura v vampirske želje, da hrvatskim uradnikom odvzamejo pravico na vsakdanji kruh. Sramota! končuje »Hrvat« in je očividno sre-đen, da je zopet mogel udariti kar povprek.

Lepi uspehi SDS

pri občinskih volitvah

Energični nastop SDS pri občinskih volitvah na deželi je v vseh poštenih naprednih krogih vzbudil iskreno zadoščenje. Vidi se iz teh uspehov, da je njena ideja na deželi tako močno zasi-drana, da se tresejo najstarejše kleri-kalne trdnjave. Temu veselju odgovar-jajo kisle solze, ki jih pretaka g. Kulovec po »Slovencu«, kjer poskušajo re-zultate frizirati, da ne bi izgledali tako mučni.

Svetla točka SLS so po trditvi »Slo-venca« — Moste, »Slovenec« si ne upa povedati, da je lista združenih klerikal-cev, komunistov, socialistov in nara-dnih socialistov dobila to pot samo 524 glasov, dočim je 8. februarja 1925 SLS sama dobila 584 glasov, komunisti 91, NSS 10, socialisti pa 33. SLS je torej zelo močno padla ne samo absolutno, temveč tudi relativno. SDS je narastla od 159 na 170, od zadnjih občinskih vo-litev pa od 2 odbornikov na 7. Treba, da stranka z vso močjo podpre požrtvo-valne boritve v Mostah.

Zanimivo so tudi slike z volitev v Krizah pri Trzinu. Nič ni izdalo, da so z državnega zdravilišča vse privedli na volišče za SLS, kar si bomo zapomnili kot jako netaktno politično demonstra-cijo. Molitve, spovedi, obhajilo — tudi to ni pomagalo. O poštenosti SLS priča tudi ta - le anekdota: Da vlovil kaline, je SLS postavila tudi listo »združenih delavcev«. In res delavci drugih strank so šli na lim. SLS se je posrečilo urediti na čelo liste klerikalca. Tik pred volit-vijo so klerikalci začeli močno agitaci-jo zoper to listo, češ, naš nosilec bo itak izvoljen, mi pa volimo druge liste SLS. Tako se je tudi zgodilo. Poteknjeni na-predni delavci ne bodo več nasedli klerikalcem!

Prav poseba hudo je dr. Kulovcu za njegove milnice v Smihelu - Stopi-čah. Od 808 glasov 8. februarja pasti sedaj na več listah kar na 458 glasov, to ni prijetno zanj. Tolažba mu je, da

je tudi Radičeva stranka padla od 497 na 246, torej za več kot 50 %.

Kar se tiče SDS, dajejo volitve nauk, da gre naprej, kjer smo organizirani, kjer pa ljudje drže roke križem in čakajo, da pridejo pečeni gobji sami, tam pa seveda vse spl. Politika se ne da dela-ti od zgoraj in je napaka, vse pričakovati od drugod. Potrebno je vzajem-no delo iz centrale in na licu mesta.

Poljsko-litavska pogajanja

Poročali smo o poljsko - litavskih po-gajanjih, ki so se pričela pred par tedni v Koppenhagenu. Prinesli smo tudi vest, da se pogajanja v Litvi niso bili, dose-či med Poljsko in Litvo nekaj kompromis in sporazum vsaj v gospodarskih stvareh, ko že ni mogoč v političnih, niso razvijala z velikim uspehom, če-mur se niti ni čuditi, saj gre za prvi kontakt med državama, ki sta si najsir-ditejša, najneizprosnejša nasprotnika že sedem let, to je ves čas, odkar obstaja. Vendar so bile vesti, da so se dele-gati že po prvih sejah razšli brez kakr-shihkoli rezultatov, k sreči prenegle. Zakaj poljsko - litavska konferenca je nadaljevala kljub prvotnim napetostim seje ter jih zaključila šele pravkar, dne 16. septembra. Konferenca je konstatirala, da se je dosegel načelen sporazum med obema delegacijama v zadevi pro-blemov prometa na reki Njemen, po-štnih, telegrafskih in telefonskih komu-nikacij, dalje v zadevi potovanja iz Li-tve v Poljsko in obratno. Konstatiralo pa se je, da obstaja še vedno razlika v naziranjih med poljsko in litavsko de-legacijo v zadevi železniškega prometa in prav tako v zadevi konzularne zašči-te; — slednje je ona točka, ob kateri bi se bila skoro razbila pogajanja že takoj spočetka.

Ker konferenca potenitakem ni mo-gla uspešno izvršiti svoje naloge v pol-nem obsegu sta sklenili obe delegaciji, da prekineta delo konference za dobo treh tednov. Prihodnja seja se bo vršila dne 10. oktobra t. l.

Razpust avstralskega
parlamenta

Znano je, da se je v teku poslednjega leta silno pojačila propaganda komu-nistične internacionale v Angliji. Komu-nisti vršijo med delavstvom izredno živahno agitacijo za politične cilje in metode sovjetskega režima. Doslej ko-munizem ni imel posebnih uspehov na Angleškem; angleško delavstvo je osto-lo organizirano v socialističnih delav-skih zvezah in Trade Union kakor tudi Labour Party sta po svojih voditeljih odklonila boljševizem.

Zadnji čas pa se je komunistična a-gitacija v delavskih organizacijah še po-večala; trdi se, da tudi z vedno večjim uspehom. Trdi se, da so mezdni spori, štrajki itd. v velikem delu, če ne popol-noma, delo boljševističnih agitatorjev.

Koliko so ta poročila točna, je težko kontrolirati, ker se komunistična propa-ganda vrši tajnim potom. Toda da mora biti stvar vendarle resnejša, je razvid-no iz razpusta avstralskega parlamenta. Avstralijska je dežela, v kateri je kmet-ski stan razmeroma malo zaslovan, ve-činoma imajo mesta in industrijska ter ru-darska središča. Zato je delavstvo do-sezalo pri volitvah zelo velik odstotek glasov in si pridobilo velik vpliv na za-konodajno in upravo.

Zdaj pa je Bruce, ministrski predse-dnik avstralske vlade razpustil parla-ment ter v velikem govoru razložil vzroke razpusta. Iz njegovega govora se vidi, da je komunistična propaganda tudi v dominijonu Avstraliji zelo živah-na in uspešna, Bruce je izvajal med dru-gim:

»Vprašanje, na katerega bodo morali odgovoriti volilci, je najvažnejši, kar se jih je kdaj postavilo v Avstraliji. Gre za to, ali naj dežela upravlja parlament z demokratičnim režimom in v skladu z ustavo, ali pa naj se avtoriteta prezi-ra in se ljudstvo da voditi neodgovornim ekstremistom, ki si lastijo dikta-torsko oblast nad narodom.«

Že dalje časa sem se trudil, opozoriti deželo na nevarnost, ki vedno bolj na-rašča. Opozoril sem na zavratne mane-vre, ki streme za desorganizacijo naše industrije: štrajki, direktna akcija, raz-novrstna sabotaža, kar naj po željah ekstremistov vodi v splošno stisko, ki naj se izteče v revolucijo.

Zahteval sem od voditeljev Trade Union, naj se iznebijo povzročiteljev teh neredov, toda niso se ozirali na to. Te-daj sem se odločil, da se poslužim moči, ki jo daje zakon vladi, da si podvrže ekstremiste in osvobodijo deželo njih opasnosti; toda ta politika je zadelna na neomažno opozicijo Trade Uniona in parla-menta. Tudi vlade posameznih držav so s svojo nenaklonenostjo povečale te-žave sedanje situacije.

Taka težka gospodarska in ustavna kriza ne more trajati dalje časa. Apeli-ram tedaj na volilce in pričakujem od njih uvidenosti mandat, ki mi bo do-volil izvršiti vse potrebno, da se zago-tovi vrhovna moč parlamenta in vzdr-ži red v Avstraliji.«

Iz navedenih mest Bruceve izjave se jasno vidi, zakaj je avstralska vlada razpustila parlament in česa pričakuje od nove zbornice. Zdaj pa je treba po-čakati, kaj bodo na to rekli volilci.

Igračka Pariza

?

Za ljudsko prosveto!

Priljubljeni odbor Zveze kulturnih društev za mariborsko oblast, ki se de-finitivno ustanovi 4. oktobra, priprav-lja že sedaj vse potrebno za to, da se bo izobraževalno delo v kulturnih društvih mariborske oblasti začelo vršiti takoj v polnem obsegu. V to svrhu pa potrebuje celo vrsto predavateljev, odnosno predavateljic ter se zato obrača javno na vse one, ki čutijo in sebi veselje in zmožnost za predavatelstvo, da se pri-javijo podpisnemu odboru čim najhit-reje, najkasneje pa do gori navedenega občnega zbora. Potrebujemo sledeča predavanja: splošno kulturna, dalje pre-davanja iz kmetijstva, iz splošne eko-nomije, iz živinoreje, iz sadjarstva, iz vinarstva, iz čebelarstva, iz travništva, o goju in gnojšču, o davkih in taksah, o agrarni reformi, zdravstvena pre-davanja o alkoholizmu, o tuberkulozi, o higijeni, predavanja o socialnih vpraša-njih, o ženskem vprašanju, o gasilstvu, o dramatik, petju in glasbi, zgodovinska predavanja, zlasti o zgodovini Slo-vanov in Jugoslovenov, o neodrejeni domovini itd. Predavanja bi naj bila kolikor mogoče poljudna, namenjena predvsem kmečkemu in delavskemu ljudstvu. Upamo, da se bodo gospodje učitelji, profesorji, inženjerji, kmetijski strokovnjaki, davčni uradniki, zadržni strokovnjaki, glasheniki in vsi drugi v mnogobrojnem številu odzvali našemu pozivu ter tako pripomogli tudi s svoje strani pri velikem delu za ljudsko prosveto. Vsakemu predavatelju se bodo efektivni stroški povrnili.

Prijave naj se pošiljajo na naslov: Pripravljalni odbor Zveze kulturnih društev za mariborsko oblast, Maribor, Cankarjeva ulica 1.

Politične beležke

+ Dr. Korošec zopet Jugosloven. — Dr. Korošec je na mariborskem shodu klerikalnih zaupnikov dejal: »Ne za-hajevajte od nas, da se kot nizkote in podle izdajice odrečemo svojemu slo-venstvu in da postanemo edini žalosten primer, da narod sam sebe izbriše iz zgodovine. Najmanj pa uporabljate ka-kor nasilje, kajti s tem uničite vsako upanje tudi na prirodno zlitje jugoslo-vanskih narodov«. Dr. Korošča torej naenkrat skrbi prirodno zlitje jugoslo-venskih narodov, kakor pravi. Boji se torej, da bi ne došlo do popolnega na-rodnega zedinjenja. Vsekarer velik na-predek! Dr. Korošec je žal ostal dolžan še odgovor, kdo zahteva od klerikal-cev, naj se kot »nizkote in podle iz-dajice« odrečejo slovenstvu in kdo uporablja v to svrhu nasilje. Kolikor je znano, se je klerikalcem doslej vedno le očitalo, da se premalo zavedajo slo-venstva in da imajo ravno zaradi tega najmanj pravice nastopati kot brani-telji slovenstva, ker so s svojo gonjo proti »prirodnomu zlitju jugoslovenskih narodov« slovenstvu sami največ ško-dovali. Sicer pa se nam vseeno čudno zdi, kako mora biti dr. Korošec kot slovenski separatist za prirodno zlitje jugoslovenskih narodov. Saj je to »pri-rodno zlitje« ravnotako nasprotno av-tonomističnemu načelu, kakor bi bilo n. pr. »nasilno zlitje«, ki sploh ni mogo-če, ki ga nihče ne zahteva in ki so si ga klerikalci samo izmislili v svoje po-litično-agitacijske namene. Kljub temu pa ugotavljamo, da se dr. Korošec po-vrača k jugoslovenski ideologiji. Maj-hen korak je že storil. Četudi se nam zdi, da je pri tem samo namežiknil ra-dikalom, da se da tudi s klerikalno prin-cipielnostjo barantati, vendar pa ugo-tavljamo z zadoščenjem, da se doktor Korošec boji, da bi ne došlo do popol-nega narodnega zedinjenja, do »prirod-nega zlitja jugoslovenskih narodov«.

Po svetu

— Vera in boljševizem. Madžarski pro-svetni minister grof Kuno Klebelsberg je na zborovanju v Hajdu-Nanas poudarjal, da med protestanti in katoliki ni pravza-prav nobene razlike in da bi morali zato oboji skupno nastopiti proti komunizmu. Ta ministerva izjava je precej vznemirila opozicijske kroge, ki nameravajo spravi-ti zadevo pred parlament, češ da je aktiv-ni minister nastopil proti drugim priznanim veram.

— Novi češkoslovaški poslanik na Dunaj. Kakor poročajo iz Praga, bo imenovan za novega češkoslovaškega poslanika na Dunaju bivši poslanik v Vatikanu Pallier, ki je bil svojočasno zastopnik češkoslova-ške vlade v reparacijski komisiji.

— Komunisti ne smejo v Ameriko. Novi priseljeniški zakon Zedinjenih držav dolo-čuje, da se ne sme noben inozemec, ki iz-poveduje komunistično idejo, priseliti v Zedinjene države.

— Stavka tekstilnih delavcev v Indiji. Kakor poročajo iz Bombaya, zavzema stav-ka tekstilnih delavcev vedno širši obseg. Do sedaj se je pridružilo stavki nad 45.000 delavcev.

— Angleži in Nemci. Nedavno so pred-lagali člani Britanskega mednarodnega in-stituta, naj bi se udeležili tudi ugledni Nem ci razprave o odgovornosti za vojno. Pred-lagali so prof. Delbrücka, Cara iz Halle in Lutza iz Monakovega. Sedaj pa poročajo, da je vodstvo instituta zavrnilo ta predlog svojih članov.

— Rudarska internacionala. Mednarodni rudarski odbor v Bruslju je sklenil, da se vrši prihodnji mednarodni rudarski kongres 9. avgusta 1926. ali na Poljskem ali pa v Franciji. V vprašanju priključitve ruskih rudarskih strokovnih organizacij k ruda-ski internacionali je določil odbor posebno delegacijo, ki naj bi potovala v Rusijo, to

da sovjetska vlada noče dati potnega dovo-ljenja nekaterim članom delegacije. Zato je odbor ponovno sklenil, da odpotuje v Rusijo prvotno določena delegacija ali pa nobena.

Dopisi

DRAŽGOŠE. Naše »Braino društvo« je v nedeljo dne 13. t. m. praznovalo 25-letnico svojega obstoja. Zahvaljujemo se vsem po-selnikom iz Škofje Loke, Selnice, Železnikov, Kroke, posebno pa pevskemu zboru iz Škof-je Loke, pevovodji g. Adamiču in ustano-vitelju društva g. Iv. Stupicu, nekdanjemu učitelju v Dražgošah, za podane nam bese-de, ki bodo rodile enake sadove, kakor jih je rodilo že prejšnje njegovo delo.

SP. KAŠELJ. Gotovo ni na svetu kraj, ki toliko trpi radi zvonjenja, kakor Zalog in Sp. Kašelj. V službu kake smrti zvoni tri-krat na dan navadno po 45 minut skozi tri dni. Razen tega se prekomerno »koncerti-ra« zjutraj, popoldne in zvečer. Ob večjih praznikih prične zvonjenje že ob dveh po-noči in traja do sedmih. Tako zvonjenje se-veda ne vpliva pozbno na Sloveka, tem-več samo razburja živce. Posebno trpijo bolniki. G. župnik v D. M. v Polju, ki je znan kot razumen dušni pastir, naj blago-voli napraviti remedium.

LOKA PRI ZIDANEM MOSTU. Prosvot. gasilno društvo priredi v nedeljo dne 11. oktobra svojo prvo vinsko tigratev v pro-storih hotela Juvandčič v Zidanem mostu. Ker je prireditelj namenjena v prid dovrši-tve novega gasilskega doma, najljudneje vabimo občinstvo, da se je udeleži v čim večjem številu in s tem podpre naše člo-vekoljubno delo. — Veseljeni odbor.

GROSUPLJE. Jutri dne 24. septembra se vršijo pri nas občinske volitve. V dokaz, kakih sredstev se poslužujejo klerikalci v svoji zagrizenosti, naj služi sledeče: V ne-deljo dne 20. septembra sem bil priča raz-govoru v neki gostilni, kjer je med drugim troil znan klerikalni prižnjanč, da je svet, kupljen za zgradbo šole v Grosupljem, na-menjen za Sokolski dom. Potreba je torej, da gre vsak volit klerikalno listo, kajti če zmaga naprednjaki, bo mesto šole stat na tem mestu Sokolski dom. Ker se kot Sokol ne maram vmešavati v volilno borbo, sem molčal in se odstranil. Vidi se pa iz tega, kakih laži se poslužujejo klerikalci. Prostor za zidanje Sokolskega doma sta nam po-darila brata Rus in Javornik; to ve vsak otrok v Grosupljem. Ravno tako ve tudi vsak otrok, da se nahaja ta prostor na vr-tu br. Rusa, prostor za zidanje šole pa rav-no nasproti, na drugi strani ceste. Čudim se le, da se dobio še ljudje, ki takim lažem nasedajo. Kdor misli s svojimi možgani, vi-di prozoren namen te agitacije: odvrtiti volilce od napredne skritnice, češ za naš denar kupljeni svet bodo dali Sokolu, ako bodo izvoljeni. Upam pa, da jim tudi ta sle-parija ne bo uspeła. — Sokol.

ST. VID-GROBELNO. Šolska uprava v St. Vidu pri Grobelnem priredi na novem šol. odru s prijaznim sodelovanjem doma-ših igralcev in učiteljskega sosednjih šol dne 26. septembra ob 18. in 27. septembra ob 16. uri Ganglovo dramo »Šin« v prid revne šolske mladine. Pridite v obilnem številu!

POLJČANE. Dne 9. septembra je pri-re-dila Čitalnica veselico s tombolo, ki je iz-padla nad vse povoljno. Odbor se tem po-tom zahvaljuje gošč. Gorican in dr. Jagodi-ču iz Slov. Bistrice, ki sta požrtvovalno na-domestila dvojce slučajno odsotnih članov v salonskem orkestru, kakor tudi vsem daro-valcem lepih dobrotov za tombolo ter pro-si, da ostanejo tudi v bodoče naklonjeni Či-talnici!

Danes čudo kinematografije: „Čudeži morja“

Kino »Dvor«

Kino »Dvor«

Kino »Dvor«

Kino »Dvor«

Kino »Dvor«

Kino »Dvor«

Kino »Dvor«

Kino »Dvor«

Kino »Dvor«

Kino »Dvor«

Kino »Dvor«

Kino »Dvor«

Kino »Dvor«

Kino »Dvor«

Kino »Dvor«

Kino »Dvor«

Kino »Dvor«

Kino »Dvor«

Kino »Dvor«

Kino »Dvor«

Kino »Dvor«

Kino »Dvor«

Kino »Dvor«

Kino »Dvor«

Kino »Dvor«

Kino »Dvor«

Kino »Dvor«

Kino »Dvor«

Kino »Dvor«

Kino »Dvor«

Kino »Dvor«

Kino »Dvor«

Kino »Dvor«

Kino »Dvor«

Kino »Dvor«

Kino »Dvor«

Kino »Dvor«

Kino »Dvor«

Kino »Dvor«

Kino »Dvor«

Kino »Dvor«

Kino »Dvor«

Kino »Dvor«

Kino »Dvor«

Naši kraji in ljudje

Elektrifikacija spodnjega Ptujkega polja in vzhodnih Slovenskih gor

Pri ravnanju s falske elektrarne v Mariboru so se v petek sestali zastopniki mest Varazdina, Čakovca in Ormoža, trga Središče (ljutomerski trg slučajno ni bil zastopan), kmečki občin v tem okolišju in Zadržne zveze v Celju kot organizatorice zadržnih elektrarn. Sestanek je imel namen, uvesti s Falu pogajanja radi podaljšanja falskega daljnoveža čez spodnje Ptujkega polje (Sv. Marieta), Veliko Nedeljo, Ormož, Središče, Nedelje in Čakovca do Varazdina. Videlo se je, da je pri falski elektrarni in pri reflektantih mnogo interesa in dobre volje za ta važen gospodarski projekt. Pala bi šla do Varazdina z napetostjo 35.000 voltov, od transformatorjev v Ptuj, Ormož in Čakovcu bi se napravili daljnovodi z 10.000 volti za dovajanje toka v kmečke občine, katerih pride 21 za elektrifikacijo v poštev. Ljutomerčani in Križevčani želijo, da bi ne napravili iz Ormoža še za njih stranski vod.

Ako se pomisli na velike ugodnosti, ki jih nudi elektrifikacija mestom in vsem, bi bilo le žele, da bi se ta lepi načrt čimprej uresničil. Kakor čujemo, je tvrdka Jugo-Siemens že izdelala načrte za daljnovode kakor tudi za krajevna omrežja na tej progi.

Odkod draginja in konkurenca

Prijatelj lista nam piše: Samo malo pogledite te dni po Ljubljani in po drugih mestih. Sami dunajski potniki se podijo okoli in vsklik kar odmevajo od dunajskega dialekt. V splošnem sicer nimamo ničesar proti Dunajčanom, kot dobri državljani pa precej.

Ta le zanimiv pogovor smo slišali predvečeršnjim v vlaku: Dva potnika se pogovarjata, kako gredo posli. Oba se hvalita, da delata izmenitve kupčije. Imenovala sta zbrane trgovce in naštevata naročila. Trgovinsko pogodbo z Avstrijo smatra za sebo zelo ugodno in pravita, da je treba kovati železo, dokler je vroče. Dobro nam je delo, ko le eden toži, da je trgovec X unzu-gänglich. Ni hotel ničesar kupiti, ker se je postavil na stališče, da se ta roba izdeleže doma. Vsa čast mu!

Pogovor se zasuka na tihotapstvo, ki je zelo razširjeno na škodo solidnih in poštenih trgovcev, ki poštno plačajo carino, davke in drugo državi, zato pa jih nesolidna trgovina drugič ubija. Tihotapstvo je organizirano na dva načina: Po enem načinu tihotapijo robo preko naše severne meje v mariborski okoliščini potom tihotapev, ki prenašajo svrilo in svilene izdelke. Tihotapstvo se vrši ali z vednostjo in naročilom inozemskih tvev, ali pa se vrši po profesionalnih tihotapcih, ki tihotapijo blago na svoj rizično. Drugi način je tihotapjenje robe potom železnice. Roba se pošilja v zabojih, ki imajo napačno označene pokrove, da se na nepravilni strani odpirajo. Deklarira se navadno kot papir, tanko oblanje (Holzwolle), klobučevina (Filz) itd. Eden potnikov pravi: »Amol geht's net, aber zwamoi kons geht!«

Pogovor se zasuka na veliko tihotapisko afero v Zagrebu. Zastopnik pripoveduje, da je »padla firma notri« za 200.000 frankov. Pred par dnevi je bila licitacija zaplenjene robe v Zagrebu. Pravi, da se licitacije trdijo po zagrebškem zastopništvu za enkrat noče udeležiti, pač pa bo pri tretji licitaciji kupila robo pocenji nazaj, ker ne bo tu denarja, ona pa da se privoščiti našim trgovcem da bi prišli na cen način do robe. Inozemski špediterji imajo veliko prakso in se jim tihotapstvo največkrat posreči.

Ta pogovor nam pove maršalk, kar je na škodo poštenih in solidnih trgovcev in na

škodo države, ki je opoharjena za carino. Eden teh dičnih potnikov je še našteval, kako se delijo nagrade in je pripomnil na koncu: »Und ter Stot, der kriagt nix.« Finančna uprava naj stori vse, da prežene ljudem voljo do tihotapstva, kajti sicer se naše gospodarske razmere še ne bodo tako kmalu zboljšale, domača industrija pa bo žalostno propadla. Potnik

Germekov pozdravni večer

Ježica, 20. septembra.

Iz Krajinje se je koncem avgusta preselil v akusno prenovljeno našo šolo nadučitelj g. Antun Germek, da prevzame nje vodstvo. Moža poznamo predvsem po neumornem delu v vseh človekoljubnih in zlasti v naprednih organizacijah in po velikih žrtvah, ki mu jih je klerikalizem radi tega prizadejal. Vsi naprednjaki smo se imenovali g. Germeka zelo razveselili, zlasti pa Sokol. Ta je priredil v četrtki v gostilni Ramovž pozdravni večer Germekovi sokolski rodbini, da jo v družbi članstva pozdravi, povabi v svoj krog in opozori na delo v občini. Večer je posetilo tudi vse tukajšnje učitelstvo, upravitelj na Črnučah g. Mahkota, učiteljstvo iz St. Vida z vernim prijateljem Germekom, nadučiteljem Smajdek, kom, zastopstvo Sokola St. Vid, številni naši podporniki in članstvo, v celam nad 60 oseb.

Salonski orkester iz St. Vida je zaigral sokolsko koračnico, nakar je v imenu Sokola na Ježici br. Kregar izrekel Germekovi rodbini dobrodošlico. Pozdravil je g. Germeka predvsem kot novega nadučitelja, želeč mu mnogo uspeha na šoli in izpolnitve vseh nad, ki jih stavi v nje vodstvo. Vlada naroča, da se v vse šole ni udi na Ježico uvaža sokolski duh ter z njim verska strpnost, jugoslovenska in državljanska zavest, spoštovanje vsakršnega prepričanja, socijalizem in demokratičen čut. Sokol ima občo težnjo, sodelovati s šolo. Govornik je pozdravil Germekove kot nove delavce v sokolskem društvu in zlasti želel, da se v vrste članstva prenese tista pripravljenost za žrtve, ki jo je tako odlično in tako pogosto pokazala celotna rodbina g. nadučitelja. Želel je tudi, da razvije g. Germek i na drugih naših poljih delovanje.

G. Germek se je zahvalil za pozdrav, vidno vzradočen, da je našel na Ježici, kjer upa najti zadnje službeno mesto, toliko somišljenikov in prijateljev. V 30 letih učiteljevanja je petkrat menjal službeno mesto, trikrat neprostoovoljno. Povedal je, da je na Ježici prva njegova služba poklicna, namreč učiteljska, druga, njegova oseba na služba pa je sokolska. Prosil je članstvo podpore, da bo podporo lahko vračal. Nazdravil je prvemu Sokolu kralju Aleksandru in domačemu društvu, nakar je orkester zaigral Bože pravde. Prijeten večer, poln pomenkov in prijetne zabave je ob godbi, petju in plesu le prekmalu minil. Sokol pa je ponosen, da ima v svoji sredi vlogedno Germekovo rodbino, in se veseli bližnjih uspehov v šoli in društvih. Br. Germek! Tebi pa ponovno ključemo: Sejal in želi bomo skupno, lepe in težke dni preživljaj po geslu: Zvestoba za zvestobo! — Zdravo!

Zaščita inženjerskega naslova

Udruženje jugoslovenskih inženjerov i arhitekta, sekcija Ljubljana, opozarja, da je uporaba stanovskega naslova »inženjer« zakonito zaščiten z naredbom z dne 14. marca 1917, drž. zak. št. 130 tako, da smejo le upravičenci postavljati pred svoje ime in priimek kratko »Ing.« Neupravičena uporaba tega naslova ter vsaka drugačna uporaba besede inženjer v kakršnikoli obliki in službenih nazivih kakor n. pr. »inženjersko podjetje«, »nadinženjer«, »inženjerska pisarna« in podobno je po tej naredbi pod kaznijo prepovedana.

Upravičenci za uporabo stanovskega naslova »Ing.« so pa le oni, ki so položili vse

državne izpite na tehniški visoki šoli oziroma na visoki šoli tehniške smeri ter imajo torej popolnoma akademsko izobrazbo. Izjeme od tega pravila so se dovoljevale le v prehodni dobi.

Vzlic tej naredbi se pa množe slučaj, da si neupravičene osebe, v prvi vrsti tuji, ki včasih nimajo niti nižje tehniške izobrazbe protizakonito laste naslov »inženjer«. Domači inženjerji, predvsem oni, ki so pravkar položili izpite, v preminjajočih slučajih zastopajo izšče pri raznih podjetjih, ki zaposlujejo včasih celo take tuje, kateri si neupravičeno laste naslov »inženjer« ter jih proglasajo za nenadomestljive »specialiste«. Sploh je izraz »specialist« v tej ali oni tehnični stroki oni plot, za katerega se kmoga, pod tujim vplivom stoteča podjetja skrivajo vseli, kadar se jih po zakonu silji na odpust inozemcev, katerih mesta naj bi zavzeli domači inženjerji. Treba je pa pomisliti da so ti »specialisti« nekoč tudi bili začetniki. So med njimi tudi taki, ki so pred kratkim šele v Jugoslaviji začeli svojo specialno kariero. Ako se natančneje preiščejo njihove sposobnosti, se pride navadno do rezultata, da je dotičnemu podjetju zopet uspelo zaposliti tuja, ki odjeda kruh najmanj ravno tako sposobnemu domačemu inženjerju, ki se pod takimi okolnostmi zastopni peha za boro službo in obupuje nad uspešnostjo tozadevnih zakonitih določil.

Udruženje jugoslovenskih inženjerov i arhitekta s skrbjo opazuje naraščanje težkoč, ki jih morajo premagovati domači inženjerji pri iskanju služb v tuzemstvu. Vsi nezaposleni inženjerji se vabijo, da takoj sporočijo ljubljanski sekciji svoje točne naslove z navedbo stroke, kdaj in kje so položili izpite. Isto naj store odsej vsi inženjerji, ki postanejo brezposelni in vsi nanovo absolvirani inženjerji. Sekcija Ljubljana neobhodno rabi pregled nezaposlenih domačih inženjerjev v težki borbi za zakonito zaščiteno pravico domačinov. Vsi inženjerji, ki doznajo za neupravičeno uporabo naslova »inženjer«, naj to vseli javijo podpisani sekciji, ki bo zahtevala, da se kršenje zakonite navedbe kaznuje.

Udruženje jugoslovenskih inženjerov i arhitekta — Sekcija Ljubljana.

Senzacija sodnijskih zaporov v Subotici

Že nekaj časa so jetniški pazniki sodnijskih zaporov v Subotici opazili med skupino nevarnih zlikovcev, ki so bili obsojeni na več let zapore, zelo sumljivo gibanje. Vrh tega so našli kmalu nato dve steni nekoliko navrtani. To je bilo najboljšo znamenje, da so nevarni jetniki očitno pripravljali vlom v dvorano, v kateri se nahajalo corpora de licti v vrednosti več milijonov dinarjev, ali pa so hoteli pobegniti iz zapore. Državno pravdnštvo in predsednik okrožnega sodišča sta ukrenila vse potrebno, da preprečita vsak poizkus vzloma ali bega iz zaporov.

V nedeljo zvečer je eden izmed kaznivencev nenadoma poklical jetniškega stražnika in ga opozoril, da nekdo v neki sobi v tretjem nadstropju neoprestando prižiga in uraša svetilko. Jetniški upravnik je takoj sklical paznike, ki so s puškami v rokah pričeli pregledovati vse prostore sodišča. Ko so se prav na tistem približali dvorani v tretjem nadstropju, v kateri se nahajalo corpora delicti, ter odprli vrata, so jih sprejeli strelji iz samokresa. Jetniški pazniki so pričeli odgovarjati. Kmalu nato je bilo slišati žvenketanje šip, nakar je nastal v dvorani popoln mir. Nekdo je skočil skozi okno na sodnijsko dvorišče ter oddal tamkaj še več strelav. Ko so prispeli jetniški pazniki na dvorišče, se jim je nudi v enem kotu strašen prizor. Ves v krvi, z zlomljenimi nogami in rokami je ležal na tleh mlad človek že mrtev. Kasneje se je ugotovilo, da je bil to 23 letni Josip Vizin, ki je bil pred dvema letoma aretiran radi neke velike tatvine. Pri zaslišanju je izdal vse svoje skrivnice, ki so bili nato pred subotičkim sodiščem obsojen letos vsak na več let težke ječe, on sam pa je dobil samo sedem mesecev zapore. Po prestani kazni je bil izpuščen. To se je dogodilo ravno prve dni tega meseca.

Kaj je Vizin pravzaprav nameraval, še ni popolnoma znano. Morda se je

Bestija iz St. Silosa roman trgovca z dekleti pride v kino »Dvor«.

Hotel polastiti raznih dragocenih predmetov v dvorani, kjer so spravljena corpora delicti, morda pa je tudi hotel rešiti svoje tovariše, kakor jim je svoječasnno tudi obljubil. Ko pa se mu je akcija ponesrečila, je skočil iz tretjega nadstropja na tlakovano dvorišče, kjer si je polomil roke in noge, nato pa si pognal še sam kroglo v glavo. Pri njem so našli dva samokresa, od katerih je enega držal še v roki, dve električni svetilki, ter več vlomilskih predmetov.

Osleparjena »Jadranska Straža«

Glavni odbor »Jadranske Straže« je pred meseci sklenil, da izda v svrhu propagande poseben almanah. Da bi se zagotovilo tiskanje almanaha, je odbor naprosil več aglinih ljudi, da so nabirali predplačila. Enako so storili tudi odbori po drugih krajih. Beograjski odbor je poveril zbiranje predplačil med drugimi tudi nekemu Špiru Plavšiću, baje slušatelju pravne fakultete v Beogradu, z navodilom, da pošlje vsak teden obračun. Plavšić je dobil potrebna navodila, pooblastila ter nato odpotoval. Mitul je teden za tednom, a od nje ga ni bilo nobenega glasu. Ker se tudi po treh mesecih ni javil, je beograjski odbor poslal glavnemu odboru v Splitu dopis s prošnjo, naj obvestijo o dogodku policijo. Medtem je policija prejela tudi že pritožbo administracije »Almanaha« o Plavšićevih golufijah. V Vukovaru in Bjelini je zbral baje nad 70.000 Din za »Almanah«, poslal pa ni nobenega denarja. Policija je takoj obvestila o dogodku vse svoje ekspoziture, nakar je bil Plavšić že meseca aprila aretiran v Prijedoru in izročen srezkemu poglavarstvu, ki pa ga je kmalu izpustilo. Od tedaj je izginil vsak sled za njim. Izslediti so ga šele te dni v Dubrovniku in ga ponovno aretirali. Prepeljali ga bodo v Sarajevo, ker je tudi tamkaj nabiral predplačila za »Almanah«. Po zaslišanju izročne nepoštenega študenta sodišču v Beogradu

Ukradena žena — izgubljeni mož

Sledeči humoristični dogodek se je dogodil v nedeljo na beograjski policiji. »Gospod, meni se je pripetila strašna stvar«, je rekel v silni razburjenosti elegantno oblečen gospod srednjih let, ko je ves preplašen in prestrašen planil v pisarno dežurnega policijskega urada. »Sedite, da se umirite, pa mi povejte stvar«, je odvrnil uradnik, ponudivši neznanemu gospodu stol. Sele, čim se je vsedel, je gospod pričel nervozno: »Ukradli so mi ženo«. — »Kako to?«, se je začudil uradnik. — »V resnici, naravnost na drzen način. Dospel sem zjutraj iz Subotice. Takoj po prihodu sem odšel v najbližjo brivnico. Moja žena ne pozna Beograda. Da se ne izgubi, sem ji naročil, naj me počaka. Ko pa sem prišel iz brivnice, o njej ni bilo ne duha ne sluha.«

»Bože moj, najbrže je šla gospa v kako bližnjo kavarno, da vas tamkaj počaka«, je pripomnil uradnik. — »Nikakor! Brivski pomočnik, ki je bil pred vrati, mi je namreč rekel, da je žena odšla z dvema mladima gospodom. Jaz nimam v Beogradu nobenih znancev. Se manj ona.« — »Dobro«, ga je prekinil uradnik. »Morda pa je vaša gospa sama hotela z dotičnima gospodom.«

»Oprostite, poznam svojo ženo. To je absolutno nemogoče. Njo je najbrže kdo prevaral.«

Videč, da bi mogla biti stvar vendarle komplicirana, je uradnik vprašal gospoda za njegovo ime in popis njegove žene, poklical nekaj policijskih agentov, in naročil, naj takoj poizvedujejo po mestu za ukradeno ženo, gospoda pa je prosil, naj se vrne okoli poldne.

Agenti gospe niso našli in tudi ni bilo potrebno, da bi jo iskali. Že uro kasneje je prišla namreč k istemu uradniku elegantno oblečena dama z rmenim klubom in s črnim svilnatim plaščem. Tudi ona je bila silno razburjena. —

„Čudeži morja“

Pustolovščina na dnu morja v 6 dejanjih. Čudeži tehnike in znanstva. Boji z orjaškimi polpi, strupenimi jeguljami in drugimi morskim bestijami. Krasen pogled na čarobne podmorske vrtove, brda in potopljene ladje. — Zanimivo za vsakega! — Danes dalje

Kino »LJUBLJANSKI DVOR«.

Telefon 720.

Predstave: ob delavnikih ob 4, 6, 8, 9. — Ob praznikih ob 11, 3, 5, 6, 8. in 9. uri.

»Oprostite mi gospod, izgubila sem svojega moža«, je rekla. Uradnik je takoj razumel, da je to ista gospa, ki jo išče njen mož. »Jako dobro«, je pripomnil, »vašega moža smo že našli. Povejte mi samo, kako ste ga izgubili?«

Gospa je takoj pojasnila slučaj, iz katerega je razvidno, da je postala žrtev brezposelnih beograjskih postopščev. — »Čakala sem«, je rekla, »svoje ga moža, da pride iz brivnice. Nena-doma se mi približata dva mladeniča in me vprašata vljudno, koga čakam. Nič hudega sluteti, sem jima pojasnila, da čakam na svojega moža, da se obri-je.« — »Za božjo voljo, gospa!« sta odgovorila »on je šel ravno skozi zadnja vrata. Tu je samo vhod, na nasprotni strani pa izhod«. Verjela sem jima. Ker sta se mi ponudila, da mi pokažeta iz-hod, sem šla za njima. Hodili na smo potem toliko časa, da bi mogli priti naj-manj petkrat okoli poslopja, v kateri se nahaja brivnica. To se mi je zdelo zelo sumljivo. Končno sta me speljala v neko veliko novo hišo. Ker sem za-slutila, da si hočeta najbrže dovoliti kako nesposobnost, sem pričela kričati na pomoč in zbežala. Neki dobri človek mi je potem pokazal, kje je policija.«

»Prav dobro, gospa, vse je v redu! Kmalu pride vaš sopro, jo je pomiril uradnik. Že čez pol ure je vstopil njen mož. Čim je zapazil v pisarni svojo ženo, je padel uradniku naravnost okoli vratu.

»Kakor sem rekel, najbrže so si kakš malopridneži dovolili z vašo gospo neprijetno šalo«, je pripomnil uradnik. — »Kako šalo?«, je odvrnil gospod. »Za-hvaliti se imam samo Bogu in beograjski policiji, da je moja žena rešena. Čital sem namreč v listih, da obstoji tu organizirana tolpa trgovcev z dekleti. Lasje so se mi ježili že samo pri mislih, da bi mogla biti moja žena v njihovih rokah!«

Sah

Splošen turnir. V ponedeljek, 28. t. m. se prične v ljubljanskem šahovskem klubu splošni turnir, ki se ga sme udeležiti vsak, ki še ni igral v nobenem klubovnem turnirju, ali še ni v splošnem dosegel 50% dosegljivih točk. Zrebanje se vrši v soboto, 26. t. m. ob 19. v kavarni Evropa. Prijavnina znaša 10 Din kavca 10 Din, ki se po končanem turnirju vrne. Nagrad pri tem turnirju ne bo. Prijave sprejemata g. blagajnik Iskra in tajnik R. Mrzliček vsak dan od 18. naprej v Evropi. — Danes se vrše na igral-skem večeru 2—3 slepe partije g. Jerošova, C. Vidmarja in Dernovška s poljubnimi šahi-sti. Poleg teh resne in brze partije.

Tromatch Jerošov-C. Vidmar-Dernov-šek. 7. partija Dernovšek-Jerošov je končala v prid prvega, osmo partijo C. Vidmar-Dernovšek je dobil Dernovšek, ki od tu dalje v matchu vodi, 9. partijo Dernovšek-Vidmar, je dobil Vidmar. Stanje: Dernovšek 4, C. Vidmar 3½, Jerošov 1½. Igrati imajo še: Dernovšek eno, C. Vidmar dve, Jerošov tri partije, ki jih pa mora dobiti vse, ako hoče biti prvi.

KINO IDEAL

Kdor želi v filmu videti mnogo pikantnosti luksuza in elegancije, naj si ogleda najmo-dernejši film

„Grešnica“

Film je nemške produkcije s simpatičnimi igralci Alf Blüthner, Gertrud Welcker in Olga Belajeff.

Predstave popoldne: ob 3, 5, 6, 8. in 9. uri.

Darujmo za sokolski Tabor!

ki nosi naslov »Weland«, katerega je pisatelj zgradil na motivu kovača Wielanda.

»Prodano nevesta« v Gradcu. Gledališče v Gradcu ima sedaj na sporedu Mas-senetovo »Manon« in Smetanovo »Prodano nevesto«.

Berlinska Mestna opera, bivša Nemška opera, je otvorila svojo novo gledališko se-zono z Wagnerjevimi »Mojsterskimi pevi norimberskimi«, kjer sta pela pod taktirko dirigenta Walterja baritonist dr. Schipper in Lotta Lehmannova.

Simfonični cikel Gustava Mahlerja pri-pravlja dunajski »Tonkünstlerorchester«. Vse kompozicije pridejo na vrsto v letošnji glasbeni sezoni.

Kongres za glasbeno estetiko se bo vršil dne 18. in 19. oktobra v mestu Karlsruhe na Nemškem. H. Berl bo predaval o klasi-cizmu in o romantičnem v glasbi, P. Bekker o materialni podlagi muzike, E. Krenke pa o sodobni glasbi. Vršili se bosta tudi dve slav-nostni predstavi: Weberjev »Oberon« ter Brucknerjeva maša v F-molu.

Film poln pikantnosti

„Grešnica“

danes in jutri v kino »Ideal«

Kulturni pregled

Čitalniški oder v Šiški: Ženitev

Razveseljivo dejstvo je, da naši gledališki di-tetantski krožki — na čelu jim v tem ozi-ru posebno zaslužni Sentjakovski oder — pri svojih uprizoritvah ne segajo več po puhlih in neokusnih burkah in drugem uma-zanem šondu, temveč da kažejo tudi v izbirji repertoarja že dokaj več smisla in estetske-ga čista kakor nekdanj. Dvoje stvari je, ki opravičuje ta delo in obstoj gledaliških di-tetantov: gojitev leposlovja in materinske je-zika. Kjer teh dveh stvari ni, tam tudi di-tetantom ni treba priznavašanja.

Čitalniški oder v Šiški je vprizoril v ne-deljo 19. t. m. skovito Gosoljevo tridejansko »Ženitev«. Uprizoritev je bila razen nekate-rih površnosti dostojna in z razumevanjem podana. V splošnem so predstavljale žens-kih vlog nekočino zaostajale za moškimi. S posebno vneto in rutino se je sukal Koč-karjov, ki je s svojo temperamentno igr-o prav nazorno vtelesil z vsemi hudimi pre-kanoga mešetarja. Nekoliko medlejše je vplival nerodni samski copat Podkoljesnj, ki je imel poleg iskre viharavosti Kočkarjova še itak težavno stališče. Pa še vloge ni znal. Precej osebnih potez sta pokazala za-

valjeni eksekutor Jačnik in gldzava oficir-ska limona Anjuškin, sicer dobro Agato Ti-honovno je včasih dovolilo nepotrebnost sen-timentalnost, Tekla Ivanovna se je s krčo-vito zgovornostjo prekopicavala v podvo-dniških poslih, vsi drugi: tetka Panteleimov-na, kvasač Ževakim, lenoba Stepan, je-cavi Starikov so se več ali manj z uspehom zložili v ospredje.

Režija vestna, le v izbornih prizorih pre-več popustljiva. Posamezne maske so bile za čitalniški oder premočne.

Da igralci ne znajo vloge je skrajna ne-taktičnost napram delu, kolegom in občinstvu. Za podobne malomarnosti tudi pri diletan-tih ni opravičbe. Tudi jezikovni strani je posvečati več pozornosti, sicer so vse pre-dstave brez pomena. Od resnih diletantskih krožkov pričakujemo ne samo zabave, tem-več tudi koristi in pouka.

Njegoseva proslava v beograjskem gle-dališču. Včeraj, v torek zvečer se je vršila v beograjski dramti proslava pesnika Petra Petrovića Njegosa. Predavanje o Njegosu — mislecu je imel publicist Dušan Nikčija-vič, nakar so sledile recitacije odlomkov iz »Gorskega venca«. Potem je bila apoteoza

Njegosa. Igrala se je tudi drama »Knez Ivo od Semberije«. Glasbeno društvo iz Novega Sada pa je nastopilo s Hrističevim »Ope-lom«, ki se je prvič izvajalo pred beograjsko publiko.

Njegoseva proslava v Pančevu. »Srpsko cerkveno pevsko društvo« v Pančevu, naj-starejša ustanova te vrste v Srbstvu, ki je bilo pred kratkim odlikovano z redom sv. Save III. razreda, je v nedeljo priredilo Njegosevo svečanost, kateri je bil posvečen trideseti društveni cerkveni koncert. Na prireditvi so sodelovali: srbsko pevsko druš-tvo »Venac«, rusko Cerkevno pevsko druš-tvo v Pančevu in R. Odavič iz Beograda.

Spomenik kralja Petra za »Veliki Beč-ker«. Kip kralja Petra Osvoboditelja, ka-terega je naročil odbor za postavitev spo-menika v Vel. Bečkereku pri kparju Rudol-fu Valdecu, je dospel na mesto ter se od-krilje v začetku meseca oktobra.

Vokalna in klavirska izdaja partiture »Vilin vea«. Prof. Srečko Albin, ravnatelj zagrebške opere v pokoju nam javlja, da je ugledno inozemsko založništvo dalo v tisk popoln klavirski izveček (partituro za petje in klavir) romantične narodne opere v treh dejanjih Petra Konjovića »Miloševo ženitev« ali »Vilin vea«. Opera se je doslej izvajala kakih 20-krat v Zagrebu in Beo-gradu in je posebno v tretjem dejanju za-okružena celota, pripravna za ženske, mo-

ške in mešane zборе in se lahko izvaja na koncertih boljših pevskih društev. Partitura se tiska v omejenem številu izvodov in stane v prednaročju 300 Din, v prodaji bo dražja. Kdor naroči sedem izvodov prejme enega povrhu. Naročila in denar naj se poš-ljejo na naslov: Prof. Srečko Albin, Za-greb, Gajeva 51.

Zveza mednarodnih gledališč. Ravnatelj pariškega gledališča »Odéon«, g. Ge-mier je odpotoval v Berlin na pogajanja glede ustanovitve posebne Zveze gledališč. Zveza bi združevala gledališko institucijo vseh narodov ter bi priredila l. 1926. v Pa-rižu gledališko razstavo in teden gledal-ških svečanosti. Prireditve bi se vršile v treh gledališčih.

Repertoar beograjske opere in drame obsega ta teden Pucinijevo »Madame Butterfly«, Ibsnov »Noro«, Gounodovega »Fausta«, Haleviyevo »Židovko«, Dajčinov-čevcevo dramo »V zatju« in Bartolovičev »Bajedno Maro«.

Razstava Kristijana Krekovića v Beo-gradu. V nedeljo so otvorili v Beogradu v prostorih novinarskega kluba razstavo slik in risb akad. slikarja Kristijana Krekovića, bivšega gojenca slikarske akademije na Du-naju.

Hauptmannov »Weland« v Hamburgu. Hamburgsko gledališče je dne 20. septembra uprizorilo najnovejšo Hauptmannovo delo,

Domače vesti

* Iz finančne službe, inspektor finančne kontrole II. raz. v Ljubljani, g. Mihael Amon, je imenovan inspektorjem finančne kontrole I. razreda kat. II. prva stopnja.

* Izpremembe v državni službi. Kakor javljajo »Službene Novine«, sta na predlog ministra prosvete trajno upokojena dr. Valentin Korun, ravnatelj III. realne gimnazije v Ljubljani, in dr. Fran Kropivnik, profesor II. realne gimnazije v Ljubljani. Imenovana sta: Peter Segvič za upravnika pri skladišču nepredelane tabake v Ljubljani in Fran Hinterlechner za šefa sekcije za vzdrževanje železniške proge v Novem mestu.

* Dodatki za rezervne oficirje. Ministrstvo vojske in mornarice je odredilo, da se dodatki za kurjavo in za slugo izplačujejo le onim rezervnim oficirjem, ki so vpoklicani na orožne vaje, katere trajajo več kakor dva meseca.

* Hilen. Danes se poroči na Brezjah g. Slavko Gričar, maršalovski odbornik kr. org. SDS v Kranju, z gospojo Maro Segulovo iz Kranja. Bilo srečno!

* Ivan Majdič, Petekli teden je umrl v beograjski bolnici, g. Ivan Majdič, uradni generalni direktor državnih železnic v Beogradu, eden najposobnejših slovenskih železniških uradnikov, organizatorični talent, idealen, skromen in tih delavec. Vsakdo, ki ga je poznal, mora to potrditi, čeprav ni prejel nikakega plačila za svoje delo. Zapostavljanje mu je sicer močno grenilo življenje vendar pa ni klonil duhom v neumornem delu za državo in očetovsko skrbi za svojo družino je našel vedno uteho. Pred prevratom je služboval v Trstu in se že tamkaj živahno udeleževal v vrstah nacionalnih železničarjev. Po prevratu pa je bil kot tajnik ŽJZ duša takratnega nacionalnega delovanja. Kot značilen človek ni bil eden tistih, ki vsak trenutek menjajo svoje misli. To ga je dvigalo visoko in mu ohranilo dober spomin v vrstah naših železničarjev tudi se potem, ko je 1923 odšel iz Ljubljane v Beograd. Njegovo truplo so pripeljali iz Beograda v Ljubljano in potem v Kamnik, kjer so ga položili v večnem počitku. Na zadnji vožnji iz Beograda ga je spremljalo nekaj tovarišev iz generalne direktorije, od Ljubljane naprej pa številni zastopniki direktorije in postaj, na čelu jim direktor dr. Borko in načelnika Arko in Vidic, ter mnogobrojni uradniki in uslužbenstvo. Godba in pevski zbor železničarjev glasbenega društva »Sloga« sta mu zaigrala oziroma zapela žalostne v zadnje slovo. Naj bo gorečemu Jugoslaven, neumornemu delavcu na ureditvi naše železniške uprave in nekdanjemu neustrašenemu borcu pri organizaciji narodnih železničarjev — lahka domača kamniška zemlja!

* Smrtna kosa. V Gradcu je umrla v ponedeljek po dolgotrajni in težki bolezni gospodinja Justina Schwingler, učiteljica na Viču pri Ljubljani. — V ponedeljek je umrla v Mariboru v starosti 19 let gđ. Herma Bobek, hčerka vladnega pristava v p. Mihaela Bobka, gojenka ženskega učiteljskega. Pogreb se vrši danes, 23. t. m. ob 15. h. v mrtvašnici v Pobrežju. — V Ljubljani je umrl včeraj v starosti 55 let, g. Leopold Spreitzer, strojevodja v pokroju. Zaprta vodo in 3 otroke. Pogreb bo v četrtek, ob 14. uri iz Dunajske ceste št. 66. na pokopališče sv. Križa. Blag jim spomin, žalostnim naše iskreno sožalje!

* Beograjska vremenska napoved. Da istricevno želji mnogih čitateljev glede izpolnitve naših vremenskih poročil, bomo objavljali od danes naprej tudi vremenske napovedi, ki jih izdaja za vsa država beograjski meteorološki inštitut.

* Vojni invalid, 100% delanezmožen (ima obe nogi amputirani visoko nad koleno), oženjen, oče 7 nedorašlih in šoloobveznih otrok (najmlajši ima 7 mesecev), žena bodelna, brez vsakega premoženja, z mesečno invalidnino 122.50 Din, živi v največji bedi in se obrača zato na usmiljena srca. Hvala ležno sprejme vsak, tudi najmanjši dar, bodi v gotovini, obliki ali drugače, ali šoloobvezne otroke obojega spola, ali v živilih. Naslov: Alojz Romšak, Golzd 22 p. Kamniku.

* Usposobljenostne preizkušnje za osnovne šole se prične na državnem moškem učiteljskem v Ljubljani dne 6. novembra ob 8. zjutraj. Pravilno opremljene prošnje za pristavek k usposobljenostni preizkušnji se naj predložijo po šolskem vodstvu pravočasno srezkemu nadzorniku, da bodo najpozneje do 25. t. m. v rokah izpraševalne komisije. Kdor bi ne bil pripravljen, se bo pravočasno obvestil, posebna vabila k izpitu se ne bodo pošiljala. — Izpraševalna komisija za osnovne šole v Ljubljani.

* Deželano, ki pridejo po opravi v Ljubljano, opozarjamo, da si ogledajo veleinteresančno sporno in skavtsko razstavo v prostorih velešolje, ki je odprta vsak dan od 1. do 6. popoldne. Razstava nudi celotni pregled spornega razvoja ter je v vsakem oziru zelo zanimiva. Vstopnina je le 3 dinarje za osebo. Ob nedeljah je odprta ves dan.

* Skupščina župe izvidnikov in planin za Slovenijo se vrši dne 4. oktobra ob pol 10. na realni v Ljubljani. Vsi člani in njihovi roditelji najviljudneje vabljani!

* Javna licitacija. Gradbena direktorija razpisuje na dan 23. oktobra t. l. II. javno ofertalno licitacijo za oddajo zgradbe lesene mostu čez Savo pri Boh. Bistrici v t. r. deželne ceste I. vrste Bled-Boh. Bistrica. Podrobnejši podatki so razvidni iz razglašene »Uradnem listu«.

* Elektromonterski tečaj. Strokovna zadruga koncesioniranih elektrotehnikov za Slovenijo v Ljubljani bo tudi letos spoznamo z ravnateljstvom Tehnične srednje šole v Ljubljani priredila tečaj za elektromonterje. V to svrhu se je interesentom zglasiti v nedeljo, dne 27. t. m. od 8. do 12. ure popoldne pri zadrugnem načelniku (Ljubljana, Lepi pot št. 12.).

* Stoletnica Leonhardjevega črnila. Znan svetovno tovarne črnila Aug. Leonhardi v Draždanah in Podmoku (Bodenbach a/E) na Češkoslovaškem katerih proizvodi so po vsem svetu priljubljeni in iskani, slavijo stoletnico svojega obstanka. Redka obletnica se bo obhajala svečano, ali najvažnejši dogodek za naše kraje je ustanovitev take tovarne v Jugoslaviji. S sodelovanjem tovarne Penkala v Zagrebu je uredila tvrdka Leonhardi moderno tovarno, a izdelovanje vodi njen ugledni kemičar dr. von Haasy po izvirnih receptih. 1871

* Prisiljeni v duhovski stan. Marsikje se ravnokar odigrava tragedija, da morajo maturanti pod pritiskom staršev in sorodnikov proti svoji volji v semenišče. Od več strani smo že prejeli tozadevna poročila s pozivi, da je treba kaj ukreniti za take mlade ljudi. Talentirani, pošteni mladeniči, ki si drugače ne morejo pomagati, naj se obrnejo na tajništvo SDS v Ljubljani.

* V Beltinju v Prekmurju prične dne 15. oktobra gospodinski tečaj, ki bo trajal 10 tednov. Učence, ki želijo biti sprejete v tečaj, naj se javijo takoj pri vodstvu sester Sv. Križa v Beltinju.

* Cesta od Mozirja do Solčave je sedaj popolnoma popravljena in prenovljena sta tudi oba mostova med Solčavo in Logarsko dolino. Piskernikovo zavetišče je odprto celo leto in je torej dobro preskrbljeno za prijatelje narave.

* Nov most Sušak-Reka. S Sušaka javljajo, da je definitivno odobren načrt za gradnjo velikega mostu, ki bo posredoval promet med Sušakom in Reko. Mestna občina Sušak se je na gradbeno ministrstvo obrnila s prošnjo, da se z gradnjo omenjenega mostu kakor tudi z gradnjo novega kolodvora na Sušaku takoj prične.

* Prvi jesenski dan. Danes popoldne stopi Solnce v znamenje Tehtnice, dospe zopet do ekvatorja in novič izmenja dolgot dni in noči. Z današnjim dnem se prične jesen. Vsak dan se nam solnce več minut prej skrije za gore in se tudi zjutraj pozneje pojavi na obzorju. Listje pada z dreves in hladni vetrovi nam oznanjajo jesen. Ptice selivke nas zapuščajo, cvetke umirajo v nočnem hladu. Vendar upamo, da nam jesen še prinese vrsto lepih solčnih dni, predno nastopijo rezki jesenski vetrovi.

* Usodna božja pot. Posestnik in gostilničar Anton Tomšič iz Velike Račne na Dolenskem se je v soboto podal na božjo pot na Križno goro pri Ložu. Ko se je v nedeljo vračal domov, ga je zadela blizu Velikih Lašč kap ter je na cesti obležal mrtve.

* Prerokovanje — nese. V Novem Selu v Banatu se je pojavil pred leti postaren mož, ki je kmalu zaslovel v vsej okolici. Prerokoval je kmetom bodočnost ter si s tem ustvaril vir velikih dohodkov. Danes je pa prerok lastnik dveh velikih hiš. Prerokovanje pa mu donaja čim dalje večje dohodke. Iz vseh krajev prihajajo ljudje, zlasti mnogo žensk, da jim prerok za drag denar odpre pogled v bodočnost... Vse to se dogaja še v 20. stoletju.

Film poln pikantnosti

Grešnica

danes in jutri v kino »Ideal«

* Vlom v poštni urad. Doslej neznan zlikovec so vlomili v poštni urad v Kotlihu pri Guštanju ter odnesli 55 Din, to je vso gotovino, ki se je nahajala v poštni blagajni. Še isto noč so zlikovci vdrli tudi v trgovino Zofije Črešnar ter pokradli večjo množico raznega blaga. Škoda znaša približno 3300 Din. O tatovih nobenega sledu.

* Pobalinstvo. Pišejo nam: Cesta v Savski dolini od Zidanega mosta do Krškega je v avtomobilskih krogih — zlasti za nočne vožnje — na slabem glasu. Številnim avtomobilistom se je že ponovno dogodilo, da so nenadoma naleteli na ovire, ki so jih zlobneži položili na cesto, bodisi vrsto debelih kamnov, bodisi čez cesto položeno drevo ali kaj drugega. Tako je zopet v četrtek 17. t. m. okoli 10. ponoči naletel avtomobil 2 do 3 km nad Boštjansko graščino sredi gozda na ostrem ovinku na debelo, preko ceste položeno bruno. Ker te nevarne cvire radi ovinka ni bilo mogoče opaziti poprej, kakor še le v zadnjem hipu, se je avto z vso silo zaletel vanj. K sreči se ni prevrnil in so ostali potniki nepoškodovani. Pač pa se je močno poškodoval avtomobil in ima lastnik občutno škodo. Da se morda lažje izsledijo krivci razpisuje lastnik nagrado 250 Din za onega, ki bi naznanil tega zlobneža in mu to dejanje pred sodnijo dokazal. Nagrada je deponirana v Savinski posojilnici v Zalcu.

Krojaški atelje

K. Pučnik

Tavčarjeva ulica števil. 3

najboljše angleško sukno

prvovrstno delo.

Danes čudo kinematografije: „Čudeži morja“

Kino »Dvor«

Iz Ljubljane

u— Ljubljansko prostovoljno gasilno in reševalno društvo priredi v nedeljo dne 4. oktobra svojo tretjo veliko vinsko trgatv v vseh prostorih Mestnega doma. Ker je prireditelj namenjena društveni bolniški blaginji, prosimo tovariška društva, naj opuste ta dan svoje morebitne prireditve. Dobrohotno občinstvo pa najviljudneje vabimo, da se naše prireditve v čim večjem številu udeležijo. S tem podpre naše človekoljubno delo. — Veseljeni odbor.

u— Zdravstveno stanje v Ljubljani. Od 15. do 21. septembra se je rodilo v Ljubljani 35 otrok (18 moškega, 17 ženskega spola), med temi 1 mrtvorojenček, umrlo pa je 12 moških in 13 žensk, skupaj torej 25 oseb in sicer: 4 osebe za boleznijo na srcu, 4 za jetiko, 3 za rakom, 1 za pljučnico, 1 za trebušnim legarjem, 1 za krčenjem jeter, 9 oseb vsled drugih naravnih smrtnih vzrokov, 1 vsled smrtne poškodbe, 1 oseba pa je izvršila samomor. Izmed umrlih so 4 osebe dosegle starost nad 70 let. Na nalezljivi bolezni sta obboleli 2 osebi: 1 na grli, 1 pa na davici.

u— Umrli v Ljubljani. Včeraj so bili prijavljeni sledeči smrtni slučaj: Josipina Koplevska — Konvalova, roj. Štetkova, zasebnica, 48 let. — Stanko Kolander, rejenc, 2 leti in pol. — Milena Sojer, hči železniškega uslužbenca, 7 mesecev.

u— Nagla smrt. Včeraj popoldne se je službeno mudil 47-letni inkasat mestne plinarne g. Ivan Smrkar v poslopu tvrdke »Impex« na Kerkovem trgu št. 10. Nenadoma pa je omahnil in se zgrudil mrtve. Truplo so prepeljali v mrtvašnico pri Sv. Krištofu, odkoder se bo vršil pogreb v četrtek ob pol 4. uri popoldne na pokopališču k Sv. Križu. Vestnemu uslužbencu bodi ohranjen blag spomin!

u— Nesreča s patrono. V Hrenovi ulici se je pripetila v ponedeljek popoldne težka nesreča. V hiši št. 21 stanujoči ljudskošolski učenec Evstahij Baloi je dobil od nekega sošolca napolnjeno vojaško patrono in se igral z njo. Pozneje je hotel preluknjati in izprazniti jo. Patrona pa je vsled neprevidnega ravnanja eksplodirala in odtrgala dečko skoro vse prste na obeh rokah, obenem pa ga še težko ranila na glavi. Ponesrečenca so prepeljali z rešilnim vozom v bolnico.

u— Orjuna št. Jakob — Krakovo-Trnovo pozivlja člane in članice na sestanek, ki se vrši dne 26. septembra v gostilni Kavčič. Privoz 4. Dnevni red: razgovor o vinski trgovatvi, Udeležba obvezna. 1867

u— Za »Dečji dom kraljice Marije« je darovalo društvo učiteljev 2750 Din, od tega 250 Din mesto cvetja umrli učiteljici gđ. Emi Zerjavovi.

Igračka Pariza

u— Tat v stanovanju. Kuharica Neža Stupica, uslužbenka pri neki rodbini v hiši št. 5 v Jegličevi ulici je dobila te dni v svoji odtisnosti prav neprijeten obisk. V njeno sobo se je s ponarejenim ključem utihotapil nepoznan umovnik, odprl njen kovček ter ji ukradel iz ročne torbice 211 Din gotovine.

u— Policijske prijave. Od ponedeljka na terek so bili prijavljeni policiji sledeči slučaj: 3 tatvine, 4 telesne poškodbe, 1 nezgoda, 2 prestopka kaljenja nočnega miru, 1 izgreb v gostilni, 1 prestopok prekoračenja policijske ure, 1 prestopok lepljenja lepakov na prepovedanih mestih, 3 prestopki cestnega policijskega reda in 3 prestopki avtomobilskih predpisov.

u— Nezgode kolesarjev. Kljub neštetim opominom nekateri kolesarji še vedno vozijo po prometnejših ulicah v mestu z največjo naglico. Ni čuda, da so nesreče skoro na dnevnem redu. V Dalmatinovi ulici je v ponedeljek pred hišo št. 1 Ignac Gabrovšek iz Šiške podrl na tla postrežnico Jerico Snoj in se je ta precej poškodovala po rokah ter nogah. — V nedeljo popoldne je neznan kolesar povozil in težko poškodoval pred staro cukrarno na Poljanskem nasipu 5-letnega zidarjevega sina Antona Jurečiča. Dečko je pri padcu dobil težko rano na glavi. — V ponedeljek popoldne sta zalepela pred glavno pošto s kolesi dva neprevidna voznika ter poškodovala drug drugega.

Posetite sportno razstavo

na velešolju v paviljonu „H“

Čistota je predpogoj lepote!

Danes smo si na jasem, da je treba iskati uničevalce lepote edino le v umazaniji snoveh, ki kljub umivanju z vodo, milom, alkoholom itd. ostanejo v malih kožnih luknjah. V Parizu delajo po lastnem receptu svoj čas svetovnoznane pevke Adeline Patti emulzijo, ki se vleže tudi v najmanjši gube in tako ohrani noli svežo in mlado do pozne starosti. Ta Visagine Adeline Patti se dobi po ceni Din 30 — za steklenico v vsaki lekarni, drogeriji in parfumeriji. Glavna založba za Jugoslavijo: ZAGREB, GAJEVA ULICA 8.

Slovenski biografski leksikon

izide v 6 zvezkih do konca 1926. Narčnički celega leksikona plačajo ali 500 Din takoj ali Din 90 za posamezni zvezek. Narčniči sprejema in oddaja že prvi zvezek založnica »Zadruga gospodarska banka v Ljubljani« in njene podružnice.

Iz Maribora

a— Nesreča. Včeraj ob 8. uri popoldne se je v opekarni v Lajteršpergu ponesrečil pomožni delavec Štefan Kolarič. Stiskalnica mu je prišla desno roko ter mu posnela meso skoro do komolca. Težko ranjenega so prepeljali v mariborsko bolnico.

a— Verska blaznost. V frančiškanski cerkvi se je v ponedeljek ob 5. uri popoldne lotila verska blaznost žene nekega čevljarja iz Jezdarske ulice. Žena je v cerkvi molila, naenkrat pa je začela govoriti na glas ter se obtoževati raznih grehov. Nesrečnico so odvedli iz cerkve ter jo izročili v domačo oskrbo.

Iz Celja

e— V spomin dr. Josipa Serneca. Da proslavi spomin rajnega g. dr. Josipa Serneca je upravni svet Posojilnice določil za dobrodelne namene 10.000 Din. Člani upravne sveta gg. Diehl, dr. J. Hrašovec, dr. M. Hrašovec, Lilek, Smerinik, Strupl, dr. J. Vrečko in dr. Dr. Vrečko so pa skupaj naklonili za isti namen 1000 Din.

Iz Trbovelj

t— Lep uspeh Trboveljčanov v Hrastniku. Preteklo nedeljo je vzporedil dramatični odsek trboveljskega Sokola v hrastniškem Narodnem domu igrokaz »Revolucijska svatba«. Prostorna dvorana je bila razprodana in igralo se je tako živahno, da so bili navzoči naravnost vžvičeni. Konzorciju Narodnega doma v Hrastniku je treba čestitati k prireditvi, ki je naklonila precejšnjo vsoto v prid Narodnega doma, ognjišča vseh naprednih kulturnih društev.

t— Delovanje podružnice Zveze bivših vojakov. Danes v sredo, se bo vršila v Pravičevih gostilni ob 7. zvečer odborova seja podružnice Zveze bivših vojakov iz svetovne vojne. Udeležba je za vsakega vabljenega strogo obvezna; razen če dokaže, da je službeno zadržan. To pa zato, ker je dnevni red izredno važen: stališče do invalidske organizacije, organiziranje zaupniškega aparata po revirjih, ustanovitev podpornega fonda itd. Podružnica Zveze šteje dosedaj okoli 300 članov in je zbrala v kratkem času svojega obstanka samo na prispevkih 5371.50 Din. Največjo podporo je naklonila TPD, ki je sporočila odboru, da bo izplačala za postavitev spomenika v svetovni vojni padlim Trboveljčanom 10.000 Din, kakor hitro bo ta zgrajen. Zbrani denar se naloži v obe trboveljski hranilnici.

t— Za zboljšanje šolskih razmer na Vod. Na sestanku medstrankarskega odbora, ki se je vršil te dni, je referiral predsednik g. Robert Plavšak o poteku znanega akta o novi vodenski šoli, o katerem je »Jutro« že poročalo. Sklenilo se je, da konca septembra sestavi memorandum, ki ga bodo podpisali zastopniki vseh političnih skupin v Trbovljah in ga bo izročila posebna delegacija v roke g. velikega župana. Živahno se je debatiralo o tem, da se gnete 1000 otrok v 12 razredih in da traja popoldnevi pouk od 8. do 12. oz. od 1. popoldne in od 1. do 5. oz. do 6. zvečer. Vrh vsega se je odzvela otroškemu vrtcu ena soba, tako da ima otroški vrtec sedaj samo eno sobo, v kateri se stiska okoli 130 otrok. Na obeh straneh dosedanja šole so rudniški hlevi, iz katerih izhajajo različni smrdljivi plini. Da ni to odloži miru, je tudi razumljivo. Tako so higijenske razmere pod vsako kritiko, kajti o zračenju ni govora po vsem tem. Ker je električna razsvetljava slaba, si kvarijo otroci tudi oči. Pa tudi glede morale ni vse v redu, ker zapuščajo otroci pozimi šolo pozno zvečer in odhajajo domov po samotnih potih brez nadzorstva, kar gotovo ni v prid moralno vzgoje.

t— Nezgoda pri delu. V bolnico se je moral zateči Miha Ivšek, rudar na vzhodnem okrožju, ker mu je padel na desno novo velik kos premoga in mu je občutno poškodoval.

Iz Primorja

* »Edinost« je bila včeraj zopet zaplenjena, ker je (pod naslovom »Čudno stvar«) priobčila poročilo o nedeljskih dogodkih v Dobravljah pri Ajdovščini. Tamošnji sportni odsek »Bratnega in pevskega društva« je namreč nameraval na svojem igrišču prirediti sportno tekmo. Ko so člani in udeleženci v povorki korakali na igrišče, jih je ustavil orožniški poročnik iz Ajdovščine in jim očital »revolucionarno početje«, ter takoj dal aretirati dva sportista. In zgolj radi suhega poročila o tem tragikomičnem dogodku je bila »Edinost« zaplenjena v celoti!

* Dijaška kuhinja v Gorici. V Gorici deluje več srednješolskih zavodov, katere obiskujejo slovenski dijaki: gimnazija, realna, učiteljska, trgovska šola, obrtna šola itd. Ker se nahaja naša mladina v slabih denarnih razmerah, so slovenski rodoljubi ustanovili Dijaško kuhinjo, institucijo, ki je ob stola že prejšnjega leta. Dijaška kuhinja bo nudila dijakom hrano po znani ceni. Denarne prispevke in prošnje za sprejem je nasloviti na »Dijaško kuhinjo« v Gorici, ulica S. Giovanni, 7/I.

* »Glasbena Matica« v Trstu otvori tudi letos svoje tečaje za klavir, gosli, solpetje, orgle, gregorijansko petje, liturgiko, harmonijo in kontrapunkt, kompozicijo in zgodovino o glasbi. Vpisovanje v tečaje se vrši v Trstu, ul. Torre bianca, št. 29/I. Učenci morajo plačevati učnino, katere so gojenci oproščeni le v izjemnih slučajih.

* Pevsko in glasbeno društvo v Gorici bo imelo dne 2. oktobra redni občni zbor, na katerem se bo volila nova uprava društva. Zagrebška opera pripravlja izvirno opero Frana Lhotke »Morje«, delo ki je bolj koncertnega nego opernega značaja.

* Persekucije v Idriji. Dne 15. septembra je bilo v Idriji več hišnih preiskav. Orožniki in milicijari so budili ljudi iz spanja in pregledovali »sumljiva« stanovanja. Odšli so seveda brez najmanjšega uspeha. Kdaj bo te neutemeljene nadlegje v deželi konec?

* Nov most v Trstu. V soboto popoldne so otvorili v Trstu nov most, ki veže trg Ponterosso z ulico Roma. Otvoritvene ceremonije so se udeležili tudi tržaški župan z

občinskimi svetniki in nekaterimi inženjerji. Most je zgrajen iz železobetona ter je dvakrat tako širok kakor stari, ki je bil iz železa. Most je stal milijon in gradili so ga leto dni.

* Vojak zabodel kmeta. V Velikem otoku pri Postojni se je odigrala v soboto krvava drama. 66letni kmet Ivan Vadvajl je zasačil na svojem polju štiri vojake, ki so kradli sadije. Približal se je tatovom ter jim začel groziti. Neki vojak je na kmetovo grozno potegnil bajonet in starca zabodel. Vadvajla so pripeljali v postojnsko bolnišnico, kjer bo najbrže podlegel poškodbam.

* Živnozdravniško službo razpisujejo živnozdravniški konsorciji v Dornbergu, Tolminu in Komnu. Opozarjamo slovenske rojake na ta mesta.

Porote

Ljubljana, 22. septembra.

Uboj po naboru

Dne 10. avgusta se je vršil v Kamniku za kamniški okraj vojaški nabor. Med drugimi so se pripeljali z vozom tudi naborniki iz Dobruše pri Vodich. Fantje so se medpotoma seveda ustavljali po gostilnah sip rivoščili dokaj pijače in odšli po naboru še v Rodetovo gostilno v Kamnik. Med naborniki se je nahajal tudi 27letni, že oženjeni sin posestnika iz Dobruše, Josip Drešar, ki je fante vozil. Ta je v domači občini znan kot pretepač in nasilen človek. Bil je radi telesne poškodbe že štirikrat kaznovan. Svoj čas se je lotil celo svoje matere ter jo udaril s kopačem po glavi. V gostilni so se nahajali poleg drugih tudi obtoženci brat Anton, dva Jerasova, Josip Brank, Miha Benda in Jernej Kadivec. Pri sosednji mizi pa sta se zabavala 24letni Andrej Kušar ter njegov prijatelj Alojz Aleš iz Rašice. Tekom pogovora je pristopil k obema Jože Brank in potegnil Kušarju s krivici okrašen klobuk z glave. V šali je nato dejal: »No, sedaj ko si potrjen, jih (krivice) lahko nosiš« in že hotel dati klobuk nazaj.

Tisti hip pa je nenadoma in brez povelja navadil na Kušarja vinjeni Drešar, ki je že pri vstopu v gostilno izustil besede: »Danes se pa lahko koljemol« Odprl je nož in začel zasledovati umikajočega se Kušarja. Umakniti se mu ni večjo, je Kušar mlo prosil: »Z nožem ne, s nožem ne!« A to Drešarja ni ustavilo. Navzočih se je porotilo veliko razburjenje, kajti na dvorišču je Drešar Kušarja ujel in mu zadiril nož v desno stran prsi v drugo medrebrje. Ranjenec je nekaj zavpil ter padel na tla, Drešar pa je nož mirno obrnil, ga zaprl in vtaknil zopet v žep. Nato je brzo zapregel in se odpeljal. Ranjencu je nudil prvo pomož zdravnik dr. Polc, vendar pa je moral vsled notranje krvavitve Kušar naslednji dan v bolnico v Ljubljano, kjer je 18. avgusta umrl.

Drešar se je danes zagovarjal s popolno pijanostjo. Izvedenec, zdravnik dr. Mayer je izpovedal, da take rane, kot jo je zadobil Kušar, navadno niso smrtno in je Kušar umrl brzokone na posledicah nastalih komplikacij. Isto mnenje je podal tudi zdravnik dr. Novak.

Porotnikom je bilo stavljeno vprašanje glede uboja in popoldne pijanosti ter vprašanje, ali se je obtoženev v tej pijanosti nalašč pripravil za krvavo dejanje. Porotniki so prvo in drugo vprašanje soglasno zanikali nakar je senat razglasil oprostilo razsodbo.

Pohotnež

Druga porotna obravnava je bila tajna. Zagovarjal se je 22letni hlapec Anton Rožmanič, ki je služil pri svojem bratu v Dvorski vasi na Gorenjskem. Pri hiši je bila tudi še no 14letna sirota Marija Janc, katere oče je ubila lastna žena, ki se sedaj porokorava v ženski kaznilnici v Begunjah. Rožmanič je deklco o nekli priklili letos poleti zlorabil. Porotniki so njegovo krivdo soglasno potrdili in je bil Rožmanič po paragrafu 127. obsojen na eno leto težke ječe.

Učni zavod Ivan Bizjak

priredi v Ljubljani

prikojevalni tečaj

za moška in damska oblačila.

Vpisovanje se vrši na srednji tehnični šoli v nedeljo dne 27. septembra 1925. od 9. do 13. ure, kjer se dobe tudi vsa podrobna pojasnila.

Ob vpisovanju se priredi velika razstava krojev. Vstop je brezplačen in vsakomur priporočljiv. Ob 11. uri bode vodja zavoda predaval o zgodovini krojev.

V moški tečaj se sprejema izučene in v uku stoječe krojače. V ženski tečaj pa poleg izučenih tudi privatnice, ki se hočejo izobraziti v krojenju za lastno gospodinjstvske potrebe.

Poučuje se vse moderne kroje v ženskem tečaju pa tudi perilo in otroške oblečke. Moj kraj je skozi veliko let v lastni delavnici preizkušen, ter nudi popolno sigurnost za ugotovitev postave kakršna je. Številna zahvalna pisma in komisijski izreki so garancija za popoln uspeh udeležencev tečaja.

Naj nikdo ne zamudi ugodne in cene priložnosti za izpolnitev strokovnega znanja. Tudi tisti, ki ste že obiskovali druge tečaje ne opustite tudi ta tečaj posejati.

Za obilno udeležbo se priporoča

Ivan Bizjak

krojaški mojster in oblastven

4486 a pooblaščen strokovni učitelj.

Listnica uredništva

Naši kraji in ljudje

Dr. Baernreither umrl

V Toplicah na Češkoslovaškem je umrl 19. t. m. eden najbolj znanih nemških parlamentarcev bivše Avstrije dr. Karel Marija Baernreither.

Rojen v Pragi kot sin tovarnarja, je dovršil v svojem rojstnem mestu vse šole ter je bil l. 1871. promoviran za doktorja prava, nakar je vstopil v državno službo, ki pa jo je kmalu zapustil ter se popolnoma posvetil aktivnemu političnemu delovanju. Že leta 1878. so ga veleposelniki izvolili za deželnega poslanca v praškem deželnem zboru, katerega član je ostal skoraj nepretrgoma do l. 1913. Leta 1885. je bil izvoljen za državnega poslanca.

Dr. Baernreither je igral tako v deželnem kakor v državnem zboru vodilno vlogo toliko v javnosti kolikor za kulisami. Bil je vedno načelen zastopnik narodnega sporazuma na Češkem. Zato je imel ponovne konflikte z ostalimi nemškimi voditelji. Bil je dvakrat minister. L. 1898. je vstopil kot trgovski minister v Thurnovo vlado, toda radi tedanjih razdrapanih parlamentarnih razmer je kmalu podal ostavko. Leta 1916. je bil imenovan kot minister brez portfelja v Clam-Martincevem kabinetu, toda že po šestih mesecih je moral skupno z ostalimi člani vlade odstopiti.

V političnem življenju bivše Avstrije ni bilo skoraj nobene parlamentarne akcije brez njegovega večkrat odločilnega vpliva. Pokojnik je bil kljub svojemu pokolenju socialno čuteč mož, ki se je bavil najraje s socialnimi vprašanji, predvsem z vprašanjem zaščite delavstva, ki jo je proučeval v Angliji. Spisal je več knjig o teh vprašanjih kakor »Englische Arbeiterverbände« in »Grundlagen der Sozialversicherung«. Spisal je tudi knjigo o zaščiti mladine in o kazenskem zakoniku v Zedinjenih državah. Več let je bil predsednik avstrijske organizacije za zaščito dece.

Po prevratu se pokojnik ni spuščal več v politiko, vendar pa je z velikim interesom zasledoval politične dogodke.

Amundsen na svetovni turneji

Polarni raziskovalec Amundsen se nahaja sedaj na svetovni informativni in propagandni turneji. Pred kratkim je nastopil v Berlinu in v Pragi, zadnje dni pa je govoril o svojem zadnjem poletu na severni tečaj pred dunajsko publiko. Da bodo čitatelji videli, kako pravzaprav izgleda življenje tega slavnega polarnega potnika, naj navedemo nekaj mest iz razgovora z urednikom nekega dunajskega lista.

Amundsen je pripovedoval: »Živim v Oslu. Tam imam svojo hišo in gospodinjino, ki skrbi zame kot mati. Več tudi ne potrebujem. Ko sem se vrnil s severnega tečaja, sem šel domov. Napisal sem knjigo o poletu, ki izide v kratkem pri Ullsteinu v Berlinu. Dne 10. septembra sem bil s spiso vanjem tega dela gotov. Delam pa vedno podnevi in vstanem vedno ob isti uri ne glede na to kdaj sem šel spat. Običajno se zadovoljim s par urami počitka.

Na polarnem letu je bilo treba prečuti marsikatero noč. To je bilo zelo sitno potovanje. Ampak v primeri s sedanjo predavalno turnejo ni bilo vse skupaj več kot otroška igra.

Za primer navajam samo Berlin. Tam je priredil norveški poslanik banket v hotelu »Adlon«. Prišel je tudi minister Stresemann, državni tajnik Schubert in še več enakovrednih gospodov. To je trajalo precej dolgo. Potem sem odšel v klub »Gledališče in film«, kjer sem se hotel odpočiti. Na žalost se mi to ni posrečilo. Ljudje so me spoznali, godba je zaigrala norveško himno, pri kateri sem moral vstati, potem nemško himno, pri kateri sem moral zopet vstati in tako dalje. Šele ob 5. jutraj sem prišel domov. Ob pol 9. na samem zvečer sem bil pokoncu. In pomislite: moral sem se dati posneti za film, sprejemati sem moral goste, deliti avtograme in še se posvetovati radi motorjev za letalo. Moj mehanik Feucht se je tudi oglašil pri meni. Prišel je naravnost iz Friedrichs-

hafna in jaz sem ga angažiral za novo ekspedicijo. Zvečer sem se odpeljal v Prago, kjer me je pričakovala množica ljudi. filmski operaterji, častilci in tako naprej. Ogledati sem si moral Hradčane, sprejeti poročevalce listov in imeti predavanje. Potem se mi je bilo odzvali še povabilu rumunskega prestolonaslednika Karola, ki me je pozval k sebi. Vse to je trajalo precej dolgo, jutraj ob 6. sem moral zopet vstati in se odpeljati dalje.

Med vožnjo se nikakor ne zabavam. Pripravljati moram predavanje in gledati, da odpravim vse do 11. zvečer, kajti obveznosti me kličejo v Curih in od tam dalje v Pariz. V Parizu moram biti gotov do 25. t. m., potem se odpeljem v London, kjer se 2. oktobra vkracam na ladjo, katerega me odvede v Ameriko. V treh mesecih bom tam 150-krat predaval. Govoriti bom moral večkrat po dvakrat na dan v dveh različnih mestih. Mislim, da bom večkrat pomislil na Evrono kot na deželo idiličnega mira. Sredi marca se vrnem v Evrono ter bom predaval v Parizu in Amsterdamu. Potem pojde moja pot naravnost na Spitzberge. Meseca aprila se bodo vršile priprave za nov polet, v maju bomo startali. Za moje evropske odsotnosti me bo zastopal Larsen, ki bo predaval v Nemčiji, na Poljskem, v Češkoslovaški, v Švici in Italiji.

S Spitzbergov nameravam leteti čez severni tečaj na Aljaško. Kje se bo ekspedicija ustavila, ni mogoče povedati in tudi ni važno. Naše novo letalo je napravil italijanski inženjer Nobile. Zrakoplov ima 18.500 kubičnih metrov prostora, razpolaga z akcijskim radijem preko 5000 km ter lahko naloži 10.000 kilogramov teže. V Kingsbayu in Tromsju bomo postavili velike mlaje. Letalo bo ime »N. I.«. Če bomo vožnjo srečno prestali, bomo balon demontirali. Z balonom bi lahko napravili dobičkanosno kupčijo, če bi ga razrezali na koščke in jih prodajali ljudem za spomin.

Zadnji polet je imel zame tudi neugodne posledice. Tekom nje sem si pokvaril želodec. Saj veste, da se ni moglo zgoditi drugače, ker smo morali stradati ter smo živeli od skromnih dozkakava. To želodčno nadlego hočem odpraviti na svoji ameriški vožnji, kjer bom jedel samo prepečenec in ovsen zdrob. Upam, da bom na ta način še najprej ozdravel ter se popravil po naporih banketih, katerih sem se moral udeleževati.

Umor v karmeličanskem samostanu

V nedeljo zjutraj se je prijavil lvovski policiji svečenik tamošnjega karmeličanskega samostana Konacs in je izpovedal, da je pomoril umoril svojega sobrata svečenika Idesa. Morilec je izjavil, da je umoril svečenika s kolom, ni pa hotel povedati, zakaj je izvršil svoj zločin. Policija je pridržala morilca v zaporu, nakar so šli policijski organi v samostan, kjer so v neki celici res našli umorjenega svečenika.

Lvovski časopis poročajo o umoru nastopne podrobnosti: Morilec, oče Adam, je tekot policijske preiskave izjavil, da je gojil že dolgo načrt umora. In sicer zato, da se maščuje, ker so ga njegovi sobratje pogosto zasramovali radi njegove abnormalnosti. Ponoči se je neopazno skril v celico očeta Idesa, kjer je pričakoval svojo žrtev. Ko je oče Ides stopil v celico, ga je udaril s kolom po glavi, nakar je oče Ides onesveščen padel na tla. Potem je tolkel toliko časa po nesrečnejši, dokler se ni prepiral o njegovi smrti. Po umoru je šel v svojo celico, kjer je zaspal. Ko se je zjutraj ob 5. uri prebudil, je hitel takoj na policijo ter izpovedal zločin.

Morilec je nadalje izjavil, da je kot dijak spolno obolen in da se ni zdravil. Kot svečenika so ga splošno smatrali za abnormalnega. Večkrat se je zgodilo, da je moral nenadoma prekiniti pridigo, ker ni mogel vztrajati do konca na leci. Zato in radi drugih stvari so ga sobratje pogosto zasramovali. Policijska oblast meni, da je oče Adam umorjen in da je izvršil zločin in duševni zmedenosti.

Ponesrečena letalca

Poročali smo že o tragični usodi dveh francoskih pilotov, Thierryja in Cestaja, ki sta hotela poleteti iz Pariza v Bagdad, a sta se ponesrečila, komaj da sta ob Renu preletela francosko - nemško mejo. Thierry (desni na naši sliki) se je ubil, Cesta pa je bil samo ranjen in prepeljan v bolnico. A njegovega trpljenja s tem še ni konec. Ker je francoski oficir, so ga nemške oblasti aretirale, češ da je kot tuj oficir brez dovoljenja prišel na nemško ozemlje. Seveda je ta brutalnost vzbudila ogorčenje po vsej Evropi in Nemci so si prav po nepotrebnem nakopali novo afero, ki jim more samo škodovati.

Proces proti Collarigu

Druga oktobra se prične v Pulju proces proti istrskemu Čarugi, banditu Collarigu, o katerem je »Jutro« svoječasi obširno poročalo.

Proces, ki bo trajal ves mesec oktobra, se bo vršil v telovadnici šole pri Sv. Martinu. Telovadnico so spremenili v sodno dvorano, kamor so postavili povečano kletko za obtožence. Za bandita so napravili posebno manjšo kletko v bližini predsedstvene mize. Dasi ravno je dvorana precej obsežna, vendar bo v njej primanjkovalo prostora, kajti nad 30 obtožencev bo zagovarjalo okoli 20 odvetnikov iz Pulja, Trsta in iz drugih mest. K razpravi je povabilenih nad 160 prič. Procesu bo prisostvoval tudi večje število novinarjev. Za časa procesa bodo opravljali strogo varnostno službo številni orožniki, detektivi in miličniki. Procesu bo predsedoval predsednik puljskega apelacijskega sodišča Clarič.

Latinsizacija turškega alfabeta. Te dni so se vršile v Petrogradu posvetovanja o vpeljavi latinice pri vzhodnih narodih. Posvetovanja se je udeležilo veliko število uglednih učenjakov, pisateljev in akademikov vzhodnih narodov. Predsednik Društva za vzhodne znanosti Pavlovič je povdarjal, da je vprašanje latinizacije turškega alfabeta skoraj popolnoma zrelo in da je našlo močan odmev v vzhodnih inteligenčnih krogih. Ideja latinske abecede je zlasti popularna v Transkavkaziji. V Asorbejzhanu se latinica že praktično uvaja. Te dni se vrši v Moskvi sestanek znamenitih vzhodnih filozofov, ki bodo določili program kongresa.

Vsak po svoje. Slikar: Nesite to mojo sliko na razstavo, toda pazite, ker so barve še mokre! Postreček: Kaj to! Saj imam predpasnik!

Darwinov sin umrl. Iz Londona poročajo, da je preminul tamkaj sir Francis Darwin, sin utemeljitelja descendenčne teorije, Charlesa Darwina. Pokojnik je bil znan strokovnjak v botaniki in fiziologiji. Na svet je prišel l. 1848. ter je po letih najmlajši izmed treh Darwinovih sinov. Njegov starejši brat George Darwin je znan kot velik strokovnjak v geologiji in fiziki. Francis je študiral na univerzi v Cambridgeu ter je dosegel leta 1888. stolico za botaniko. V svojih delih je obravnaval rast bilja, razmerje rastlinskih listov napram svetlobi ter je delal zanimive eksperimente na ta način, da je hranil rastline, ki žive od mrčesa, z mesom. Poleg tega je izdal Francis Darwin korespondenco svojega očeta in je tudi drugače pisal učene razprave za izobraženo javnost.

Skandala javost v ameriški vojski. Iz Newyorka poročajo, da je general Harry Rogers podal ostavko na svoje mesto generalnega kvartirnega mojstra in da je ob-

tožil svojega naslednika generala Harta, da je deloval proti njemu in da je imel nedopustno razmerje z njegovo ženo, kateremu je sledila razporeda. Na podlagi teh obtožb pride general Hart pred vojno sodišče. V zgodovini ameriške vojske ni doslej bilo še nobene podobne afeze.

Vlak zapeljal med delavce. Protekli teden je zavozil v bližini Naumburga v Nemčiji brzi vlak v skupino delavcev, ki so po pravljali progo. Stroj je zagrabil dva delavca, ju razmesaril in trupla vlekel nekaj časa seboj. Drugi so dobili manjše poškodbe.

Vzrok nesreče je bila gosta megla, ki ni dala pregledati progo. Tudi ropot prihajajočega vlaka so je slabo slišali. Razen tega je takrat drdral po drugem tiru tovorni vlak, tako da delavci niso slišali ropotanje pridnega vlaka.

Trije otroci zgoreli. V saksonski Švici, v kraju Rathenau so se igrali trije otroci z vžigalicami. Nesreča je hotela, da so se približali gorljivim predmetom, ki so se vžigali. Tudi nespretno otroke so zajeli plameni in vsi trije so umrli v strašnih bolečinah.

Prenos Njegoševih kosti na Lovčen

Kralj in kraljica na Cetinju. — Svečanosti povodom prevoza vladike Njegoša. — Črna gora še ni imela takih slavnosti.

Beograd, 22. septembra.

Včeraj se je zbrala na Cetinju, prestolici junaških Črnogorcev, elita Jugoslavije, da se pokloni manom velikega vladike in poeta, Petra II. Petroviča Njegoša, pred veličastnim spomenikom, katerega mu je postavil potomec Karagorgijev, kralj Aleksander.

Črnogorci so silno ponosni, naravnost ošabni, ker se je kralj rodil ravno na Cetinju in jih je sedaj posetil. Težko je opisati nenavadno radost teh gorskih sinov povsod, kjer se je vozil kralj. K sprejemu so prihajale cele vasi. V Gor-njem Zagarču so seljaki poljubljali kralja in kraljico roke, starke pa so vprašale kralja: »Ali je to kraljica?« — »Da«, je odgovorjal kralj smehljaje. — »Naj Ti živi dolga gospodaru, in bodi srečen z njo! Ej, blagor nam, kako smo te željno pričakovali.« V Čevu, rojstnem kraju kraljice Milene, je daroval kralj 200.000 Din za osnovno šolo, si ogledal grob očeta in matere kraljice Milene, Petra in Jelene Vukotić.

V Njegoših se je približala vladarju v vili kralja Nikole Krsta Batricevič, ki ga je došla in čuvala skoro leto dni, ko je bil še dete. S solzami v očeh mu je poljubila roko in ga blagoslovila: »Sreča moja, da Te vsaj še enkrat vidim. Koliko časa Te nisem videla! Sedaj nočem, da umrem.« Kralj se je dolgo razgovarjal z njo, spominjajoč se trenutkov iz detinske dobe. Ko se je kralj poslovil od nje, se ji je pridružil neki novinar. Starša od samega vzmiranja ni nehala pripovedovati, kako je bil kralj dober in miren kot dete. »Kaj ti je rekel kralj?« jo je nagovoril novinar. — »Mnogo, mnogo dobrega! Dokler bo živel, meni ne bo manjkalo kruha. Naj bo srečen in Bog dai, da bo srečen tudi ves narod!« Kraljica je oblekla dragoceno črnogorsko narodno nošo z biserno ogrlico okrog vratu.

V nedeljo zvečer je bila na Cetinju grandiozna bakljada, po hribih pa so žareli ogromni kresovi. Pevsko društvo »Njegoš« je zapelo pred kraljevim dvorcem državno himno, predsednik cetinjske občine pa je pozdravil kralja s krasnim nagovorom, ki ga je zaključil z znamenitimi Njegoševimi stihji:

Samo ime Karadjordje kad
Srbima na um dodje
Zaplami se krv u grudi
Junačko se srce budi.

V pondeljek zjutraj so pričele zgodovinske svečanosti prenosa kosti nesmrtnega vladike. Ulice so bile polne vojske vseh edinic in narod se je kar trl. Ob šestih je bil v cerkvi parastos. Obrede je izvršil patrijarh Dimitrije. Sarkofag z Njegoševimi zemskimi ostanke je bil postavljen sredi cerkve. Po službi božji so v prisotnosti kraljevske dvojice, članov vlade in visoke generalitete otvorili krsto iz hrastovine z umetni-mi rezbarskimi deli in je posebna komisija, še enkrat pregledala Njegoševe kosti. Nato so krsto dvignili ter jo prenesli iz cerkve na samostanski dvorišče. Sprejela sta jo držala patrijarh Dimitrije in vladika Vasilij, zadaj na levi kralj Aleksander, na desni pa skadarski metropolit Gavril. Na samostanskem dvorišču so prevzeli krsto ministri Marko Gjuričič, dr. Stojadinović, Miša Trifunović, dr. Nikić in predsednik skupščine Marko Trifunović in jo med grmenjem topov položili na topovsko lafeto.

V tem trenutku je stopil pred krsto ohridski vladika dr. Nikolaj Velimirovič, proslavljajoč Njegoša kot pesnika, filozofa, svečenika, vojskovodjo in vladarja. Nato je povorka krenila na periferijo mesta. Krsto so dvignili z lafete in jo z avtomobilom peljali do Ivanovih korit, od tam pa so jo odnesli zastopniki plemena Njegošev na Jezerski vrh,

kjer se nahaja grobnica. Kralj in kraljica sta jahala na vsej poti na belcih. Povorka je prispela na vrh Lovčena ob 10.30. V kapeli se je vršil parastos, krsto so položili v grobnico, kralj je potegnil meč iz nožnice in ga položil na krsto. V kapeli sta bila samo kralj in kraljica s svečeništvom, spremstvo pa je ostalo zuma. Po izhodu iz kapele je imel minister za vere, Miša Trifunović velik govor, ki je bil prava apoteoza gigantskega Njegoševga dela.

Kapelica z grobnico je sezidana iz belega kraškega kamna. Nad vhodom ima sledeči napis:

»V imenu Oca i sina i sv. Duha! Mi Aleksander I., kralj Srbov, Hrvatov in Sloven-cav, pravnik Kara Petroviča, voditelja in početnika osvobodjenja Srbije, vnuk kneza Aleksandra Karagorgijevića, sin Petra I. Velikega in kneginje Zorke Petrovič-Nje-goš obnoviti smo ta svetli hram, ki je bil na Lovčenu blizu Cetinja dvignjen in ki si ga je izbral za večno hišo slavni naš prednik Peter II. Petrovič »Njegoš«, vladar in gos-podar Črne gore ter prijatelj heroja topol-skega Karagorgija, nesmrtni apostol in glasnik edinstva našega naroda. Hram je bil l. 1916 razrušen v vojni za osvobodjenje in uje-dnjenje.

Mir popelu Petra II. Petroviča-Njegoša! Slava njegovemu imenu! Njegov svetli bla-goslov naj se izlije na naš dom in na naš narod na vse čase, Amin!

Na Lovčenu, 21. septembra 1925.

Po svečanostih, ki jih je stasoslovlilo nebo s krasnim vremenom, je kralj in kraljica vrnili s spremstvom na Ivanova korita, kjer je bil prirejen velik banket. Zvečer se je vršila v »Domu Slobode« v prisotnosti kralja, kraljice, vseh ministrov, narodnih poslancev in ostalih dostojanstvenikov svečana predstava »Gorskega vijenca« v dramati-zaciji Antonia Hadžića. Igrali so igralci bivšega cetinjskega gledališča in nekateri diletanti. Po predstavi je imel Marko Car predavanje o Njegošu kot pesniku.

V torek, ob 9. dopoldne, je bila velika revija čet. Kralj ji je prisostvoval z balkona kraljevskega dvorca in mu je prirejal narod pri tej priliki neprestano vilharne ovacije. Najprej je defilirala konjenika kraljevske garde z godbo, za njo pešadija in ostale edince. Ob 10. dopoldne je bilo sprejemanje deputacij na dvoru, popoldne pa na banket, na katerega je bilo povabljenih nad tisoč oseb. Črnogorski metropolit Dočić je izrekel pri tej priliki kralju zdravico, ki je bila sprejeta z velikim navdušenjem.

Tako so končale te impozantne svečanosti, kakršnih Črna gora še ni vide-la, odkar obstoji. Črnogorcem ostanejo ti dnevi v neizbrisnem spominu, za idejo državnega in narodnega edinstva, za idejo jugoslovenskega monarhizma pa pomenijo nedvomno ogromno pridobitev. Dolžna pietetata napram velikemu vladiki je bila izkazana v najdostojnejši obliki, da boljše sploh ni bilo mogoče zamisliti.

AVSTRIJA VRNILA ROKOPIS »GORSKEGA VIJENCA«

Beograd, 22. septembra, r. Ministrstvu za zunanje zadeve je izročil danes poseben kurir z Dunaja originalno besedilo Njegoševga rokopisa »Gorskega vijenca«. Rokopis je bil v dunajski zakladnici in je spadal med najdrago-cenejše stvari. Po senzeremski pogodbi je imela Avstrija pravico, da hrani ta rokopis še 20 let, toda avstrijska vlada je hotela povodom svečanosti na Lovčenu pokazati svojo izredno ljubez-nivost in naklonjenost in ga je izročila naši vladi že sedaj.

S potovanja po Nemčiji

Bil sem že večkrat v Beogradu, v no-tranjem delu naše srbske pokrajine, v Bolgariji, Carigradu in nikdo mi zabo ne more zameriti, da sem krenil letos zo-pet proti severu. Odpotoval sem v Ber-lin, kjer so priredili nemški šolniki dva »študijska tedna« za inozemce, da bi nam pokazali stanje povojnega nemškega šolstva. 137 šolnikov je prišlo v Ber-lin, iz Afrike, Amerike, Anglije, Belgije, Švedske, Estonске, Poljske, Rusije, s Kavkaza, iz Japonske, Rumunije in Ju-goslavije. Štirje jugoslovenci smo se udeležili omenjenega študija na svoje stroške, z velikimi žrtvami, medtem ko so ostale države poslale svoje šolnike v Berlin na državne stroške.

Znašel sem se v Berlinu. Velikanski promet, veliko večji kot na Dunaju. Na najbolj živahnih križiščih ga uravnava-jo s svetlobnimi signali, ki jih daje uslužbenec s stolpa sredi križišča. Ko se pokaže proti neki ulici rdeča luč, mo-rajajo vsa vozila obstati in počakati, da se prikaže modra luč. Tedaj se promet v tej ulici zopet otvori, v drugih ulicah pa istočasno zadrži. Marsikaka nesre-ča se na ta način prepreči.

Ko begaš po ulicah, riskiraš prehode

preko živalnih cest, se riješ skozi gnje-če, se voziš z tramvaji, avtomobili ali s podzemsko železnico in plačaš po 15 ali 20 penigov za vsako vožnjo, se polagoma utrušiš. Rad sedež v kakem večjem lokalu k čaši piva ali k berlinski črni kavi in se zapleteš v razgovor z Berlincem. Takoj si prepričan, da so Nemci zagrizeni patrijote. Njih samo-zavest in vera, da čaka Nemčijo še slava-na prihodnost, nam mora biti v zgled.

O naših razmerah so še precej infor-mirani. So zelo prijazni s teboj, v srcu pa le ni tistega, kar bi pričakoval, so-deč -- lepih besedah.

Nekega večera smo sedeli v kavarni »Waterland«. Velikanski lokal in krasen orkester. Naveličali smo se poslušati venomer same nemške komade in za-hotelo se nam je poslušati slovanskih komadov. Zvedeli smo, da ima orkester v repertoarju tudi »Jugoslovenske bise-re«, ki jih pa ne izvaja. Po daljšem po-sredovanju, češ, da hodi v to kavarno okrog 50 Jugoslovenov, se nam je po-srečilo dočeti, da smo poslušali doma-če glasove, kot »Napeja«, »U boji«, »Hej Slovani«, »Lepa naša« ... itd. Odbi je sledilo burno odobranje in nam se je srce topilo radosti. Komaj pa se je odo-bravanje podelilo, že zasvirajo »Deutsch-

land, Deutschland, über alles« z nape-vom bivše avstrijske cesarske pesmi in da je bila mera še bolj polna, še »Deutschmeister« - koračnico. Na ta način so hoteli zabrisati efekt »Jugoslo-venskih biserov« in namigniti, da je Deutschland über die ganze Welt.

Da bo tudi naraščaj prepojen globoke ljubezni do svoje ponosne domovine, skrbi šola. Tu prevladujeta nemški po-nos in nemška samozavest. Mladina se divi svojim herojem, najbolj zanimiva učna snov je pa predvsem doba Marti-na Luthra, ki se obravnava v vseh ni-jansah.

Šolstvo v Nemčiji povzroča nebroj debat, predavanj, kritik in polzkusov. Je popolnoma preorijentirano. Osnovna šola šteje štiri razrede, iz katerih vstopi učenec lahko v najbolj različne sred-nje šole, tako da stariši dostikrat ne vedo, kam bi pošiljali svojega ljubljega. Za je ustanovila berlinska občina poklicno posvetovalnico, kjer mladino s pomočjo eksperimentalne pedagogike v dvodnevnem roku natančno preiskujejo in nasvetujejo primeren študij, oziroma šoli odrasli mladini primerne poklice. Tudi posamezne večje tovarne imajo preizkuševalnice, kjer vsakogar pred sprejetjem v službo preizkušajo. Določ

se stanje vida, tipa, koncentracije po-zornosti, reakcije, hitrega razumevanja, sigurnosti roke, tehničnega razuma itd. S posebnimi aparati natančno določijo sposobnost posameznika, da mu lahko odkažejo primerno delo. Tam je človek kakor stroj in gorje onim, ki jim doka-žejo, da nimajo posebnih zmožnosti. Vsaka tovarna se jih brani, slepomišti pa se ne da, ker mora vsakdo predlo-žiti spričevalo preizkušnje.

Na šolskem polju delujejo strokovnja-ki v najlepši slogi. Učitelji, profesor, mi-nisterjalni svetnik, univerzitet, profesor vsi so vnoti za preureditev šolstva, med njimi ni rezerviranosti v osebnem občevanju. Vsi se zanimajo za osnovno šolo ravno tako, kakor za srednje in visoke šole. Vrše se obiski po raznih razredih in naknadne debate. Vse klije in brsti, energija se razvija in človek si želi, da bi tudi pri nas šolstvo našlo še več razumevanja in zanimanja.

Dva tedna sem bil v Berlinu, a nisem imel sreče, da bi me obsijalo solnce. Krmežljivo nebo me je spremljalo po-vsod, po ulicah in po izletih, kakor v kopališča Tegelerort, Wannsee, Plötze-see, kjer najde Berlinčan mir in okrap-čija. Prijeten je poset Luna - parka, kjer so razna razvedrila, kakor v du-

najskem Pratu.

S posebno obsežno reklamo so nas vabili v stadion, kjer so priredili »Wal-lensteinov tabor«. Okoli 150.000 rado-vednežev se nas je nabralo. Kaj smo videli? Sotore, vojske, konje, vpitje, ja-hanje, ples itd. izza tridesetletne vojne. Naznanjenih govorov in petja vsled pre-obsežnega amfiteatral, zgrajenega pro-stora nismo slišali, pa tudi razsvetlja-va prostora je bila preslaba. Ker občin-stvo ni našlo, kar je pričakovalo, je pri-reditev izžvižgalo.

Več sreče sem imel s posetom zoolo-gičnega vrta, kjer je zanimiv zlasti akvarij za opazovanje morskih živali. Iz temne veže gledaš v steklene stene kakor v izložbena okna. Za stekli je voda in v njej plavajo vsakovrstne ribe in druge morske živali. Interesantno je bilo gledati krmljenje rib ob 4. popold-ne. V vodo so metali mrtve ribice. Gledal sem željno, ki je požirala cele ri-bice, ščuko, ki je požrešno požirala svoj plen itd. V akvariju sem opazoval tudi gada, ki se je levil. Drgnil se je ob skale in smenal svojo kožo. Kdor pride v Berlin, naj ne zamudi prilike, ogledati si to posebnost Berlina.

Tudi opero sem si ogledal. Igrali so tiste dni »Lohengrina«, »La Traviato«

Gospodarstvo

S III. gospodarskega kongresa v Beogradu

Dva referata Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

Na kongresu, katerega so se iz Slovenije udeležili za Zbornico za trgovino, obrt in industrijo zbornična tajnika gg. dr. Windischer in dr. Pless ter zbornični konzulent gosp. Žagar, za Zvezo za industrijeve odborniki gg. dr. Pišuš, Noot, Krejči in Jakl ter tajnik g. dr. Golia, je imela ljubljanska Zbornica za trgovino, obrt in industrijo dva referata, katera je podal gosp. dr. Pless. En referat se je nanašal na naš izvoz suhih gob, drugi pa na hmeljarstvo v Savinjski dolini in se je pečal z vprašanjem, kako naj se dvigne kakovost našega hmelja, da bi dosegla kakovost najboljšega hmelja na svetovnem trgu.

Referat o našem izvozu suhih gob se zaključuje z naslednjim pozivom: Da se pospeši izvoz gob, bi bilo potrebno:

1.) Da bi država s primerno subvencijo omogočila prirreditve tečajev, na katerih naj bi strokovnjaki temeljito uvedli naše ljudsko - šolsko učiteljstvo teoretično kakor tudi praktično v vse možnosti eksploatacije gobarstva. To bi omogočilo populariziranje poznanja vseh vrst užitnih gob in bi bilo izredno koristno, ker bi se tako seznanili najširši sloji z vseni metodami eksploatacije gob.

2.) Da bi država podpirala izdajo poučnih, ilustriranih knjig o gobarstvu.

3.) Državne šumarske uprave naj bi dovolile revnejšim slojem brezplačno nabiranje gob v državnih šumih.

4.) V krajih, ki nudijo ugodna tržišča za plasiranje naših gob, naj bi naši konzulati posvetili temu izvoznemu predmetu povečano pozornost s primerno propagando na inozemskem tržišču in s točnimi informacijami našim zbornicam o potrebah, ki jih stavi inozemsko tržišče glede naših gob.

O hmeljarstvu je referiral, kakor smo že poročali, poleg ljubljanske tudi novosadska zbornica. Na konkretnije predloge je stavila ljubljanska zbornica, ki je spravila v resolucije zahtevo po državnih hmeljarskih šolih v Zalcu in Vojvodini ter po državnih subvencijah hmeljarskemu društvu v Zalcu. K temu omenjamo mimogrede, da je misel o državnih hmeljarskih šolih v Zalcu sprožila v tisku naprej »Jutro«, ki je tako pripomnilo k temu, da se je ta za savijsko hmeljarstvo nujna zadeva začela resno uvaževati tudi na odličnih gospodarskih zborovanjih.

Kakor doznavamo, so morali zastopniki ljubljanske zbornice zelo odločno nastopati, da so dosegli uvaževanje svojih predlogov v resolucijah. Poročilo ljubljanske zbornice o hmeljarstvu se zaključuje z naslednjimi predlogi: Da se dvigne kakovost hmelja, je potrebno:

1.) Da se v ministrstvu za kmetijstvo in vode imenuje poseben konzulent za hmeljarstvo, ki bi naj skrbel za pospeševanje hmeljarstva.

2.) Država naj ustanovi v trgu Zalcu pri Celju, ki je središče hmeljske produkcije, hmeljarsko državno strokovno šolo, ki naj bi skrbela za vzgojo potrebne strokovne izobrazbe naraščajočih.

3.) Hmeljarskemu društvu v Zalcu, ki ima največji zaslug za pospeševanje te pri nas tako dobičkonosne produkcije, naj dovoli država denarno subvencijo, da bo mogla poglobiti poučno predavanja, ki jih prireja že sedaj z velikim uspehom, in da društvu omogoči izdajanje poučnih spisov o zbolšanju hmeljske kulture, o selekcioniranju sadežev, o ravnanju s hmeljem ob obiranju, sušenju, basanju itd., kar je vse zvezano s povzdigo kakovosti hmelja.

Hmelj

Zalec (Savinjska dolina), 22. septembra. Mirno, brez kupčije, Pričakuje se, da se bo meseca oktobra začelo zopet živahnejše kupovanje. Sicer so pa zaloge v Savinjski dolini že zelo majhne; znašajo kvečjemu še 8 do 10 odst.

Nürnberg (Bavarska), 22. septembra.

in »Čarostrelca«. Orkester šteje okoli 90 umetnikov, za kulisami pa je sodeloval še en orkester. Opredila odrja je bila razkošna. Kljub visoki vstopnini sem prišel na svoj račun.

Po zaključitvi študijskega tečaja smo se razkropili udeleženci po vsem svetu. Iaz sem se odpeljal pogledat Svine-münde na Pomeranskem. To kopališče in prehodna točka na Švedsko, mi je zelo ugajalo. Okolica je prav nordijska. Mlini na veter, sama nizina, pesek, črne krave na paši in same črne ovce. Vsi razburkanega morja ni bilo mogoče kopanja. Sedel sem v kočari na obrežju in gledal ladje, ki so jo valovi premetavali tako močno, da ni mogla doseči pristanišča. Kakor sem kasneje slišal, so skoro vsi potniki zboleli na morskii boleznii. Na obrežju je množica ljudi iskala jantar, ki so ga menda razburkani valovi s školjkami vred metali na breg.

Ogledal sem si še slovite soline v Strassfurtu in velesojem v Leipzigu, ki je danes menda najdražje mesto v Nemčiji, nato pa se preko Dunaja polagoma vrnil domu. Ni mi žal, da sem na ta način porabil počitnice in ni mi žal niti za denar.

Leo P.

Skupek dovoz 250 bal; prodanih 150. Miren promet. Cene nespremenjene. Zatec (CSR), 21. septembra. Čvrsto. 4400 do 4900 Kč za 50 kg.

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (22. t. m.) Pšenica: baška 260, promet 30 vagonov. Oves: baški 155; sremski 160; promet 2,5 vagona. Turščica: baška 180; sremska 182.50 — 185; banatska, Zenta 180; promet 8 vagonov. Moka: baza «0» 400; «s» 285; promet 6 vagonov. Otrobi: v jutajstih vrečah 130, promet 1 vagon. Tendence nespremenjene.

Živinski sejem v Mariboru (22. t. m.) Dogaon 16 konj, 6 bikov, 145 volov, 390 krav, skupaj 577 glav. Povprečne cene za kg žive teže: debeli voli 8,75 — 9,50, poldebeli 7,50 — 8,25, plemenski 7 — 7,50, bikli za klanje 6,25 — 8,50, glavne krave debele 7,50 do 9,50, plemenske 5 — 7, krave za klobasarije 3,75 — 4,75, molzne in breje krave 8 — 9, mlada živina 6,75 — 10,50 Din. Prodalo se je 398 glav; od tega za izvoz v Italijo 26 in v Avstrijo 58. Mesne cene: govedina 16 — 19, teletina 12,50 — 19, svinjsko meso 12,50 — 20,50 Din. Kupčija živahna.

Dunajski goveji sejem (21. septembra.) Dogon 3357 komadov; od tega iz Jugoslavije 966 komadov. Ključ manjšemu dogonu je bilo opaziti rezerviranost s strani kupcev. Mestoma so celo cene oslabele za 5 grošev pri kg. Za kg žive teže so notirali: voli I, 1,60 — 1,85 (izjemno 1,90 — 2,20), II, 1,30 — 1,55, III, 1,10 — 1,25, bikli 1,25 do 1,65 (1,75), krave 1,10 — 1,50, slaba živina 0,70 — 1,15.

Dunajska borza za kmetijske produkte (21. septembra.) Čeprav zadnja ameriška poročila beležijo oslajenje, je vendar razpoloženje na dunajskem tržišču bilo priključno prijazno za vse predmete. Cene so čvrstejše. Promptne turščice ni. Notirajo v šilinhli za 100 kg vključno blagovnoprometni davek brez carine uradno (na debelo): pšenica: domača 37,50 — 39,50, madžarska s Potisja 43 — 44,50, nova 39 — 41,50; rž: domača 29 — 31, madžarska 31 — 31,50; ječmen: domači 35 — 43, slovaški 42 do 48; turščica: 31,50 — 32,50; ovčje: domači 28 — 29,50.

— Silen skok tečaja Vojne škode v Beogradu. Včeraj je nenadoma porasel tečaj Vojne škode v Beogradu na 397—398. Termiško blago za december se je iskalo po 410. Z nekaterih strani se izraža mišljenje, da se bo tečaj stabiliziral na 420, kar se z drugih strani smatra za znatno previsoko. Po Vojni škodi se sedaj mnogo povprašuje tudi s strani domačinov, dočim je povpraševanje iz mozemstva stalno močno. Naredba, ki omogoča državnim uradnikom lombariranje pri Poštni hranilnici, enako močno vpliva na tečaj. Obenem je Vojna škoda postala spekulacijski objekt.

— Jugoslavija in praška borza. V zadnjem času se opaža v Pragi veliko zanimanje za naše borzne vrednote. Kakor izvaja »Rileč« izvirna za zanimanje Prage izza uvedbe delnic zagrebške Eskomptne banke na praški borzi, a glavni povod temu je nedvomno spekulacija z Vojno škodo, ki se je zaradi povpraševanja s strani Trsta, Dunaja in ostalega inozemstva razširila tudi v Pragi. V češkoslovaškem tisku se zaradi tega sedaj mnogo piše o naših gospodarskih prilikah. Predvsem »Penežni Buaas« posveča že dalje časa zelo mnogo prostora informacijam iz Jugoslavije in spremlja objektivno naše gospodarsko življenje.

— Produkcija svinca in cinka v Sloveniji. V mesecu juliju t. l. je znašala v Sloveniji: produkcija svinčne rude 1300 ton (v juniju t. l. 1235 ton), produkcija cinkove rude 76 ton (28 ton), produkcija svinca v svinčarni v Zrjavu 856 ton (870 ton), v svinčarni v Litli 0 (62 ton) in produkcija cinka v cinkarni v Celju 329 ton (258 ton).

— Nova železniška tarifa. Kakor smo že poročali, bodo s 1. oktobrom prenehale veljati vse dosedajne različne železniške tarife in bo za celo državo stopila v veljavo nova unificirana železniška blagovna tarifa. Z istim dnem bo ukinjeno tudi tako znano lomljeno tarifiranje. Tarifa za navadno brzo vozno blago se bo znižala za okrog 60 odst. Tarifa za znižano brzo vozno blago (živila in sadje) je zmanjšana za 40 odst. Razred I, je znižan za 40 odst., II, za 38 odst., razred A je ostal skoraj nespremenjen, razreda B in C sta povišana za 15 odstotkov. Tarifa je izdelana na načelu, da se prevoznina za večje daljave razmeroma znižuje.

— Pomladnega zagrebškega velesojma ne bo. Osiješka »Die Drau« poroča, da se prihodnje leto ne bo več vršil zagrebški pomladni velesojem, pač pa se bo priredila v avgustu prihodnjega leta velika kmetijska razstava.

— Sanacijska akcija za hrvatsko zadružništvo. V brzojavki, ki smo jo pod gorenjim naslovom objavili v nedeljski številki našega lista, je govoril tudi o Gospodarski zadružni banki v Zagrebu, ki seveda ni v nikakoli zvezi z Zadružno gospodarsko banko v Ljubljani. Omenjeni hrvatski zavod se pravično imenuje Središnja privredna i zadružna banka.

— Potreba izmenjave tračnic. Hrvatsko časopisje zahteva, da se na železniški progi iz Sibenika do Perkovica izmenjajo železniške tračnice, ki so na več mestih tako pokvarjene, da obstoji nevarnost železniških nezdov.

— Ponovna uvedba notranja ameriških novčanic na Dunaju. Po približno enoletenski suspenziji notranja ameriških novčanic na Dunaju je predvčerajšnjim bil ponovno zabeležen oficijelni tečaj za dolarske novčance.

— Poravnava Depozitne banke na Dunaju potrjena. Z Dunaja poročajo: Poravnava Depozitne banke je v soboto potrdil dvorni svetnik dr. Laub. Pričakuje se s strani

posameznih upnikov rekurzi proti potrditvi. — Rok za upostavitve zlatih bilanc v Avstriji podaljšan. Z Dunaja poročajo: Med finančno upravo in delničnimi družbami je prišlo do sporazuma, da se rok za določitve zlatih bilanc, določen prvotno na jesen t. l., podaljša do marca naslednjega leta. Vendar lahko posamezna podjetja, ako žele, izvrše prehod v zlato valuto že pred novim letom.

— Valovanje poljskega zlatnika. Poljski zlatnik že zopet dalje časa valuje, in sicer tako, da polagoma izgublja na svoji vrednosti. Oslajenje je nastopilo sedaj že tretjič. Med poljskimi gospodarskimi krogi vlada zaradi tega precejšnje vznemirjenje. Izvor slabosti poljskega zlatnika je skoro gotovo več v spekulaciji kakor v notranjih gospodarskih in finančnih prilikah.

— Kartel nemških tvornic barve. V Berlinu se vrše pogajanja za ustanovitev kartela nemških tvornic barv in je že izdelan zadevni podrobni načrt.

Borze

22. septembra.

LJUBLJANA. (Prve številke povpraševanja, druge ponudbe in v oklepajih kupcijski zaključki.) Vrednote: investicijsko posojilo 85—0, zastavni listi Kranjske deželne banke 20—25, kom. zadolžnice Kranjske deželne banke 20—25, Celjska posojilnica 201—205, Ljubljanska kreditna 225—240. Prašedionia 1050—0, Kredni zavod 175—185. Strojne tovarne 100—0, Trbovlje 375—395, Vevče 120—0, Stavbna družba 165—180. — Blago: les: deske, monte, 25 mm, fco Rateče 9 vagonov 510—510, (510); smezozole: 4,25, 4,50, 4,75 od 8—16, fco meja 555—0 smrekovi ali jelovi hloidi, od 25 cm naprej fco naklad, postaja 0—335; jamski les, vsako množino, fco nakladna postaja 170—0; poljski pridelki: pšenica domača, fco Ljubljana 260—0; turščica slavonska, par, Ljubljana 0—217; oves, par, Ljubljana 0—205; fižol: mandalon, fco Postojna, tranz. vejan, b/n 2 vagona 325—335 (335), mandalon, orig., fco Ljubljana 250—0, prepelčar, orig., fco Ljubljana 325—0, ribnikan, orig., fco Ljubljana 300—0; laneno seme, la, fco Ljubljana 550—0.

ZAGREB. V bačnih vrednotah je bil danes promet zelo velik, zlasti v glavnih vodilnih papirjih, kakor v Prašedionii, Eskomptni, Hipo in Jugo. Kljub neznamitnemu popuščenju tečajev, katero trenutno izzove ta večja realizacija in majhna spekulacija, je tendenca za vse bančne delnice dalje čvrsta. Pri industrijskih papirjih je bilo danes osredotočeno zanimanje okrog Slavonije, ki je porasla na 62. Tudi Sečerana je zabeležila večji promet in porast. Pri državnih papirjih se je razvil večji promet v Vojni škodi. Promptna je poskočila na 396. Današnji porast je bil izzvan v glavnem zaradi večjega povpraševanja s strani Beograda, kjer baje Narodna banka kupuje večje količine. Pod tem vplivom sta poskočili tudi investicijsko posojilo in agrarna. — Dinar je ostal v Curihu nespremenjen.

Na zagrebškem tržišču je bila tendenca zaradi manjšinskih količin razpoložljivega blaga in večjega povpraševanja čvrstejša. Tečaj vseh deviz so zabeležili porast. Niti deviza na Italijo, ki je mednarodno oslabelela ni padla v Zagrebu. Narodna banka je danes intervenirala in delno pokrila povpraševanje v močnejših devizah. Skupni promet je znašal 11,3 milijona dinarjev. Notirale so devize: Dunaj 787,75—797,75, Berlin 1333,75—1334,75, Budimpešta 0,0785—0,0795, Italija Izplačilo 230—232,4, London ček 272 in ena osminka — 274 in ena osminka, Newyork ček 55,98 in pol — 56,58, Pariz 264—268, Praga 165,9—167,9, ček 166—168, Svica 1084—1092, ček 1084,5—1092,5; valute: lire 229,8—232,2; efekti: bančni: Eskomptna 143—144, Polodieliska 23—25 Kreditna Zagreb 144—145, Hipo 75—77, Jugo 115—118, Ljubljanska kreditna 220—0, Obrtna 95—96, Prašedionia 1070—1075, Slavenska 59—60, Srpska 145—146; industrijski: Eksploatacija 58—64, Drava, zaključek 275, Dubrovačka 625—0, Sečerana 565—580 Nihag 40—0, Gutmann 450—460, Slavonija 61—62, Trbovlje 0—380, Vevče 125—0 državni: investicijsko posojilo 90, agrarne 60 Vojna škoda, promptna 397—398, za ultimo septembra 0—400, za ultimo oktobra 403—404.

BEograd. Veliko povpraševanje po Vojni škodi. Promptna se je trgovala po 397,98. Investicijsko posojilo je bilo likvidirano po 95,5—96,25, dočim je blago za agrarne poskočilo na 64. V devizah je bila tendenca nekaj čvrstejša. Notirajo: Amsterdam 2260—2270, Dunaj 793—794, Berlin 1339—1342, Bruselj 248—250, Budimpešta 0—0,0791, Bukarešta 27—27,25, Italija 230,15—230,75, London 273—273,15, Newyork 36,25—36,30, Pariz 267—268, Praga 167—167,1, Svica 1087—1088.

CURIH. Beograd 9,21, Berlin 1,2330, Newyork 518,20, London 25,11, Pariz 24,52, Milan 21,17, Praga 15,35, Budimpešta 0,007260, Bukarešta 2,50, Varšava 82,50, Dunaj 72,95.

TRST: efekti: obligacije Julijske Kralje 48,40, Zivnostenská 270, Assicurazione Generali 6440, Riunione Adriatica A 3140, Riunione Adriatica B 3140, Cosulich 274, Dalmazija 275, Libera 480, Lloyd 1280, Oceania 170, Tripovich 384, Dalmazija cement 630, Split cement 446, Krka 340; devize: Beograd 43,30 — 43,75, Dunaj 340 — 350, Praga 72,25 — 73, Pariz 115,75 — 116,50, Newyork 24,45 — 24,60, Curih 470 — 475; valute: dinarji 43 — 43,50, 20 zlatih frankov 92 — 96, zlata lira 473,53.

DUNAJ. Beograd 12,59 — 12,63, Berlin 168,66 — 169,26, Budimpešta 99,26 — 99,66, Bukarešta 3,4450 — 3,4650, London 34,3675 do 34,4675, Milan 38,86 — 28,98, Newyork 709,05 — 711,55, Pariz 33,57 — 33,73, Praga 20,99 — 21,07, Sofija 5,1425 — 5,1825, Varšava 113,25 — 113,75, Curih 136,77—137,27; dinarji 12,58 — 12,64.

PRAGA. Beograd 60,15, Curih 652,50, Milan 137,75, Newyork 33,75, Dunaj 476,25. BERLIN. Beograd 7,48, Newyork 4,195, Milan 17,10, Praga 12,432, Dunaj 59,09. LONDON (Opoldne) Beograd 272, Italija 118,62, Svica 25,11, Dunaj 34,4. NEWYORK. (zaključno po borzi 21. t. m.) Beograd 1,78, London kabel 4,84 in pol, Svica 19,3, Italija 4,09 in pol, Dunaj 14,25.

Sokol

Otvoritev Sokolskega doma v Kragujevcu

V nedeljo dne 20. septembra se je vršila v Kragujevcu svečana otvoritev novega Sokolskega doma, ki so se udeležili Sokoli iz cele Sumadije; častno zastopano je bilo tudi beograjsko Sokolstvo. Na predvečer se je vršila po mestu bakljada, v nedeljo dopoldne pa slavnostna otvoritev. Ob 10. uri dopoldne so se zbrali pred Oficirskim domom sokolske čete s prapori in godbo Sumadijske divizije ter odkorakale burno pozdravljene od meščanstva po glavnih ulicah pred novi Sokolski dom, kjer so pričakovali povorko predstavnikov voljaških in civilnih oblastev. Jugoslovanski sokolski savez je zastopal br. Kajzelj iz Ljubljane.

Po kratkem pozdravnem govoru br. inž. Nikoliča, ki je izročil ključke novega Sokolskega doma domačemu načelniku Nešiću, so Sokoli in gosti vkorakali v telovadnico, kjer se je vršila blagoslovitev in navdušen sokolska manifestacija. Govorilo je več govornikov, od katerih je žel posebej odobravanje govor saveznega delegata Kajzelja. Popoldne so si gostje ogledali mesto in obiskali znano pokopališče češkoslovaških vojakov. Zvečer se je vršila v nabito polni telovadnici sokolska akademija in animirana sokolska zabava.

Z novim Sokolskim domom v Kragujevcu je jugoslovansko Sokolstvo dobilo zopet no vo trdnjavo, v kateri se bodo vzgajali naši vrli Sumadini v pravem Tyrševem duhu.

Sport

Teniški turnir za prvenstvo Slovenije

Kakor smo že včeraj poročali, ta turnir, ki se vrši na igriščih Ilirije, radi slabega vremena v nedeljo ni bil zaključen. Odigrane so bile naslednje partije:

Single seniorji: Kmet: dr. Luckman 6 : 3 6 : 3, Kmet: Bežjak 4 : 6, 6 : 4, 6 : 3; Bleiweis : Oberlinter 6 : 2, 6 : 2; Bleiweis : Dacar 6 : 3, 4 : 6, 6 : 0; Golob : Hartman 3 : 6, 6 : 0, 6 : 1; Bežjak : Švigelj 6 : 3, 6 : 1; dr. Luckmann : Pogačar 6 : 8, 9 : 7, 7 : 5.

Single dame: Šepetavec : Luckmann 6 : 4 3 : 6, 6 : 3, Šepetavec : Majžar 6 : 2, 6 : 2; Kosler : Ravnikar Fedora 6 : 1, 6 : 1; Kosler : Ravnikar Ksenija 7 : 5, 7 : 5; Majžar : Florjančič 4 : 6, 6 : 4, 6 : 1; dr. Luckmannova : Urbančič 6 : 2, 6 : 3, Ravnikar Ksenija : Premelč 6 : 1, 6 : 0.

Gospodje v dvojce: Kmet-Bleiweis : Oberlinter-Pavišič 6 : 1, 6 : 2; Kmet-Bleiweis : Švigelj-Pogačar 6 : 0, 6 : 2; Dacar-Golob : Bežjak-Pretnar 6 : 3, 7 : 5; Bežjak-Pretnar : Hartman-Hartman 6 : 3, 6 : 1.

Dame in gospodje v dvojce: Bleiweis-Florjančič : Premelč-Zajc 6 : 0, 6 : 1; Kosler : Dacar : Ravnikar K-Zajc Vaso 6 : 4, 6 : 2; dr. Luckmannova-dr. Luckmann : Oberlinter-Majžar 6 : 2, 6 : 4.

Single juniorji: Oberlinter : Zajc Vaso 6 : 2, 6 : 1; Oberlinter : Florjančič 2 : 6, 6 : 1, 6 : 3; Oberlinter : Zajc 6 : 1, 9 : 7; Pretnar : Pavišič 6 : 1, 3 : 6, 6 : 2; Zajc L. : Pretnar Črtomir 6 : 2, 6 : 2; Zajc : Pretnar 6 : 4, 3 : 6, 7 : 5; Pavišič : Koch 6 : 1, 9 : 7.

Najzanimivejša single-igra je bil match Bleiweis : Dacar, katerega je g. Bleiweis v lepi igri dobil. V finale single seniorji pride g. Kmet z zmagovalcem g. Bleiweis : Golob.

V prvenstvu dam nas je presenetil velik napredek gospodične Ksenije Ravnikar, ki je šelo po trdem boju izgubila proti lanskim prvakini gđ. Koslerjevi. Gđ. Majžer iz Ptuja nam je kot začetnica pokazala lepo igro, a manjka ji še mnogo treninga. V finale pride gđ. Šepetavec proti gđ. Kosler.

Pri igri gospodje v dvojce smo opazili premoč parov Kmet-Bleiweis in Dacar-Golob, ki igrajo tudi finale.

Igre dame in gospodje v dvojce še niso odigrane in se nadaljujejo v soboto 26. in nedeljo 27. t. m.

Prvenstvo juniorjev je dobil g. Oberlinter od tenis kluba »Ptuj«, ki ima lepo igro, a mu manjka še turnirska rutina. Naš najboljši juniorski igralec g. Pretnar pa je vsled indisponiranosti izpadel že v semifinalu.

Neodigrane igre se nadaljujejo v soboto 26. t. m. popoldne (semifinale) in v nedeljo 27. t. m. cel dan (finale).

Vremensko poročilo

Ljubljana, 22. septembra 1925.

Ljubljana, 306 m nad morjem

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačno 0—10	Padavine mm
Ljubljana . . .	7.	762,8	17,3	brevz.	obl.	3,0
Ljubljana . . .	14.	762,4	21,2	jug.	pol. obl.	
Ljubljana . . .	21.	762,9	17,8	vzhod.	več. jas.	
Zagreb	7.	762,6	18,0	jug. vzh.		7,0
Beograd	7.	763,4	21,0		pol. obl.	6,0
Dunaj	7.					
Praga	7.	762,0	10,0	jug. zap.	več. jas.	4,0
Inomost	7.					

Solnce vzhaja ob 5:46, zahaja ob 17:58, luna vzhaja ob 10:3, zahaja ob 20:31. Barometer višji, temperatura višja.

Dunajska vremenska napoved za sredo: Južne Alpe: Večinoma nejasno, mogoče lahke padavine, toplo.

Beograjska vremenska napoved za sredo: Po vsej državi bo zračni tlak nekoliko padel, vetrovi močnejši. Pooblačenje se širi v smeri proti jugovzhodu in bo obseglo večji del države. Postopno padanje toplote od severa proti jugu.

Lahkoatletsko srednješolsko prvenstvo Slovenije

V nedeljo se je vršilo na igrišču ASK. Primorje lahkoatletsko srednješolsko prvenstvo Slovenije, ki je v splošnem prineslo dobre rezultate, med temi en nov slovenski rekord in šest novih srednješolskih rekordov, udeležba s strani tekmovalcev, kakor tudi zavodov pa žal ni dosegla lanskega tekmovalstva. Nekateri zmagovalci prošlega leta namreč niso smeli nastopiti, ker so absolvirali srednjo šolo. Nastopile so torej nove moči, ki pa so se izkazale ne samo prejšnjim enakovredne, temveč celo boljše. Nastopilo je okoli 50 dijakov, učenčev šestih zavodov (vsi iz Ljubljane). Čudno se nam zdi, da niso zastopali dijakišportniki srednješolskih zavodov izven Ljubljane, akoravno jih je precej. Zmago in začasno posest prehodnega darila Sportne zveze si je, kakor smo že včeraj poročali, z 32 točkami priborila realka v Ljubljani pred srednjo tehnično šolo (30 točk) in III. drž. gimnazijo (9 točk). V nastopnem rezultatu: Tek 100 m: (6 tekmovalcev): 1. Weihs (Trg. šola) 11,7 (nov srednješolski rekord), 2. Bizjak, 3. Pesek (oba realka).

Met diska (6 tek.): 1. Slamič Herman (sr. tehn. šola) 32,55 m (nov srednješ. rekord), 2. Seršen 29,31 m, 3. Burja (oba realka) 27,73 m.

Tek 200 m (5 tek.): 1. Arhar (realka) 2:09,4 min. (nov slovenski in srednješ. rekord), 2. Roth (III. drž. gimn.), 3. Bizjak (realka).

Skok v višino (5 tek.): 1. Borštner (sr. tehn. šola) 1,55 m (nov srednješ. rekord), 2. Štrekelj (realka) 1,55 m, 3. Gruntar D. (trg. akad.) 1,50 m.

Univ. prof. dr. Fr. Kidrič:

Glose iz portretne razstave

Slike »neznanih oseb«.

Ne spadam k nim, ki mislijo, naj bi se portreti »neznanih oseb« ne bili razstavili. Ravno o takih prilikah se da marsikdo identificirati.

Na pr. je: št. 18 Glavarjev župnik Rogelj; št. 25, najbrž goriški nadškof Edling; št. 26, moral 1. 1784 na Jožefovo zahtevo nadškofski odredi; št. 27, prvi goriški nadškof Attems; št. 57, možda ljubljanski škof Schrottenbach; št. 141 lav. škof Zimmermann.

Nerad pokrešam med ljubljanskimi škofi portret Janzensta Karla Herbersteina. Seveda tista slika v škofijstvu, ki je dobila pod Pogačarjem napis »Carol Com. de Herberstein« ter je kot taka reproducirana tudi v Gradnovi zgodovini (str. 985), ni ta Herberstein. Toda identifikacija portretov ljubljanskih škofov je posebna stvar, ki jo naj končno rešijo naši umetniški zgodovinarji!

Hreni

(št. 10, 11, 13).

Očak one moške loze Hrenov, ki zasluži pažnjo, je Lenart Hren, sodobnik Trubarjev.

Na razstavi išči njegov simpatični obraz pod št. 13. Katalog sicer pravi, da je to Andrej Hren, toda ta trditve, ki sloni na muzejski tradiciji, je nedvomno napačna, ker je Andrejev portret pod št. 11, med tem ko govori pri št. 13 tudi nošnja za 16. stoletje in proti začetku 17.

Lenart Hren se je narodil kje v prvi polovici 16. stoletja, se prilično izobrazil ter postal ugleden meščan mesta Ljubljane, kjer je imel hišo, bil opetovan sodnik (1553, 1554, 1558), župan (1565, 1566, 1577, 1578, 1581) in zastopnik občine v stanovskem deželnem odboru (1575-6). Za zadnjih let življenja je bil tudi lastnik fužin na Jesenicah. Vsa je v dobi, ko se je 1. 1561 po Trubarjev vrnitvi ljubljanska protestantska cerkev začela organizirati, je postal

protestant ter bil med onimi, ki so v smislu sklepa stanovskega odbora s dne 26. febr. 1565 intervenirali pri najvoljodi za Trubarja. Protestantizmu je ostal zvest do smrti, nagrobno besedo mu je govoril 5. decembra 1585 na šentpeterskem pokopališču protestantski superintendant Spindler, torej v nemškem jeziku. Protestanti sta bili in ostali tudi obe ženi: prva Lenartova žena Uršula, ki je umrla okoli 1. 1570 ter bila sestra Gašparja Žitnika, do 1. 1572, univerzitetnega profesorja na Dunaju, potem nadvojvodnega svetovalca v Gradcu, so katoliški še sinu Tomažu oponašali, da je bil sin ne le »heretičnega očeta«, ampak tudi »heretične matere«; a drugi Lenartovi ženi Regini, ki je v protestantski materi dne 2. januarja 1576 in 16. februarja 1578 vpisana kot boba Bohoričevih otrok, je govoril nagrobno besedo dne 19. marca 1585 pri Sv. Petru isti pastor Spindler.

Otrok je imel Lenart iz obeh zakonov vsaj 8, med njimi iz prvega vsaj 4: Tomaža, Andreja, Urško in Ano. Vsi ti 4 so postali kmalu po očetovi smrti vneta katoliki, pri čemer so imeli glavno besedo Tomaževi računi. In ker je bila v komplikiranih značajih Tomaževim izmed posebno značilnih črt tudi ta, da je za mehko pozicijo svojih najbližjih sorodnikov delal z vsemi sredstvi in brez vseh ozirov, res nobeden izmed njih ni imel vzroka, da bi se pritoževal: niti Urška, ki je dolgo vrsto let pomagala bratu vladati škofijo »in temporalibus et spiritualibus«, mu bila gospodarica in po vsej priliki tudi ljubica, a se končno, ko je postal škof, prečisti, umaknila z možem v zavetišče, ki ga je z bratovo pomočjo gotovo primerno opremlila; niti Ana, ki je postala v Mekinjah nuna in pozneje tudi opatica; najmanj pa brat Andrej.

Pri portretu škofa Tomaža z Hrena (št. 10) je v katalogu premalo naglašeno, da je napis »Otto Comes de Buchheim... 1641-1664« zmoten pristavek iz novejšega časa, »1661« kot letnica nastanka pa drzen falsifikat, kakor je Mantuani 1. 1922 dokazal.

Gre za Hrenov portret iz l. 1611. V obrazu in vsaj postavi kakor da še trepete razburjenje poslednjih 4 let in divji srd nad sovražniki, zlasti graški papeževini nuncij, ki v svoji rimsko-diplomatski vni niso hoteli prikrivati grehov avstrijskantskega škofa, pa naj bi se kazal ta še tako vnetega protireformatorja. Sele dne 22. nov. 1610, morda le nekaj tednov ali mesecev pred nastajanjem portreta, se je izvršilo v Gradcu pri frančiškanih Hrenovo »kanonično očistjenje«. Sele kratek čas je torej škof nekoliko lažje dihal, a v ušesih mu je še brnelo vse, kar mu je nuncij ob zaključku preiskave, ko je bila stvar z Urško še nekako poravnana, v posebnem dekretu zlasti zabijal: koliko časa mora on, ki je bil z Urško rajši v Gornjem gradu, stolovati v Ljubljani; naj ne dovoljuje »heretike«, ki plačajo, cerkvenega pogreba; naj za izpričevalo novomašnikov ne računa več kakor 12 Kr. itd. Škoda, da se ni mogel razstaviti tudi bakrorez iz l. 1614, čigar primerke se nahaja na Dunaju v fidejkomisni biblioteki med slikami takozvane Erbergove »galerije« znamenitih Kranjcev, fotografija pa v ljubljanskem muzeju: izraz novega cesarskega namestnika, ki se je bil med tem otresel misli na Urško ter sploh tudi v »marsikaterem drugem oziru samega sebe »reformiral«, je tam mnogo milejši, četudi energičen.

Da gre pri št. 11, za Lenartovega sina in Tomaževga brata Andreja Hrena in ne za Lenarta, kakor beleži, zopet v smislu muzejske tradicije, katalog, postane jasno, če se začne primerjati portretov podatke, da je bil portretiranec 1. 1603 star 41 let, s tem, kar o Andreju Hrenu sploh vemo.

Andrej, ki se je narodil 1. 1562 ter se šolal po vsej priliki v ljubljanski protestantski stanovski školi, sicer ni mogel preprečiti, da ne bi bile fužine njegovega očeta na Jesenicah že okoli 1. 1587 propadle, vendar je rodno hišo na Starem trgu v Ljubljani po vsej priliki očeval, a po bratovi vrnitvi v Ljubljano se je z njegovo pomočjo naglo dvigal: med tem je bil 1. 1590 še ne-

znatni škofjaviški učitelj in povovodja, je dosegel čast ljubljanskega župana (1599, 1602, 1603), čim je brat Tomaž izposloval zapoved, da se smeta župan in sodnik »voluta« le izmed katolikov, bil 1. 1602 že tudi škofjski oskrbnik in protisr carinskega urada, 1. 1607, dobil od brata v fevd škofjski grad Goricičane, bil 1. 1621, že deželni in cesarski svetnik, 1. 1632, svetnik vicedomskega, graščak in kranjski deželjan. Sijajno kupčijo je napravil kot zakupnik Očričan, ker mu je prepuštil brat gosposčino, ki je nosila po nuncijevem računu letnik 1000 zlatov, za borih letnih 200 gld. Tako se je moglo zgoditi, da je 1. 1632, kupil od Franca Schwabena grad Šinkov turen, a od brziškega škofa, kateremu je posodil 200 zlatih dukatov, 594 in pol beneške srebrne krone in 228 državnih tolarjev, dobil tako v zastavo. O njegovem socialnem dvigu pričajo tudi njegove živitve: poročil se je okoli 1. 1596 z Ano pl. Isenhausen, a ko mu je ta 5. septembra 1626 umrla, dne 14. novembra 1629 z Marijo Salomo, roj. Prugmayr, vdovo po deželnem tajniku Jakobu Kirchmayrju. Z bratom Tomažem je bil vedno v najboljših odnosih, ustanovil obemo ž njim pri Sv. Petru Marijin oltar ter bil 1. 1625 posredovalec, ko je šlo Tomažu za ureditev tiskarne v Ljubljani. Ko je 20. jan. 1645 umrl, mu je sledil v posesti Šinkovega turna sin Tomaž (rojen 1. maja 1602, umrl 24. marca 1687), a Tomažu tega sin Herbert, s katerim je v moškem kolektu ta loza Hrenov menda izumrla.

Žiga Zois

(št. 89, 286).

Znani so mi 4 portreti onega Žiga Zois, ki je prišel pod vplivom Pohlinovala dela in kroga okoli 1. 1779 v slovensko kulturno sfero, sodeloval pri »Pisnicah« ter si prvi priredil jasen in zdrav program regeneracije in kulture slovenskega jezika.

Najstarejši izmed teh portretov je oni, ki ga je imel baron Jožef Erberg v Dolu, a ga pošla žilbov v fidejkomisno biblioteko na Dunaj, kjer se nahaja še danes cela

Film poln pikantnosti

Grešnica

danes in jutri v kino »Ideal«

Zebergova »galerija« znamenitih Kranjcev, dočim imamo v Ljubljani teli 64 portretov po večini samo v fotografijah, ki jih je dal napraviti takratni muzejski ravnatelj Mantuani. Zoisov portret iz te galerije je tem zanimivejši, ker predstavlja Žigo približno v dobi, ko se je začel zanimati in vbadati za slovenstvo.

Nekako v isto dobo spadata oba portreta, ki jih je napravil Herlein: portret v čitalnici Studijske biblioteke iz l. 1809 in pa portret v društvu ljubljanskih ostrostrancev. Terminus ante quem non, če tudi za drugega, torej onega, ki je razstavljen pod št. 89, 20. april 1809, ko je postal komandir Leopoldovega reda. Oba sta iz časa, ko je že bil sicer več let v krepkih strašnih boleznih, a ne še pod pritiskom gospodarskega ruina, ki je ponosnega moža silil, prošiti posojil ter se poniževati pred upniki.

Končno gre za izesorez, ki ga je Lanzedelj na kamen narisal za Richtarjevo monografijo iz l. 1820, torej po mecenovi smrti (na razstavi št. 286). Po tem portretu, in sicer slabo, je posneta tudi slika v Bleiweisovem Koledarčku iz l. 1855. Sploh je to edina slika Zois, ki kroži po naših ilustriranih knjigah, ako izvzamem izesorez v lanskim »Mladiki«, ki je posnet po sliki v Studijski knjižnici.

Vprašanja, ali je res, da se je Zois dal kdaj risati v vozičku, ali pa je imel Lanzedelj pred sabo kako drugo sliko ter voziček in pozicijo v njem izkombiniral po Richtarjevih podatkih, ne morem rešiti. Želim pa, da se spomnijo oni, ki izdajajo ilustrirane slovenske knjige, še drugih Zoisovih portretov.

(Dalje priložnost.)

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

Ženitve, dopisovanje ter oglasi strogo trgovskega značaja, vsaka beseda Din 1.— Najmanjši znesek Din 10.—

Obiti

Bošča šivilja
bi hodila za dom tivat in se cenj. damam najtopleje pripravila. Naslov v upravi »Jutra«. 23051

Naznanjawa
slavnom občinstvu, p. k. družina in športniki, da izdelujejo oblake, sukne, ranglane itd. po najvišji modni in solidno. Velika izbira angl. in belih vzorov, za skladi. specializirano. Se pripravljamo. Caesar in Smilajac, Wolfow, al. 1. II. 23051

Šivilja
dobro izveščana za kosumne oblake in perilo, gre živa po hišah ali — naslov dele na dom. — sprejme pove uprava »Jutra«. 23055

Službe (doba)
Medicarski pomočnik

izurjen, se sprejme pod pogojem, da je popolnoma samostojen v »beležnjaku«. Naslov se pošlje pri »Občinski nadzorništvo«, medicarjev ldi. v Ljubljani, Opekarska cesta št. 90. 23053

2 solidna potnika
za takoj se ličeta za potovanje po Kranjskem, in sicer 1. po možnosti s »edlekom na Gorenjskem, a drugič na Dolenskem ali Noranjskem, za prodajo 12-urnih strojev. Potniki, ki zastopajo še enak predmet ali so v enaki stroki, se s uspešnim delovni ter pri prireditvi dobijo tudi vpeljani, naj stavi svoje poudarke na naslednje referen: na upravo »Jutra« pod »Agilni potniki«. 23015

Krasno bodočnost
si lahko utvrdijo »učenec« starosti od 15 do 18 let, ako vstopi v naš fotokomercialni študij. Prednost imajo učenici, ki imajo vselej za risanje. Poudarke naj se vpošlje na upravo »Jutra« pod »Risanje«. 23067

Damska frizerka
samostojna, dobra učenka, se sprejme takoj ali pomeje proti plači in procentom na barbaru. A. Turk, Miklošičeva cesta 7, Ljubljana. 23094

Deklica
slava in snazna, stara 16 do 19 let, lepega vedenja, valjena tudi otrok, se takoj sprejme za posravnjevalno boljših sob. Naslov v upravi »Jutra«. 23086

Šivilja
dobra prirovalka, se — sprejme. Prednost imajo one, ki so se na end leto na tovarne sivalo. Naslov pove uprava »Jutra«. 23059

Strojne pletilke
se iščejo s hvali in stanovanjem »arant, brez — brece. Naslov v upravi »Jutra«. 23095

Izurnene pletilke
za ogrevanje se sprejmejo takoj. Delo stalno. Hrena in stanovanje v hili. E. Gostinčar, Smarča pri Kamniku. 23059

Kontoristinja
s prakso, valjena knjigovodstva, slovenske in nemške korespondence ter stenografije, išče službo v Ljubljani. Cenj. poudarke — pod »Vestna« na upr. »Jutra«. 23091

Nemška učiteljica
bi dajala skupen pouk nemščini, slovenščini, ki niso sprejeti v majhnih šolah. Cim. več prijav, tem cenjeje. Naslov pošliti pod »Manjinske« na upr. »Jutra«. 23056

Prodaja se
3 in pol metra črna tafta, svetlo 100 Din in par novih damskih modnih rok. Kih čevljev št. 23 za 210 Din. Naslov v upravi »Jutra«. 23067

Prodaja se
3 in pol metra črna tafta, svetlo 100 Din in par novih damskih modnih rok. Kih čevljev št. 23 za 210 Din. Naslov v upravi »Jutra«. 23067

Prodaja se
3 in pol metra črna tafta, svetlo 100 Din in par novih damskih modnih rok. Kih čevljev št. 23 za 210 Din. Naslov v upravi »Jutra«. 23067

Prodaja se
3 in pol metra črna tafta, svetlo 100 Din in par novih damskih modnih rok. Kih čevljev št. 23 za 210 Din. Naslov v upravi »Jutra«. 23067

Prodaja se
3 in pol metra črna tafta, svetlo 100 Din in par novih damskih modnih rok. Kih čevljev št. 23 za 210 Din. Naslov v upravi »Jutra«. 23067

Prodaja se
3 in pol metra črna tafta, svetlo 100 Din in par novih damskih modnih rok. Kih čevljev št. 23 za 210 Din. Naslov v upravi »Jutra«. 23067

Prodaja se
3 in pol metra črna tafta, svetlo 100 Din in par novih damskih modnih rok. Kih čevljev št. 23 za 210 Din. Naslov v upravi »Jutra«. 23067

Prodaja se
3 in pol metra črna tafta, svetlo 100 Din in par novih damskih modnih rok. Kih čevljev št. 23 za 210 Din. Naslov v upravi »Jutra«. 23067

Prodaja se
3 in pol metra črna tafta, svetlo 100 Din in par novih damskih modnih rok. Kih čevljev št. 23 za 210 Din. Naslov v upravi »Jutra«. 23067

Prodaja se
3 in pol metra črna tafta, svetlo 100 Din in par novih damskih modnih rok. Kih čevljev št. 23 za 210 Din. Naslov v upravi »Jutra«. 23067

Prodaja se
3 in pol metra črna tafta, svetlo 100 Din in par novih damskih modnih rok. Kih čevljev št. 23 za 210 Din. Naslov v upravi »Jutra«. 23067

Prodaja se
3 in pol metra črna tafta, svetlo 100 Din in par novih damskih modnih rok. Kih čevljev št. 23 za 210 Din. Naslov v upravi »Jutra«. 23067

Prodaja se
3 in pol metra črna tafta, svetlo 100 Din in par novih damskih modnih rok. Kih čevljev št. 23 za 210 Din. Naslov v upravi »Jutra«. 23067

Prodaja se
3 in pol metra črna tafta, svetlo 100 Din in par novih damskih modnih rok. Kih čevljev št. 23 za 210 Din. Naslov v upravi »Jutra«. 23067

Prodaja se
3 in pol metra črna tafta, svetlo 100 Din in par novih damskih modnih rok. Kih čevljev št. 23 za 210 Din. Naslov v upravi »Jutra«. 23067

Prodaja se
3 in pol metra črna tafta, svetlo 100 Din in par novih damskih modnih rok. Kih čevljev št. 23 za 210 Din. Naslov v upravi »Jutra«. 23067

Prodaja se
3 in pol metra črna tafta, svetlo 100 Din in par novih damskih modnih rok. Kih čevljev št. 23 za 210 Din. Naslov v upravi »Jutra«. 23067

Prodaja se
3 in pol metra črna tafta, svetlo 100 Din in par novih damskih modnih rok. Kih čevljev št. 23 za 210 Din. Naslov v upravi »Jutra«. 23067

Prodaja se
3 in pol metra črna tafta, svetlo 100 Din in par novih damskih modnih rok. Kih čevljev št. 23 za 210 Din. Naslov v upravi »Jutra«. 23067

Prodaja se
3 in pol metra črna tafta, svetlo 100 Din in par novih damskih modnih rok. Kih čevljev št. 23 za 210 Din. Naslov v upravi »Jutra«. 23067

Prodaja se
3 in pol metra črna tafta, svetlo 100 Din in par novih damskih modnih rok. Kih čevljev št. 23 za 210 Din. Naslov v upravi »Jutra«. 23067

Prodaja se
3 in pol metra črna tafta, svetlo 100 Din in par novih damskih modnih rok. Kih čevljev št. 23 za 210 Din. Naslov v upravi »Jutra«. 23067

Prodaja se
3 in pol metra črna tafta, svetlo 100 Din in par novih damskih modnih rok. Kih čevljev št. 23 za 210 Din. Naslov v upravi »Jutra«. 23067

Prodaja se
3 in pol metra črna tafta, svetlo 100 Din in par novih damskih modnih rok. Kih čevljev št. 23 za 210 Din. Naslov v upravi »Jutra«. 23067

Prodaja se
3 in pol metra črna tafta, svetlo 100 Din in par novih damskih modnih rok. Kih čevljev št. 23 za 210 Din. Naslov v upravi »Jutra«. 23067

Prodaja se
3 in pol metra črna tafta, svetlo 100 Din in par novih damskih modnih rok. Kih čevljev št. 23 za 210 Din. Naslov v upravi »Jutra«. 23067

Prodaja se
3 in pol metra črna tafta, svetlo 100 Din in par novih damskih modnih rok. Kih čevljev št. 23 za 210 Din. Naslov v upravi »Jutra«. 23067

Prodaja se
3 in pol metra črna tafta, svetlo 100 Din in par novih damskih modnih rok. Kih čevljev št. 23 za 210 Din. Naslov v upravi »Jutra«. 23067

Prodaja se
3 in pol metra črna tafta, svetlo 100 Din in par novih damskih modnih rok. Kih čevljev št. 23 za 210 Din. Naslov v upravi »Jutra«. 23067

Prodaja se
3 in pol metra črna tafta, svetlo 100 Din in par novih damskih modnih rok. Kih čevljev št. 23 za 210 Din. Naslov v upravi »Jutra«. 23067

Prodaja se
3 in pol metra črna tafta, svetlo 100 Din in par novih damskih modnih rok. Kih čevljev št. 23 za 210 Din. Naslov v upravi »Jutra«. 23067

Prodaja se
3 in pol metra črna tafta, svetlo 100 Din in par novih damskih modnih rok. Kih čevljev št. 23 za 210 Din. Naslov v upravi »Jutra«. 23067

Prodaja se
3 in pol metra črna tafta, svetlo 100 Din in par novih damskih modnih rok. Kih čevljev št. 23 za 210 Din. Naslov v upravi »Jutra«. 23067

Prodaja se
3 in pol metra črna tafta, svetlo 100 Din in par novih damskih modnih rok. Kih čevljev št. 23 za 210 Din. Naslov v upravi »Jutra«. 23067

Prodaja se
3 in pol metra črna tafta, svetlo 100 Din in par novih damskih modnih rok. Kih čevljev št. 23 za 210 Din. Naslov v upravi »Jutra«. 23067

Prodaja se
3 in pol metra črna tafta, svetlo 100 Din in par novih damskih modnih rok. Kih čevljev št. 23 za 210 Din. Naslov v upravi »Jutra«. 23067

Prodaja se
3 in pol metra črna tafta, svetlo 100 Din in par novih damskih modnih rok. Kih čevljev št. 23 za 210 Din. Naslov v upravi »Jutra«. 23067

Prodaja se
3 in pol metra črna tafta, svetlo 100 Din in par novih damskih modnih rok. Kih čevljev št. 23 za 210 Din. Naslov v upravi »Jutra«. 23067

Prodaja se
3 in pol metra črna tafta, svetlo 100 Din in par novih damskih modnih rok. Kih čevljev št. 23 za 210 Din. Naslov v upravi »Jutra«. 23067

Prodaja se
3 in pol metra črna tafta, svetlo 100 Din in par novih damskih modnih rok. Kih čevljev št. 23 za 210 Din. Naslov v upravi »Jutra«. 23067

Prodaja se
3 in pol metra črna tafta, svetlo 100 Din in par novih damskih modnih rok. Kih čevljev št. 23 za 210 Din. Naslov v upravi »Jutra«. 23067

Prodaja se
3 in pol metra črna tafta, svetlo 100 Din in par novih damskih modnih rok. Kih čevljev št. 23 za 210 Din. Naslov v upravi »Jutra«. 23067

Prodaja se
3 in pol metra črna tafta, svetlo 100 Din in par novih damskih modnih rok. Kih čevljev št. 23 za 210 Din. Naslov v upravi »Jutra«. 23067

Prodaja se
3 in pol metra črna tafta, svetlo 100 Din in par novih damskih modnih rok. Kih čevljev št. 23 za 210 Din. Naslov v upravi »Jutra«. 23067

Prodaja se
3 in pol metra črna tafta, svetlo 100 Din in par novih damskih modnih rok. Kih čevljev št. 23 za 210 Din. Naslov v upravi »Jutra«. 23067

Prodaja se
3 in pol metra črna tafta, svetlo 100 Din in par novih damskih modnih rok. Kih čevljev št. 23 za 210 Din. Naslov v upravi »Jutra«. 23067

Prodaja se
3 in pol metra črna tafta, svetlo 100 Din in par novih damskih modnih rok. Kih čevljev št. 23 za 210 Din. Naslov v upravi »Jutra«. 23067

Prodaja se
3 in pol metra črna tafta, svetlo 100 Din in par novih damskih modnih rok. Kih čevljev št. 23 za 210 Din. Naslov v upravi »Jutra«. 23067

Prodaja se
3 in pol metra črna tafta, svetlo 100 Din in par novih damskih modnih rok. Kih čevljev št. 23 za 210 Din. Naslov v upravi »Jutra«. 23067

Prodaja se
3 in pol metra črna tafta, svetlo 100 Din in par novih damskih modnih rok. Kih čevljev št. 23 za 210 Din. Naslov v upravi »Jutra«. 23067

Prodaja se
3 in pol metra črna tafta, svetlo 100 Din in par novih damskih modnih rok. Kih čevljev št. 23 za 210 Din. Naslov v upravi »Jutra«. 23067

Prodaja se
3 in pol metra črna tafta, svetlo 100 Din in par novih damskih modnih rok. Kih čevljev št. 23 za 210 Din. Naslov v upravi »Jutra«. 23067

Prodaja se
3 in pol metra črna tafta, svetlo 100 Din in par novih damskih modnih rok. Kih čevljev št. 23 za 210 Din. Naslov v upravi »Jutra«. 23067

Prodaja se
3 in pol metra črna tafta, svetlo 100 Din in par novih damskih modnih rok. Kih čevljev št. 23 za 210 Din. Naslov v upravi »Jutra«. 23067

Prodaja se
3 in pol metra črna tafta, svetlo 100 Din in par novih damskih modnih rok. Kih čevljev št. 23 za 210 Din. Naslov v upravi »Jutra«. 23067

Prodaja se
3 in pol metra črna tafta, svetlo 100 Din in par novih damskih modnih rok. Kih čevljev št. 23 za 210 Din. Naslov v upravi »Jutra«. 23067

Prekop Prokopov:

Mali oglaš

(Prevod iz češčine.)

Tatinak čita menda že stotič mali oglaš. To je zabavna reč. Tatinak hodi po kuhinji, od okna do vrat, okrog omare, mize in mačke v košarici, in vedno mrmra sam pri sebi. Roke drži v žepih in ko stopa mimo ogledala, se zadovoljno ogleduje, smehlja in spreminja poteze na obrazu, kakor mu boli pritoja. Potegne iz žepa novine, razgrne jih pred seboj in čita. Čita male oglaš. Mali oglaš spada v vrsto takih reči, ki jih ni lahko pozabiti. Čim bolj se približuje rebusu, tem bolj mu je tesno pri srcu. Tatinak je zaupljiv dečko in zato čita vedno iznova zapeljivo besedilo malega oglasa. Besede so enostavne ali Tatinak išče v njih drugega smisla, ki ga nimajo. Ta enostavnost ga namreč draži, vzbuja v njem nezaupanje. Tatinak je moderen mladi mož in si kar ne more misliti, kako je mogoče povedati enostavno reč enostavno, s preprostimi besedami, ko bi se vendar dalo to olepšati, povedati s presenetljivo fantazijo, z besedami, ki bi sezale v srce in božale skrivne občutke. Tatinak nikakor ne more razumeti, kako je mogoče imeti milijon in dati v novine mali oglaš, dolg samo pet vrstic. Tatinak postane nedolžna žrtev stanja, za katero bi res ne našel pravega imena, če bi ga nekaj ne opozorilo, da mora to ime iskati. In vendar je dobro, da je žrtev baš tega stanja, ki koncem koncev še ni tako žalostno in obupno, da bi se ga moral mladenič sramovati. Kakšna pa bi bila mladost, če bi ne videla na vsakem zidu in strehi sedeti priložnosti, ki jo poviša in napravi srečno? Tatinak je siromak. Dobrega značaja je, ali siromaš, nemanj s krasnimi načrti, in kdo bi se čudil, če vidi to priložnost ne le na vsakem plotu ali strehi, nego tudi povsod drugod, kamor se ozre. Pa je Tatinak tudi premeten in izkušen dečko. Dobro ve, da je vse odvisno od tega, kako človek priložnost

vijame, če jo že lovi, kako jo prisili izdati to, kar se od nje zahteva. Slučaj pomaga samo tistemu, ki ga zna pravočasno pograbit. Tako mrmra sam pri sebi naš Tatinak, oči mu žare, njegova misel pa hodi neke daleč za čarobnim snom. Kar se spomni, da mu hoja po kuhinji ne ugaja. Spravi novine in hajdi v sobo. V sobi je odprto okno, čisti zrak, dolga preproga, človek hodi tu kakor v oblakih in niti na misel mu ne pride, da so to samo štirje koraki, štirje koraki sem in tja. Tatinak premišlja in računa. Premisli svoj načrt, pa mu je vedno pred očmi tisti mali oglaš, ki zaključuje in začne vsako poglavje:

Iščemo primerne ženo do 26 let za zelo lepo 19letno devojko, inteligentno plovčasko, ali zelo skromno in mirno. Poleg bogate opreme in dobro urejenega stanovanja dobi 1.000.000 Kč, naložen v dobrih vrednostnih papirjih, po dveletnem zakonu pa majhno vilo v prvovrstnem češkem kopališču. Ponudbe gospodov, le resnih in značajnih, pod »Naša nada« na upravo lista.

Tatinak ponavlja ponudbo in čim večje je njegovo navdušenje, tem bolj se mu zdi, da se tiče tudi njega, da ga od tekmovanja vsaj ne izključuje. To ga vzbudja in krepi, to mu pomaga, da si dobro predstavi situacijo onih, ki so ponudili in plačali mali oglaš. Čemu bi ne staval resne in odkrite ponudbe? Nikjer ni napisano, da je ne sme staviti. Zakaj bi si ne mogel misliti, da bi bil dober ženin? Zakaj bi ne pomagal bližnjemu iz take neprijetne situacije, zakaj bi mu ne ponudil roke in sreče? Ali tu moli človek roko nekam v negotovost, stvar je malce neprijetna, v ušesih zveni odmev zopernega »kdo da več«, sreča je maskirana in tista roka, ki ponuja srce, lahko človeka topla objame ali pa pošteno udari. To je loterija, igra, tem bolj neprijetna, ker se moraš vnaprej pokazati, ker si moraš reči mnogo takih stvari, ki jih sicer

še nikoli nisi izgovoril, ker se moraš kar na lepem sleči in pokazati vso svojo notranjost, vse svoje tajne kotičke, kjer so skrite najintimnejše misli in želje. In ko vse to pokažeš in dokažeš, da si vreden njene roke, te često izda pismo, ali pa ne dokažeš tega, kar je potrebno, da sprejme ona ponujano srce.

Tatinakovo srce je objel prezgodnji čut hvalečnosti in spoštovanja. Ponudba ne govori o poročenih gospodih. Ne govori o veletrogovih in veleposesnikih. Molči o višjih državnih uradnikih. Ni dostopna samo ingom, drom, profom in drugim kapacitetam, ki imajo te lastnosti in one vrline. Vrata odpira vsem ženinom. Kaj bi Tatinak ne mogel biti primeren in resen ženin lepe, skromne in mirne devojke? Na rokah jo bo nosil. Vse stori, kar ji bo bral iz oči. Kakor zaklad jo bo branil in ščitil. Samo namignila bo, pa skoči Tatinak liki strela. In kaj šele, če izve, da je res preprosta, da snatra svoje bogastvo le za sredstvo, slučajno okolnost, ki skrbi za mir in zadovoljstvo v najtežjih trenutkih in da stoji nad vsem tem, nad denarjem, stanovanjem, opremo in malo vilo takoj za roditelji njen soprog, njena ljubezen... Ščit, opora in čast. Tatinakovo srce kar kopni po neznani plovčaski. Čuti in vidi to srečo. Kar otipal bi jo lahko. Njegove oči žare v oduševljenju in ljubezni. Sam sebi se zdi kot vitez, pa mu hipoma uide ta zavest. Njegova misel deluje s strašno brzino, slika mu najrazličnejše podobe, sam na sedvi v pozlačenem sedlu na nevidnem žrebcu in drvi neznanu kam. Polet njegovih sanj ne pozna meje. Tatinak pritisne k ustnam pokrovček črnilnika, njegova roka seže mrzlično po peresu, roka se nervozno premika po belem pisemskem papirju, vse telo mu drhti v čudovitem zanosu in nepremagljivi ljubezni.

»Vaše Visoko blagorodje« — s krasnimi potezami spravi na papir prve besede — »sem mlad, pošten ter značajan mož...« Tatinakova brzina pojema.

Naenkrat mu slog ne ugaja več, črke b, k in i se mu zde ostudne, popravi streško na č, ves prestrašen opazi, da piše preveč pokonci. In Tatinak odloži pero. Leva roka mu zdrsne počasi na mizo, prsti se skrije — in že mečka nedolžni papir. Zašumi po tleh zmečkano pismo, v katerem je edino Visoko blagorodje ter zopetne črke b, k in i, pa odleti vse skupaj v dolgem loku v kot. Tatinaka se je polotila druga misel.

Tako lepo si je vse to predstavljal. Pismo pride, on ga razpečati in prečita. Z eno roko bo držal pismo, z drugo pa svoje nemirno srce. »Vaše pismo nam izredno ugaja, gospod, in veselilo bi nas, če bi se oglašili osebno.« Pa si da Tatinak lepo polikati obleko in naprsnik in hajdi v poseto. Do tu je prišel Tatinak v vselem razpoloženju. Pot po ulici pa ga je neprijetno dirnila. Vsi ti zoperni ljudje zijajo za njim in majo z glavami, kakor da ima samo on nekaj zapisano na nosu. A Tatinak premišluje o obrestih od milijona, pa se mu zdi, da od enega do drugega milijona ni posebno daleč: »Bogme, ne bom hodil peš!« In ko stopa tako v mislih v prvo nadstropje, ga peče koža na čelu, kjer sedi, prilepljen s potom, fantovsko ozaljšani klobuk. In Tatinak naenkrat prebledi, rdečica izgine, na bledem obličju pa se širijo čudne poteze kakor svetlobna reklama. Glavnege pogoja se niti spomnil ni. Kaj poreče ona? Da, ona, kaj poreče ona, zelo lepa in inteligentna plovčaska? To vendar ni kar tako tebi nič meni nič! Oženi bi se sicer, bogme, na komando enega milijona, pa naj si misli nevesta, kar ji drago. Tatinak na tihem razmišlja o tem, da-li je sploh lepa, da-li bi se mogel zaljubiti na prvi pogled. Kakšen vtis more napraviti? Ali, da vtis! Tako važno stvar bi bil malone prezrl.

Avtokritik Tatinak je na umiku, kar opazi, da telovnik, ki ga ima na sebi... eh, kaj telovnik, ali hlače niso baš najnovejše. In sirota Tatinak se zave, da je grozno, če ima fant samo ene hlače, če je odvisen od edinega telovnika.

Plakal bi, osem ur bi plakal Tatinak, tako je obupan. A prvi vtis je odločilen. Ta pomeni vse. Pa ni niti izključeno, da poreče ona: »Ta mi sicer ni všeč, papa, vendar pa pojdem z njim enkrat v gledališče in si izberem tam drugega, kajne, papa?« — »Toda dragica, saj sedi na treh tisočih src in izmed treh tisoč se že da izbrati lepega in primernega moža!« — Tatinak si ne upa niti misliti, da bi mogel on izrati tako klaverno vlogo. Naglo si obriše vroče čelo z robcem in plane k ogledalu. Da, če bi ne imel bradavic, če bi ne bilo na bradi brazgotine! In ti nesrečni lasje nad desnimi ušesom! Nikar nočejo rasti. In zdaj je kakor plešast. Tatinak pa se sesede na stol. Solzica mu zdrsne iz očesa, v njeni trenetači globini pa se pokaže kakor v ogledalu obraz krasotice, ki počiva na kupu ljubavnih pisem kakor na mehkem senu.

Hipoma pa se Tatinak vzravna, na ustnah mu zaigra smehlaj in videti je, da se je fant odločil. Eh, kaj bi, siromaštvo ne ubija poštenja! Ogulnici rob telovnika se da obšiti s črno nitjo in hlače se že ne svetijo tako zelo, da bi jim likalnik ne mogel pomagati na nogo. Kaj pa debela ustnica? In naenkrat je ponosen na to, da ima debelo ustnico. Kakšen pomen naj imajo blede in suhe ustnice? A brazgotine na bradi? Sestra ima sicer pudra in če bi ji rekel, mu ga gotovo da ščipec ali pa ga celo sama napudra, da se ne bo nič poznalo. Moški, tudi če bi končal posebne tečaje iz kozmetike, ne obvlada svojega obraza tako kakor ženska. In slednjič lasje. Čemu pa je na svetu gospod Červinka, umetnik svoje stroke, kateremu daje pet kron za striženje? No in to je vse. Tatinak bulji v ogledalo, sam sebi je naenkrat všeč, pa pravi: »Tatinak, bančni uradnik; izredna čast mi je, gospodična...« Saj pojde ta reč, bogme da pojde! Samo hoteti je treba. In korajža, korajža, to je glavno. Kdor nima korajža, naj ostane za pečjo. In kako imenitno opravi Tatinak svoj posel!

„LUKULO“ dišave v zavojih so najboljše!!

Priznana solidna cena! Vedno zadnje novosti Priznana solidna cena!

damskih klobukov

priloga modni salon

IDA SKOF-WANEK naslednici

LJUBLJANA, Pod Tranco št. 2.

Žalni klobuki vedno v zalogi — Preoblikovanje in popravila se točno in ceno izvršujejo.

Samostojnega in pri raznih stiskalnicah (Ex-Interpressen) izkušenega

delovodjo išče tovarna

TITAN d.d.

v Kamniku za izdelavo ključavničarskih izdelkov. Samo prvovrstni delovodje z večletno prakso naj pošljejo ponudbe na gornji naslov. 5362-a

Znatno znižane cene

zaradi upeljave nove znamke v trgovini čevljev

Franc Szantner, Ljubljana.

Šelburgova ul. 1 415-1

Prva dalmatinska tovarnica

PORTLAND CEMENTA

GILARDI & BETTIZA, SPLIT

ustanovljena leta 1865, torej najstarejša tovarnica te vrste v Dalmaciji

Izdeluje

prvovrsten portland cemeni

Zastopnik za Slovenijo:

Ivan Pestotnik in drug, Ljubljana,

Tel. int. 949 Resljeva cesta št. 3 Tel. int. 949

Razpis.

Mestno županstvo v Kamniku razpisuje mesto

občinskega stražnika.

Nastavitev je začasno provizorna s pogodbeno plačo. Ob zadovoljivem službovanju pozneje definitivno po določilih za državne službenike. Prosto stanovanje, kurjava in razsvetljava ter službena obleka.

Prošnje s družinskimi podatki in dokazili o dosedanjem službovanju, neoporečnosti in državljanstvu SHS. s zahtevkom plače je vložiti do 10. oktobra t. l. pri županstvu v Kamniku.

5458a

„LIM“

Jesenski velisejem

o Frankfurtu

Splodni sejem

4. — 7. oktobra 1925.

Tehniški sejem

2. — 7. oktobra 1925.

Brezplačna pojasnila dajo častna zastopstva:

I. G. DRAŠKOVIČ, Zagreb, B. cesta 3; PUBLICITAS d. d., Zagreb, Gunduličeva 11; D. M. STOJADINOVIC Beograd, Skopljanska ul. 1; MILINKOVIC I DRUG, Ljubljana, Prešernova 7; LAVOSLAV SELINGER, Osijek, Desetičina 35.

Kožuhovina

ovratniki (boe) od 265 Din

dalje za obleke, na metre v vseh modnih barvah stalno v zalogi

H. KENDA,

Ljubljana, Mestni trg 17

Leopold Spreitzer

strojevodja v pokolu

v 55. letu svoje starosti, v torek, dne 22. t. m. ob 13. uri po dolgi, mučni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega se bo vršil v četrtek ob 14. pop. iz hiše žalosti na Dunajski cesti 66 na pokopališču k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 23. septembra 1925.

Marja, soproga — Janko, Valter, Erika, otroci — Orgla Spreitzer roj. Montanari, snaha.

Sprejme se takoj

učenec

iz poštene rodbine pri tvrdki **Ivan Pordan**

naal, trgovina s specializiranim blagom v Ljubljani. 5387-a

Brinjevo olje

kupuje po najvišjih cenah

drogerija **A. KANC,**

Židovska ulica

Najnovejša iznadda!

Brez kvarjenja blaga kamačno snuje in vsakovrstno barvanje oblik

ANTON BOC

Ljubljana, Šelburgova ul. 6 I. nadst. Glince-Viz 46.

Prilogačamo novo izdajo

Janko Kersnikovich romanovi

Cyclamen

Broš. 22 Din, vez. 27 Din, poš. 1-25 Din

Agitator

Broš. 18 Din, vez. 23 Din, poš. 1-25 Din

Izdala jih je Tiskovna zadruga v Ljubljani

Leonhardi nenatkriljen!

100-GODIŠNJE ISKUSTVO I PROKUŠANI RECEPTI DAJU UVEK PREDNOST

LEONHARDI-EVOM MASTILO

TOŠEVIMA LJEPIVIMA BOJAMA ZA ŠTAMPICE

FABRIKACIJA ZA JUROSLAVIJO

PENKALA-TVORNICE

EDMUND MÖSTER I DRUG D. D. ZAGREB

PERUTZ, KODAK, AGFA, HAUFF-

placše in filme, dalje Mimosa, Sotrap, Kodakpapirje, vse fotoaparatne in fotografirne aparate Ermenan, Contesa, Kodak Görtz že od 160 Din naprej ima stalno v zalogi

drogerija: **Anton Hanc sinova,** Ljubljana, Židovska ulica št. 1

Zahtevajte ceniki

—Novo došlo!

Ceško in angleško prvovrstno blago za jesensko sezono. — Obleke po meri in najnovejšem kroju izdeluje najsolidnejše in najceneje

Stev Gomboc, krolaški atelje Ljubljana, Aleksandrova cesta 9/II.

Originalno (pravo) potrebščine (fixat, preservat) za 51-a VI

„Opalograph“

kakor tudi kompletne aparate dobite samo pri

L. BARAGA, Šelburgova ulica št. 6/I, Telefon št. 980.

Lep lokal

za modno in manufakturno trgovino v sredini letovišča Bled z zalogo vred se takoj odda.

Dopisi na **A. Wöfling, Bled.**

Kdor oglašuje, ta napreduje!

Zahvala.

Ob težki izgubi naše srčno ljubljene nepozabne soproge, mamice, stare mame, tašče, svakinje in tele, gospe

Uršule Jerinove

izrekamo prisrčno zahvalo vsem, ki so jo tolažili v njeni težki bolezni, predvsem g. dr. Zarniku za vso požrtvovalnost, častiti duhovščini, ceni, rudniškemu uradništvu in učitelstvu, vsem darovalcem prekrasnih vencev in šopkov, sploh vsem številnim spremljevalcem na njeni zadnji poti.

Ohranimo jo v blagem spominu!

Zagorje ob Savi, 21. IX. 1925.

Zaljujoči ostali.

Pozor peki!

Stroji za delitev testa (Teigteilmaschinen)

za ročni in parni pogon, patent Avstrija, 25 do 30 delni (Umleg-zylinder) z izboljšano nožovo glavo

Stroji za mešanje (Misch- und Knetmaschinen)

Stroji za drobtine

za ročni pogon, velikost A B, iz znane tovarne pekovskihi strojev ing. **Emil Plewa, Wien XVII** se naročajo pri tvrdki 5468a

Ivan Komatič

zastopstvo in prodaja strojev Ljubljana, Gradišče 11

Zanesljivim plačnikom na obroke.